MICHAEL A. SINGER

ÎN CĂUTAREA ADEVĂRULUI

Lucrarea de față conține o căutare atotcuprinzătoare a Adevărului, bazată pe descoperirile psihologiei, ale fizicii, ale biologiei, precum și pe doctrinele religioase occidentale și orientale. Michael A. Singer investighează cunoștințele acumulate de umanitate pentru a afla un model al omului și a răspunde astfel la întrebarea: cine sunt și în ce raport mă aflu cu Universul?

ÎN CĂUTAREA ADEVĂRULUI

MICHAEL SINGER obține masteratul în economie în 1971, la Universitatea din Florida. În timpul studiilor doctorale are o revelație și se retrage departe de lume ca să mediteze. În 1975 fondează Temple of the Universe (Templul Universului), din Alachua, Florida, un centru spiritual axat pe învățăturile sale, ale cărui realizări majore sunt păstrate la Institutul Smithsonian.

Cărțile lui au fost traduse în întreaga lume și au apărut ani la rând pe lista de bestselleruri a publicației *New York Times*.

MICHAEL A. SINGER

ÎN CĂUTAREA ADEVĂRULUI

Traducere din engleză de

CORNELIA DUMITRU

CURTEA VECHE

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
SINGER, MICHAEL A.
În căutarea adevărului / Michael A. Singer ; trad. din engleză de Cornelia Dumitru -
Bucureşti: Curtea Veche Publishing, 2017
Conţine bibliografie. - Index
ISBN 978-606-588-994-1

I. Dumitru, Cornelia (trad.)

159.9

Redactor: Diana Simionescu
Tehnoredactor: Irinel Niculae

CURTEA VECHE PUBLISHING

str. Aurel Vlaicu nr. 35, Bucureşti, 020091
tel.: 021 260 22 87, 0744 55 47 63
fax: 021 223 16 88
distribuţie: 021 222 25 36
e-mail: redactie@curteaveche.ro
internet: www.curteaveche.ro

MICHAEL A. SINGER
The Search for Truth

ISBN 978-606-588-994-1

Luminii mele,
Paramahansa Yogananda

PREFAȚA AUTORULUI

TU, CITITORULE, trebuie să iei o decizie foarte importantă înainte de a parcurge această lucrare. Dacă tratezi volumul de față doar ca pe o încercare filozofică, printre atâtea altele, de a da un sens vieții, este posibil să ți se pară că oferă un raționament interesant și stimulator din punct de vedere intelectual. Însă, astfel îți va scăpa cel mai însemnat aport al acestor pagini — întrucât călătoria pe care o vom întreprinde în căutarea Adevărului e organizată în așa fel, încât are potențialul de a te purta în cele mai adânci tainițe ale ființei tale, ca să poți percepe în mod direct multe dintre adevărurile dezvăluite în ea. Totuși, pentru a experimenta aceste adevăruri la un nivel profund, trebuie să aloci un timp suficient dobândirii gradului de introspecție cerut încontinuu, de-a lungul fiecărui capitol. Dacă vei fi dispus să cheltuiești această energie suplimentară, vei vedea că, pe parcurs, cuvintele din paginile de față vor căpăta tot mai mult sens, deoarece vei începe să te vezi pe tine însuți și lumea din jur dintr-o perspectivă nouă. Un student care a făcut aceeași călătorie, predată actualmente în cadrul unui curs universitar, a surprins, probabil, cel mai bine spiritul ideii exprimate

mai sus. În lucrarea sa de la sfârşitul cursului, studentul a mărturisit: „Este primul curs, dintre toate cele urmate, la care finalul înseamnă abia începutul pentru mine."

Te asigur că s-au depus eforturi deosebite pentru a menţine această analiză intelectuală la un nivel cât mai simplu şi mai interesant cu putinţă. Dar nu te lăsa păcălit de curgerea plăcută a argumentaţiei, întrucât multe dintre „ideile simple" cuprinse aici au potenţialul de a-ţi transforma complet viziunea generală asupra vieţii. Se cere însă ca adevărurile revelate la fiecare pas al călătoriei noastre să fie privite în paralel cu perspectiva cotidiană pe care o avem asupra lumii din afara şi dinlăuntrul nostru.

Fie să se facă lumină,
M.A.S.
Gainesville, Florida, 1974

CAPITOLUL 1

Pregătirea pentru căutare

Scop

Căutarea Adevărului. Din adâncul fiinţei omului izvorăşte năzuinţa de a şti „DE CE?" Putem să ne cufundăm în muncă, să ne înecăm în alcool şi droguri, să evadăm în sporturi, filme şi vacanţe, însă periodic apare un moment de solitudine când întrebările ies la suprafaţă: „DE CE? Oare ce rost au toate? Ce se întâmplă, de fapt, pe Pământ, planeta aceasta care se învârte prin spaţiul nemărginit?" Astfel de întrebări au generat scrieri atât de numeroase, încât mulţi au ajuns să considere materia numită „filozofie" ca pe un fel de joc intelectual, ca pe o colecţie imensă de teorii insuportabile. O persoană cu o cultură medie se simte prea departe de filozofia academică pentru a o putea pricepe — şi adeseori se convinge că e cu neputinţă de răspuns la aceste întrebări. În consecinţă, fie se încrede orbeşte într-o anumită filozofie, fie încearcă să ţină piept vieţii fără nicio filozofie coerentă. Dar oare nu există un Adevăr — un Adevăr susţinut de tot ce vedem în viaţa de toate zilele şi, deopotrivă, de cercetarea ştiinţifică? Poate ne facem timp să cumpănim împreună la această întrebare.

Dar mai întâi, pentru a ne aduce gândurile la unison, astfel încât să pornim cu toţii în călătorie din acelaşi punct, să ne imaginăm că suntem în Grecia antică. Ne aflăm în zilele genialilor filozofi — Aristotel, Platon, Socrate. Ne putem închipui că, pe acest tărâm filozofic de basm, toţi stau cu mâinile-n sân pe culmile munţilor, pe ţărmul mărilor sau pe pajiştile înverzite, observând toate activităţile zilnice din natură. Şi că sunt fermecaţi de complexitatea, frumuseţea şi echilibrul ei desăvârşit, cugetând fără încetare la întrebarea „DE CE?" Pe deasupra, de-abia dacă poţi dormi noaptea. Când priveşti cerul înstelat, simţi micimea, vădita neînsemnătate a întregii planete Pământ, ca să nu mai pomenim despre a ta însuţi. „Ce facem aici? Care e scopul din spatele tuturor acestor lucruri?" Asemenea întrebări, cercetate serios, pot deveni literalmente dureroase în adâncurile unei fiinţe omeneşti.

La un moment dat, Aristotel îşi ridică dintr-odată braţele spre cer, în semn de exasperare, şi începe să-i convoace pe toţi gânditorii într-un anume loc de întrunire. Apoi îşi dezvăluie „planul": un efort general de cooperare. „Dacă stăm degeaba şi chibzuim de unii singuri la Întrebare, n-ajungem nicăieri", spune Aristotel. „Trebuie să găsim altă metodă de a continua căutarea. Singura noastră soluţie, singurul lucru care are o noimă, e să lucrăm cu ce avem deja. Hai să începem să studiem lucrurile pe care le ştim şi să le analizăm până în cel mai mărunt detaliu — poate că aşa vom obţine câteva indicii despre ce se întâmplă. Cu siguranţă, va fi nevoie de multă muncă şi probabil că ne va lua foarte mult timp, dar poate că astfel vom aduce o contribuţie la viitorul omenirii. Poate că, peste mii şi mii de ani, va veni ziua când omul va fi descoperit suficiente lucruri pentru a răspunde la Întrebare." Aşa că i-a

încredinţat fiecăruia câte o sarcină: unul urma să studieze pietrele, altul, animalele. Cineva trebuia să studieze mai departe stelele, altcineva să examineze vremea.

În cele din urmă, din aceste sarcini s-au ivit diversele domenii ale studiului organizat pe care astăzi îl numim „ştiinţă modernă". Restul e istorie. De-a lungul timpului, am dezvoltat din ce în ce mai multe ramuri de studiu, iar fiecare ramură a devenit din ce în ce mai specializată. Fiecare şi-a elaborat propriul „limbaj profesional", astfel încât acum avem o mulţime de cunoştinţe despre nenumărate lucruri, doar că nimeni nu le poate comunica celorlalţi. Ne-am pierdut atât de mult în „căutare", încât am uitat aproape complet „motivul căutării". Pe măsură ce am descoperit aspecte tot mai numeroase despre vreme, despre electricitate sau despre chimie, am întrebuinţat aceste descoperiri pentru a ne face viaţa mai plăcută, pentru a ne ajuta în atingerea ţelurilor noastre pământeşti. Desigur, nu-i nimic rău în aceste „beneficii marginale", dar cum rămâne cu Întrebarea? Care ştiinţă şi-a stabilit ca obiectiv principal integrarea tuturor cunoştinţelor acumulate? Această afirmaţie ar putea frapa, părând prezumţioasă, dar probabil — zic „probabil" — am descoperit deja suficiente lucruri. Dacă am fi încercat să le punem laolaltă, poate că am fi izbutit să găsim dovezi hotărâtoare care arată spre Adevăr… Motiv… Răspuns. De fapt, chiar pe baza acestei supoziţii a fost scris textul de aici. Şi *fiecare* dintre noi a fost ales pentru „a pune totul laolaltă".

Înainte de a porni în această călătorie fantastică pe toată întinderea cunoaşterii omeneşti, trebuie să mai precizăm ceva: temelia pe care se ridică toate informaţiile ştiinţifice a fost zidită prin „metoda externă de cercetare". Contribuţia

occidentală la cunoașterea umană se bazează în întregime pe ceea ce am numit, în fantezia noastră, „planul lui Aristotel". Însă, în Orient, lucrurile au evoluat foarte diferit. Filozofii din India, care au chibzuit la întrebarea „DE CE?" cu mii de ani înaintea grecilor, n-au ajuns niciodată la punctul în care să-și înalțe brațele spre cer cu lehamite. Acolo s-a întâmplat altceva. Într-o bună zi, unul dintre marii gânditori a început deodată să râdă din toată inima și să se tăvălească de bucurie, strigând: „Știu! Pe toți zeii, știu!" Și a început să-i învețe pe ceilalți ce aflase — nu explicitând răspunsul cu ajutorul cuvintelor, ci ajutându-i pe oameni să ajungă la aceeași experiență lăuntrică la care ajunsese el, astfel încât și aceștia să simtă că pot spune: „Știu... Știu!" Așadar, India a explorat Adevărul prin „metoda internă de cercetare". Ca atare, India n-a avut parte, evident, de „beneficiile marginale" ale unei vieți materiale mai ușoare, dar asta nu înseamnă că, în căutarea atotcuprinzătoare a Adevărului, nu putem folosi „cufărul de comori" al cunoștințelor ei. De fapt, dacă există un răspuns fundamental la aceste întrebări de căpătâi, el trebuie să fie universal, incluzând *atât* gândirea occidentală, *cât* și pe cea orientală.

Prin urmare, în lucrarea de față căutăm „veriga" care face legătura între dovezile din diversele științe occidentale și cele din feluritele credințe religioase răsăritene și apusene. Iar procedeul pe care îl vom utiliza pentru îndeplinirea acestei misiuni nobile poate fi comparat cu o scară ce creează o punte ascendentă peste golul dintre un punct de plecare și o destinație. În vederea atingerii scopurilor noastre, punctul de plecare îl reprezintă poziția din care căutăm o explicație pentru om, pentru Univers și relația dintre cele două. Capătul de sus al scării se sprijină chiar pe punctul ce reprezintă destinația. Treptele cele mai solide sunt formate

din diversele grupuri de informații (discipline) adunate de om până acum, iar cele două laterale de susținere ale scării se compun dintr-un sistem logic. Vom încerca deci să urcăm scara pas cu pas, până când vom reuși în sfârșit să ajungem în vârf. Atunci vom vedea că tocmai acest Adevăr dezvăluit formează veriga pe care o căutăm. Dacă vom constata că vasta majoritate a cunoștințelor omului concordă cu un singur factor aflat la baza tuturor, atunci vom fi descoperit fără îndoială o importantă trăsătură comună a unor domenii aparent nelegate între ele.

Este esențial să mai subliniem ceva înainte de a ne începe ascensiunea. Dat fiind că avem de-a face cu o lucrare scrisă — și, prin urmare, imposibil de ajustat în funcție de părerea fiecărei persoane în parte —, trebuie să folosim cu toții aceeași scară. Însă, ca indivizi, e adevărat și faptul că fiecare pornește din alt loc. Din acest motiv, unora li se va părea că anumite trepte sunt prea apropiate, iar altele prea depărtate. Tot astfel, unele trepte pot părea prea grosolane sau nefinisate în raport cu preferințele proprii. Altele pot părea prea șubrede pentru a ne susține greutatea în timpul urcușului. De bună seamă, fiecare dintre noi va avea impresii diferite față de diferitele părți ale scării. Dar, oricum ar fi, important e să ne amintim că este numai o scară... o scară care încearcă să ne ducă la Adevăr. Nu trebuie confundată sub nicio formă cu Adevărul însuși. Evident, dacă ne oprim din urcuș fiindcă treptele par a fi prea depărtate, nu vom ajunge niciodată la capăt. Și dacă de fiecare dată când simțim că o treaptă începe să cedeze un pic o lovim cu piciorul, până ce reușim să o rupem, iarăși nu vom ajunge la destinație. *Însă,* în cazul în care suntem îndeajuns de hotărâți, vom găsi, prin strădania noastră, o modalitate de a atinge treapta următoare, chiar dacă la prima

vedere păruse a fi prea departe. Iar dacă dorim realmente să căutăm Adevărul, nu să găsim toate micile imperfecţiuni ale scării, vom descoperi o cale de a întări acele trepte care încep să cedeze sub greutatea noastră. Deoarece, odată ajunşi în vârf, ne putem debarasa de scară; odată ce fiecare dintre noi obţine un indiciu despre Adevăr, scara nu-şi mai are rostul — o putem arunca. Iar dacă dorim, putem construi una nouă-nouţă, mai bună, pentru că vechea scară îşi va fi îndeplinit scopul de a-i duce pe cât mai mulţi dintre noi sus, pentru a vedea ce se află acolo.

Acest concept intră în contradicţie radicală cu mare parte din literatura academică scrisă până astăzi. Iar asta deoarece în cazul unei idei pornite din intelect şi duse până la concluzia logică tot cu ajutorul intelectului, dacă logica dă greş, întreaga concluzie se destramă. Concluzia există doar ca ultimă treaptă, cea mai de sus, a scării — şi, evident, nu are sens ori susţinere fără un schelet robust. Nu este cazul lucrării de faţă. Treapta de sus a scării noastre se sprijină pe un Adevăr deja existent. *Şi este un Adevăr care poate fi perceput direct, indiferent de mijloacele pe care le întrebuinţăm pentru a ajunge la ţintă.* În plus, scara noastră nu e una rulantă; prin urmare, cititorul trebuie să depună eforturi şi să-şi folosească propriile cunoştinţe pentru a o urca. În capodopera sa *Profetul*, Kahlil Gibran exprimă foarte sugestiv acest aspect:

> Atunci un dascăl îl rugă: „Vorbeşte-ne despre Învăţătură."
> Şi el începu:
> „Niciun om nu poate să vă descopere nimic, afară numai de ceea ce zace, pe jumătate adormit, în zorii conştiinţei voastre.
> Învăţătorul, care păşeşte în umbra templului printre discipoli, nu dăruieşte acestora din înţelepciunea-i, cât mai degrabă din dragostea şi credinţa sa.
> Dacă este cu adevărat învăţat, el nu-i îndeamnă să intre în casa înţelepciunii sale, ci mai degrabă-i aduce pe fiecare în parte în pragul propriei sale înţelepciuni.
> Astronomul vă poate vorbi de înţelegerea sa asupra spaţiului, dar nu va putea să vă dea înţelegerea care-i numai a sa.
> Muzicianul poate cânta pentru voi o piesă cu ritmul care există pretutindeni în spaţiu, dar nu vă poate da auzul cuprinzător de ritmuri şi nici vocea care să-i fie ecou.
> Iar cel priceput în ştiinţa cifrelor vă poate vorbi despre domeniul măsurii şi greutăţii, dar nu vă poate conduce acolo.
> Fiindcă viziunea unui om nu poate împrumuta aripile altui semen al său.
> Şi, precum fiecare dintre voi stă singur în conştiinţa Creatorului, la fel, fiecare dintre voi trebuie să rămână singur în conştiinţa sa despre Creator şi în cunoaşterea celor pământeşti."[1]

Metodologie

Aşadar, sarcina care ni se aşterne dinainte este să corelăm bogatele cunoştinţe acumulate de omenire şi să le reconciliem, astfel încât să arunce lumină asupra singurei chestiuni realmente semnificative pentru cercetare — Adevărul din spatele existenţei noastre pe Pământ. Cu toate că sarcina e evident dificilă, merită osteneala să petrecem puţin timp discutând despre instrumentele cercetării, precum şi despre metodologia generală ce trebuie urmată.

Înainte de toate, să remarcăm că dispunem de două surse de informaţie distincte. Prima, şi cea folosită îndeobşte în

1. Kahlil Gibran, *Profetul*, prefaţă şi traducere de Radu Cârneci, Editura Orion, Bucureşti, 1991, pp. 48–49. (*N. trad.*)

investigațiile academice formale, este colecția de cunoștințe pe care ne-a lăsat-o marii gânditori din toate epocile. Bibliotecile noastre abundă în dovezi privind nobila încercare a omului de a înțelege lumea din jurul și dinăuntrul său. Această sursă de cunoștințe consemnate de mult constituie un depozit major de informații, pe care suntem liberi să le utilizăm. Însă mai există o sursă de date, adesea neglijată: informațiile culese intuitiv, adunate de fiecare dintre noi pe parcursul vieții de zi cu zi. Lucrurile numite adesea „de bun-simț" răzbesc arareori până în manualele universitare, tocmai fiindcă toată lumea le percepe atât de lesne. Însă, datorită naturii vaste, atotcuprinzătoare a întrebării la care încercăm să răspundem aici, aceste aspecte absolut evidente ale vieții noastre cotidiene reprezintă o sursă neprețuită de date. Singura problemă este cum să folosim această sursă astfel încât să avem certitudinea rezonabilă a temeiniciei premiselor folosite. Vom vedea că, grație perspectivei din care abordăm analiza, problema cauzată de percepția subiectivă pe care o au diferite persoane despre lumea înconjurătoare poate fi evitată, dat fiind că ne ocupăm cu generalități, încât oricare dintre noi se va putea raporta direct la fiecare pas al analizei.

Motivul pentru care această a doua sursă de informație se dovedește atât de utilă pentru obiectivele noastre specifice este că *vom desfășura întreaga analiză a căutării Adevărului bazându-ne pe construirea unui model al omului și al relației lui cu Universul*. Cum nu avem altă opțiune decât să ne dirijăm investigația din perspectiva limitată a omenirii de pe planeta Pământ, vom socoti această perspectivă ca fiind cadrul de bază, iar în interiorul lui vom corela comorile cunoașterii umane. Căci întrebarea: „Cine sunt și în ce raport mă aflu cu Universul?"

este una la care ne putem raporta cu toții și al cărei răspuns necesită (cel puțin) informații din fiecare știință structurată până acum. Vom folosi aceste informații pentru a construi un model formal de om, bazat pe dovezile colectate din cele mai reputate surse ale literaturii academice, dar și din cunoștințele noastre intuitive despre ce înseamnă a fi membru al familiei umane. Și tocmai aici găsim explicația motivului pentru care sursa de informații intuitive, de bun-simț, este atât de pertinentă și ușor de acceptat în vederea scopurilor noastre: deoarece în construirea unui model de om nu putem găsi o sursă de date mai de încredere decât omul însuși. Nu trebuie să deschidem o carte pentru a afla ce este un om; noi înșine *suntem* oameni și suntem pe deplin conștienți de asta. Prin urmare, îndrumați de o tehnică adecvată pentru extragerea informației, ar trebui să izbutim să săpăm în adâncul propriei ființe și să dăm la iveală un model de om complet și semnificativ. Mai mult, odată ce vom fi construit un asemenea model pe baza premiselor noastre intuitive universal acceptate, vom putea obține un sprijin suplimentar pentru modelul nostru comparându-l cu ideile înfățișate de marii savanți și gânditori în scrierile lor academice. Bineînțeles, vor exista momente — îndeosebi atunci când vom încerca să construim un model al relației omului cu Universul exterior — în care va trebui să ne bizuim doar pe „cunoștințele de manual". Însă vom face tot posibilul ca analiza să rămână cât mai simplă cu putință. În ciuda incursiunilor periodice în fizică, chimie, parapsihologie și în alte domenii, orice cititor poate urmări analiza.

În sfârșit, să mai observăm că, dacă îl construim corespunzător, modelul nostru de om poate fi aplicat în multe investigații academice, nu doar în cea tratată în lucrarea de

față. La urma urmei, ideea unui model de om veridic teoretic reprezintă o componentă constitutivă indispensabilă pentru toate științele. De exemplu, în științele „exacte", ca biologia și fizica, descoperim rapid că, pe măsură ce încercăm să ne apropiem de obiectul cercetării, însăși prezența cercetătorului pare să altereze rezultatele experimentelor desfășurate. Singura cale de a depăși această problemă delicată e să înțelegem mai bine ce anume este omul și, în consecință, să putem încorpora aceste descoperiri în sfera formală a experimentelor. Însă nevoia unui asemenea model de om, realist și teoretic aplicabil, se face și mai simțită în științele sociale. Prin însăși natura lor, științe ca economia, sociologia, psihologia și antropologia trebuie să-și bazeze mare parte din cunoaștere pe construirea de modele teoretice, dat fiind că experimentele de laborator în condiții controlate sunt, în general, greu de realizat, dacă nu de-a dreptul imposibile. Iar la baza fiecărui model economic și sociologic găsim necesitatea formulării unor ipoteze foarte importante despre natura omului și despre comportamentul lui probabil. Din nefericire, oricine a studiat științele sociale respective știe prea bine că ideea unui model teoretic, veridic și relativ complet de om e neglijată aproape total. Prin urmare, dacă dedicăm timp și energie pentru a fi suficient de formali în construirea unui model al omului și al relației sale cu Universul, poate că vom izbuti nu doar să ne inspirăm din „cercetarea de manual" în căutarea Adevărului, ci și să aducem o contribuție reală în acest domeniu. De altfel, ultimul capitol al lucrării va fi dedicat demonstrării aplicabilității modelului de om pe care îl vom construi în paginile ce urmează imediat. Dar ajunge cu preliminariile! E vremea să pornim în misiunea care ne-a adus laolaltă. Hai să începem Căutarea!

CAPITOLUL 2

Căutarea bazată pe psihologie

Relația omului cu propriul corp — sinele animalic

Singura modalitate adecvată de a începe o căutare atât de vastă e să ne „extindem" mintea până la anvergura gândirii universale. Cum obiectivul nostru curent e cel de a construi un model de om, să facem o incursiune imaginară în cele mai îndepărtate zone ale spațiului și să începem căutarea „omului" din această perspectivă. Odată aflați în spațiu, primele aspecte din structura universală care ne atrag atenția sunt stelele, lunile, planetele și gazele din Cosmos. Aruncând o ocheadă rapidă unii către alții, sesizăm un acord unanim: intuitiv, noi, ca oameni, nu simțim că suntem vreunul dintre acele obiecte azvârlite în spațiu. Hotărâți să ne continuăm expediția, ne focalizăm atenția asupra planetei Pământ. Ne dăm seama la iuțeală că ne distingem de sol, de roci, de apă sau de orice altă formă geologică din lumea noastră. E adevărat, desigur, că aceste lucruri ne influențează, însă dacă vom include în modelul nostru toate aspectele Universului care afectează obiectul de studiu, vom sfârși prin a avea un model adevărat, dar inutil. La urma urmei un câine e afectat de pământul pe care calcă, de mâncarea pe care o ingerează, de

vremea din jur. La rândul lor, acestea sunt afectate de forța gravitațională a planetei, de poziția Lunii și a stelelor — și tot așa, *ad infinitum*. Din moment ce întregul Univers e un singur sistem interdependent, orice lucru este, într-o proporție mai mare sau mai mică, afectat de toate celelalte. Prin urmare, încercând să fim mai specifici în legătură cu ceea ce desemnăm intuitiv prin cuvântul „om", ne uităm mai îndeaproape la toate animalele inferioare nouă, cu care împărțim această planetă. Însuși faptul că le-am catalogat pe toate în specii biologice unice demonstrează că nu considerăm niciun animal ca fiind identic cu noi.

Până acum ni s-a părut simplu să izolăm o gamă largă de „lucruri" care există în Univers și să afirmăm răspicat că ele nu corespund sensului pe care îl dăm etichetei „om". Acum ne apropiem. De pildă, să ne gândim la hainele noastre. Unii se identifică în mare măsură cu propriile haine, cum arată și clișeul „haina îl face pe om". Însă nici măcar în acest proverb nu spunem că „haina este omul". În general, pare sigur că hainele pot fi incluse în aceeași categorie cu restul obiectelor care îi afectează pe oameni, însă nu sunt persoana în sine. Totuși, acest ultim pas a revelat un factor important. Trebuie să înțelegem limpede, chiar de la începutul analizei noastre, că expresia „a se identifica cu" nu este, în niciun cadru logic, sinonimă cu sintagma „a fi identic cu". Putem spune că un om „se identifică cu hainele sale", însă asta nu înseamnă nicidecum a spune că „e identic cu hainele sale". Prima afirmație exprimă o atitudine mintală, un mod de a gândi. Cea de-a doua exprimă o stare de lucruri, un fapt absolut. Indiscutabil, cele două propoziții au înțelesuri considerabil diferite. Așadar, constatăm foarte devreme în căutarea noastră că simpla existență a unei stări de identificare nu constituie o

rațiune suficientă pentru a include obiectul identificării în modelul nostru de om.

Acum, după ce am decantat rapid un subset de mărime rezonabilă, întâlnim primul obstacol adevărat care merită analizat pe larg. Se ridică întrebarea: „Oare omul este corpul său?" Pentru cei mai mulți dintre noi, primul răspuns este: „Bineînțeles!" Însă trebuie să fim circumspecți față de răspunsurile date din obișnuință și nu dintr-un proces de gândire deliberată, introspectivă, analitică. După cum am subliniat mai sus, o stare existentă de identificare e foarte diferită de adevăratul obiect al cercetării noastre, anume „omul" care operează identificarea. Dar avem nevoie de o ipoteză alternativă prin raportare la care să testăm propoziția. Să luăm ca ipoteze:

I_1: Noi suntem corpul nostru.

I_2: Noi trăim în corpul nostru, avem control asupra lui și am intrat într-o stare de identificare cu acesta.

După ce am stabilit variantele care urmează a fi testate, tot ce putem face e să judecăm valoarea fiecărei ipoteze în lumina dovezilor. Mai întâi, o privire ageră surprinde un aspect interesant la I_1 și I_2: așa cum sunt formulate, în exprimarea obișnuită de zi cu zi, I_1 susține validitatea I_2. Motivul este că în I_1 cuvântul „nostru" este un adjectiv posesiv care determină substantivul „corp". Dacă noi *suntem* corpul nostru, atunci cine e subiectul care posedă? În esență, întrebarea devine: „Când îți privești carnea și sângele, ce e mai corect să spui: «Ăsta sunt eu» sau «Ăsta este corpul meu»?" Cele două afirmații au, evident, înțelesuri foarte diferite.

Alte dovezi de luat în calcul sunt aspecte ca: dacă ai dori cu adevărat, ţi-ai putea băga mâinile în apă foarte fierbinte şi, în ciuda tuturor reacţiilor fiziologice din corp care ţi-ar cere să le scoţi, le-ai putea face să rămână în apă. Dacă nu există un „Tu“ distinct de corp, atunci cine exercită această putere a voinţei? Şi ce-ar fi dacă s-ar petrece un accident şi corpul ar suferi vătămări permanente? Dacă ai dori cu adevărat, ai putea să depăşeşti situaţia şi să rămâi neafectat psihic pe termen lung. Partea din tine pe care o consideri intuitiv „eu“ ar putea rămâne calmă şi stăpână pe sine şi, cu excepţia ajustărilor exterioare impuse de noile neajunsuri ale corpului tău, şi-ar putea „vedea de treburile obişnuite“.

Tipul de întrebare care merită o cercetare amănunţită sună astfel: „Sunt eu oare simţurile mele?“ sau „Sunt eu receptorul simţurilor mele?“ La un moment dat, oricui i s-a întâmplat să fie atât de dus pe gânduri, încât să nu primească din lumea exterioară un stimul care în mod normal i-ar fi captat atenţia — cu toţii am ignorat uneori soneria telefonului, persoanele care ne vorbeau şi altele. Însă corpul „îşi face treaba“ chiar şi atunci când se întâmplă aşa ceva. Sunetul tot pătrunde în urechea externă, provocând vibraţia timpanului, după care traversează structura osoasă a urechii interne până la nervii senzoriali şi aşa mai departe. Însă, de această dată, „Tu“ nu primeşti mesajul. *Atenţia ta e concentrată altundeva.* Corpul se comportă ca de obicei, însă „Tu“ nu-i acorzi atenţie, aşa cum faci în general. Dacă ai opţiunea de a recepta semnalele corpului sau de a nu recepta semnalele corpului, atunci cu siguranţă tu nu eşti corpul. Iar această detaşare voluntară (non-identificare) nu se petrece doar în ce priveşte simţul auzului. Putem ignora, de asemenea, durerea, mirosurile

şi gusturile. Totul, prin simpla utilizare a voinţei, în scopul de a ne direcţiona atenţia în altă parte. Desigur, aceasta nu e o capacitate la îndemâna cuiva a cărui fiinţă se înrădăcinează exclusiv în corpul fizic.

Pe de altă parte, când suntem în stare de veghe ne petrecem majoritatea orelor într-o identificare totală cu trupul. Din acest motiv, devine destul de dificil să ne distanţăm şi să privim corpul ca fiind realmente separat de noi înşine. Suntem influenţaţi puternic de corp, de confortul, disconfortul, nevoile, dorinţele, cerinţele lui. Însă, după cum am văzut mai devreme, doar fiindcă suntem afectaţi de ceva, indiferent cât de puternic, asta nu înseamnă neapărat că noi suntem identici cu obiectul respectiv. Mulţi dintre noi sunt afectaţi puternic de propriile case — cum arată ele, ce formă structurală au etc. Dar asta nu înseamnă că noi *suntem* casele noastre. Chestiunea ţine doar de gradul de identificare. Însă indiferent de grad, „identificarea cu“ nu poate deveni vreodată „identitate cu“. La fel ca în cazul mamei care se identifică atât de mult cu propriul copil, încât atunci când micuţul e bolnav, ea îi simte efectiv durerea şi suferinţa. Asta nu înseamnă că ea *este* copilul. Din acest exemplu vedem nu numai că putem să ne simţim propriul corp şi să fim afectaţi de el, dar şi că putem să simţim şi să fim afectaţi de corpul altora, în funcţie de gradul de identificare.

O altă dovadă de care ne vom ocupa mai pe larg este afirmaţia: „Eu merg la culcare noaptea.“ Cugetă profund la verbul din această frază banală, de zi cu zi. Unde te duci „Tu“ când „mergi la culcare“? Lăsând deoparte somnambulismul, fireşte că nu corpul tău e cel care merge undeva! Prin urmare, trebuie că afirmi existenţa unui „Tu“, care

nu numai că e diferit de corp, dar e capabil totodată să meargă undeva, în timp ce corpul rămâne nemișcat — cu alte cuvinte, „Tu“ poți părăsi corpul.[1]

În sfârșit, pentru cei cărora încă le vine greu să înțeleagă complet implicațiile aspectelor semnalate, să ne imaginăm următoarea situație. Tocmai ai fost internat în spital pentru o intervenție chirurgicală minoră, iar un prieten îți ține de urât. Fără ca tu să știi, cei mai buni chirurgi și aneteziști din toată lumea s-au adunat și așteaptă în sala de operații. Te afli întins pe o masă. Un paravan de izolare fonică a fost plasat la nivelul gâtului tău, astfel încât îți desparte capul de restul corpului. Întrucât se folosesc doar anestezice locale, „Tu“ ești pe deplin treaz și încântat să-ți vezi prietenul de aceeași parte a paravanului despărțitor, unde e și capul tău. Începi să conversezi nonșalant cu amicul, povestind intriga filmului urmărit cu o seară înainte. Acum, fără știrea ta, echipa de chirurgi purcede la amputarea piciorului tău drept. Pe parcursul amputării, conversația ta de cealaltă parte a paravanului continuă fără cea mai mică urmă de bâlbâială. Încetul cu încetul, utilizând toate aparatele de care dispun pentru susținerea plămânilor și a inimii, medicii îți amputează piciorul stâng, brațele, fesele și așa mai departe. Pentru scopurile noastre, important aici este că „Tu“, de cealaltă parte a paravanului, nu prinzi de veste și rămâi complet neafectat de întreaga operație. „Tu“ poți continua să-ți depeni povestea; dragostea pentru familia ta rămâne intactă, de

1. Fenomenul „proiecției astrale“ — experiențele extracorporale în timpul stărilor de veghe — nu e atât de rar pe cât s-ar crede. În acest caz, persoana se separă conștient de corp și, foarte frecvent, este capabilă să-și observe corpul dintr-o perspectivă în general imposibilă în starea „normală“ de veghe.

fapt, personalitatea în ansamblul ei nu dă nici cel mai mic semn de schimbare. Iar acum, întrebăm din nou: „Tu ești corpul tău?“ Fiindcă structura fizică din care se compune corpul tău tocmai a suferit niște modificări dramatice, pe când acea parte pe care tu o consideri intuitiv „eu“ a rămas complet neafectată. Dacă ai fi într-adevăr identic cu trupul tău, acesta nu s-ar putea schimba niciodată fără să te afecteze simultan și pe „tine“.

Vedem, așadar, că toate dovezile intuitive prezentate mai sus susțin perfect ipoteza I_2, negând-o totodată pe I_1. În această lumină, de-acum putem spune că *omul nu este corpul său*, ci mai degrabă că *omul are un corp*. Chiar și atunci când privim o femeie frumoasă, cu proporții armonioase (situație care presupune o conștiință corporală intensă), nu zicem: „Este un corp frumos“, ci: „Are un corp frumos.“

Ajunși aici, înainte de a continua căutarea acelui „Tu“ care este posesorul corpului, să aruncăm o privire la relațiile cotidiene cu trupul nostru. De fapt, să examinăm cât timp și câtă energie dedicăm trupului nostru, nu nouă înșine. Mai întâi, să observăm cât timp petrecem zilnic hrănind corpul, cumpărându-i mâncare, pregătindu-i masa, gândindu-ne cum să-l alimentăm sau îngrijorându-ne pentru echilibrul lui nutrițional. Să adăugăm energia cheltuită pentru a-l îmbrăca și a-l dezbrăca, a-i cumpăra haine și a ne gândi la modul de a-l înveșmânta. Trebuie să luăm apoi în calcul toată energia direcționată spre a-l feri de vânt și ploaie, a-l menține la temperatura potrivită, a-i oferi un loc comod și sigur unde să doarmă. În fine, adăugăm timpul în care ne gândim la — și satisfacem — necesitățile sexuale ale corpului. Iar toate acestea nu sunt decât lucruri

legate direct de corp. Am mai putea menţiona timpul şi energia pe care suntem obligaţi să le consumăm pentru a deplasa corpul dintr-un loc în altul. De exemplu, când te gândeşti: „Vreau să-l văd pe unchiul Wally", gândul nu are nimic de-a face cu trupul. Însă ca „Tu" să-ţi îndeplineşti această dorinţă, trebuie să rezolvi toate aspectele logistice legate de deplasarea corpului în imediata apropiere a unchiului Wally, din moment ce singura cale în care poţi „Tu" să realizezi lucruri în lumea fizică este să le faci prin intermediul corpului. Iar aceasta este cheia întregii noastre relaţii cu trupul. Putem să stăm duşi pe gânduri ore în şir fără a avea nevoie direct de corp, însă în clipa în care vrem să transmitem altcuiva câteva dintre gândurile respective, trebuie să intre în acţiune corpul. Fie că ne punem în funcţiune mecanismul vocal, fie că ne dirijăm mâna, trasându-i sarcina de a scrie... Raportul este, aşadar, limpede: acel „Tu" aflat „înăuntru" care primeşte mesajele senzoriale şi dirijează toate mişcările musculare, acel „Tu" care este conştient de gânduri, sentimente, senzaţii etc. nu există în lumea fizică. Acest „Tu" nu poate fi văzut, atins, mirosit, gustat sau auzit direct; nu are greutate, nu are nici mărime definibilă. Nu are niciuna dintre calităţile materiei care alcătuiesc întregul univers fizic. Totuşi, este esenţial să avem un tip sau altul de „vehicul" pentru a ne exprima în plan fizic. Iar corpul ne furnizează acest vehicul. E un robot uimitor de complex şi extraordinar. Efectuăm activităţile corpului folosindu-ne de *puterea voinţei*, chiar dacă e adevărat că multe dintre acţiunile noastre zilnice au fost executate atât de frecvent, încât au devenit deprinderi.

Partea frumoasă la acest robot în care locuim este că el nu reprezintă doar un mineral neînsufleţit; dimpotrivă, e animalul cel mai elevat pe scara evoluţiei. Într-un anumit sens, corpul e animalul nostru de companie, iar dacă îl antrenăm bine, putem avea o relaţie excelentă cu el pe tot parcursul vieţii. La urma urmei, biologii ne spun că este cel mai deştept animal, deci s-ar zice că-l putem dresa destul de uşor. Însă, în realitate, majoritatea dintre noi şi-au tratat „corpul-animal de companie" aşa cum îşi tratează unele persoane pudelul. Când vedem câini care-şi deţin, literalmente, stăpânii, majoritatea dintre noi consideră că e o relaţie nesănătoasă. A munci pe brânci ca să-ţi hrăneşti câinele cu friptură, a-i păstra blana mereu pieptănată şi a sări ca ars ori de câte ori latră e un tip de comportament pe care, în general, îl luăm în derâdere. Şi totuşi, exact asta este relaţia pe care o acceptăm îndeobşte cu trupul nostru. Ne-am răsfăţat corpurile, ca să nu spunem mai mult. În loc să încercăm să ne antrenăm corpul pentru a ne sluji mai bine, continuăm orbeşte să-i fim slugi fidele. Numărul de ulcere, dureri de cap şi căderi nervoase atestă fără dubii că, la fel ca toate celelalte animale, corpul nu pricepe defel cât de răzgâiat a devenit.

Nu încape îndoială că trupul poate fi antrenat. Îl antrenăm să lovească o minge de baseball ori să mânuiască o crosă de golf. Îl învăţăm să meargă, să scrie, să conducă automobilul şi să piloteze o navă spaţială. Unii oameni îl antrenează să umble pe cărbuni aprinşi, să trăiască doar cu nuci şi grăunţe, să doarmă pe cuie şi aşa mai departe. Pe vremuri, aproape toate corpurile erau învăţate să doarmă pe podea, să se adapteze la diverse temperaturi, să străbată pe jos distanţe mari şi să presteze o cantitate considerabilă de muncă fizică. Desigur, se poate susţine că trupurile noastre, ale oamenilor de azi, sunt atât de diferite de cele menţionate anterior, încât n-ar putea fi antrenate în acest fel.

Gândește-te doar de câte ori ai mers cu iubitul sau iubita în mijlocul naturii, simțindu-te minunat, când deodată corpul a zis:

Mi-e foame.

Tu ai răspuns:

Dar tocmai ți-am dat de mâncare acum câteva ore.

Nu-mi pasă. Mi-e foame. Vreau să mănânc!

Însă tu te distrai atât de bine, satisfăcându-ți nevoi mai înalte, încât nu doreai să te întorci acasă, așa că ai încercat să-l ignori. Totuși, la cât de răzgâiat și obișnuit este corpul să facă ce vrea, n-ai avut nicio șansă. Te-a cicălit până când nu te-ai mai putut simți bine și, în cele din urmă, ai pornit spre casă pentru a hrăni animalul.

Sau atunci când stăteai în grădină, citind un roman bun. În clipa în care n-ai mai fost absorbit de intriga cărții, corpul a spus:

Doamne, ce zăpușeală! Cred că sunt 45 de grade. Asud ca un cal. De-abia pot să respir. Vreau la aer condiționat!

Bineînțeles, la fel de cald era și cu doar câteva momente mai înainte, când erai cufundat în carte. Însă, atunci când lectura te absorbise, nu dădeai atenție corpului și, prin urmare, căldura nu reprezenta o problemă. În definitiv, „Tu" nu te poți încălzi. Singura ta reacție la căldură depinde de măsura în care îi permiți corpului să se plângă de ea. Și probabil că nimic nu ne zdruncină mai mult egoul precum faptul de a observa cât de mult ne dictează acest animal comportamentul și dispozițiile sufletești de-a lungul fiecărei zile. Pe scurt, datorită tendințelor lui animalice, corpul ar fi un slujitor excelent, însă e un stăpân teribil de exigent.

În scopul conturării modelului nostru, să numim acest aspect al omului *sine animalic*. La acest nivel, omul e condus în totalitate de instinctele sale animalice privitoare la hrană, îmbrăcăminte, adăpost, sex, agresiune etc.[1] Modul în care a apărut el constituie subiectul studiilor evoluționiste darwiniste, iar calitățile lui sunt studiate în cadrul științei numite biologie.

Relația omului cu mintea și emoțiile sale — sinele psihic

Prezentarea „vocii". Deși discuția noastră despre sinele animalic a fost revelatoare, ba poate chiar un pic amuzantă, este evident că, în calitate de oameni, noi suntem mult mai mult decât atât. S-a subliniat în permanență că există în om o componentă (numită „Tu") superioară celei animalice, care, folosindu-și voința, poate să controleze în totalitate trupul, să existe în ciuda vătămărilor corporale și să rămână conștientă în timp ce omul animalic doarme. Dacă dorim ca modelul nostru să fie complet, trebuie să continuăm căutarea acelui „Tu" care este cumva distinct de corp. Însă am eliminat deja stelele, planetele și lunile din spațiu, împreună cu mineralele, plantele și animalele de pe Pământ. Ne-a rămas, prin definiție, un singur obiect — corpul. Și am stabilit că omul este mai mult decât animalul din el. Așadar, înseamnă că acest „Tu", zona din care acționăm fiecare, nu există în universul fizic. Asta

1. Pentru o prezentare excelentă și fascinantă a viziunii unui biolog modern asupra „tendințelor animalice elementare", *vezi* Konrad Lorenz, *On Aggression*, Bantam Books Inc., New York, 1970.

nu presupune că trebuie să apelăm la H.G. Wells sau la alţi scriitori de science-fiction pentru a înţelege conceptul de „planuri" diferite de cel al lumii materiale. Aşa cum ştim, în Univers există nenumărate obiecte fizice pe care le percepem cu ajutorul celor cinci simţuri. Însă mai sunt şi „lucruri", precum gândurile sau sentimentele, pe care le percepem fără ajutorul celor cinci organe de simţ. Când avem un gând, e un lucru real... el există. Însă gândurile nu sunt reale pentru simţurile noastre fizice. Vom spune oare că nu există defel? Gândurile *sunt*! Vin şi pleacă, adesea nici măcar după placul inimii noastre; reuşesc să ne acapareze atenţia în majoritatea orelor de veghe. Chiar şi atunci când dormim, avem vise, iar visele sunt tipuri speciale de gânduri.

Aşa că se ridică în mod firesc întrebarea: „Unde sunt aceste «lucruri» care joacă un rol atât de important în vieţile noastre?" Când închizi ochii şi îţi închipui ceva, „vezi" lucrul respectiv. Nu cu ochii fizici, deoarece lucrul la care te uiţi nu există în plan fizic. Dacă nu vrem să acceptăm existenţa unui alt plan, cu alte cuvinte a unui plan mintal, singura variantă este să negăm că gândurile şi emoţiile există cu adevărat. „Sunt născociri ale imaginaţiei tale." De acord, dar *unde* e imaginaţia ta? Cu siguranţă nu în lumea fizică!

Privită astfel, noţiunea „altor niveluri de existenţă" devine aproape un truism. De o bună bucată de vreme, ştiinţa occidentală a acceptat faptul că ceea ce numim „minte" se distinge de „creier", deşi acesta din urmă e considerat perechea fizică a primeia. Cam ca atunci când avem un gând jenant (plan mintal) şi roşim (plan fizic). Planurile sunt, evident, strâns legate între ele (deşi clar diferite),

după cum demonstrează faptul că toţi trăim simultan în amândouă, zi de zi.[1] Acum, prin prisma definiţiei pe care am dat-o planului mintal, devine limpede că ceea ce faci „Tu" de fapt, atunci când cazi pe gânduri ori când mergi la culcare, este să-ţi îndepărtezi atenţia de planul fizic şi să o deplasezi în planul mintal.

Deosebirea dintre cele două planuri poate fi sesizată şi mai bine din cele ce urmează. Ştim că, folosindu-ne voinţa, conştient sau inconştient, ne putem direcţiona sau abate atenţia spre şi de la orice stimul senzorial din lumea fizică. Putem să privim într-o anumită direcţie şi să vedem doar obiectele pe care dorim să le vedem, iar de multe ori auzim doar anumite sunete, fără a le auzi pe altele de aceeaşi intensitate. Putem mânca ceva dezgustător concentrându-ne atenţia în altă parte şi chiar putem deveni insensibili la durere abătându-ne atenţia de la ea. Această capacitate de a ne îndrepta şi îndepărta conştiinţa spre şi de la diversele simţuri poate fi dezvoltată într-un grad foarte înalt. În anumite profesii — precum cele care presupun acordarea pianelor, degustarea de vinuri sau chirurgia de mare precizie —, această abilitate determină efectiv succesul sau eşecul. Datorită experienţelor noastre de zi cu zi, ştim cu toţii ce se întâmplă când ne concentrăm asupra unui anumit simţ: el devine mai acut. Iar când dorim să ne abatem atenţia de la un anumit simţ, în general o facem direcţionând-o spre alt simţ. Ce se întâmplă însă când ne abatem conştiinţa de la *toate* simţurile fizice? Unde se duce conştiinţa? Evident, se duce în planul mintal, aşa cum se întâmplă când visăm cu ochii deschişi sau când analizăm

1. Totuşi nu e chiar adevărat că toţi trăim în ambele planuri. Cei aflaţi în instituţiile de sănătate mintală trăiesc doar în planul mintal şi neglijează complet existenţa în plan fizic.

la nivel intelectual o problemă până într-atât încât nu mai suntem conştienţi de stimulii fizici. Prin urmare, observăm nu numai că planurile fizic şi mintal există, dar şi că, exercitându-ne voinţa conştientă sau inconştientă (formată prin deprindere, prin obişnuinţă), putem controla proporţia în care atenţia noastră se va concentra asupra unuia sau altuia dintre planuri. Prin aceeaşi metodă putem să determinăm şi „obiectele" specifice de atracţie din fiecare plan.

Pentru a continua construirea modelului nostru de om, următorul pas constă în a lăsa deoparte planul fizic şi a începe căutarea acelui „Tu" în plan mintal. Însă de unde să începem? Mintea e foarte complexă şi se pare că diferă radical de la o persoană la alta. Ca să nu mai pomenim de handicapul suplimentar că nici măcar nu ne putem utiliza simţurile fizice pentru a analiza şi compara rezultatele. Avem nevoie de un ghid, de „o plimbare cu ambarcaţiunea de agrement". Ea ne va purta în labirintul mintal şi ne va oferi un pic de lumină, necesară în căutarea noastră. Din fericire, am fost înzestraţi cu un asemenea ghid. Însă, pentru a-l putea întâlni, trebuie mai întâi să lăsăm din mâini această carte, să închidem ochii şi să intrăm într-o stare de *tăcere lăuntrică totală*. Fă asta acum, pentru aproximativ cinci minute.

Restul analizei ar putea fi inutil
fără acest exerciţiu!

La încheierea experimentului, putem afirma cu certitudine că, în afara câtorva excepţii foarte rare, aproape niciunul dintre noi n-a izbutit să îndeplinească sarcina cu succes. Se pare că în capul nostru există o „voce" care nu amuţeşte

prea uşor. Când am încercat experimentul descris mai sus, la început am auzit lucruri ca:

> Ce mai e şi chestia asta? Bineînţeles că pot să stau în tăcere. Dar, în primul rând, de ce mi se cere aşa ceva?

Pe deasupra, odată cu trecerea timpului, cei mai mulţi dintre noi am constatat că subiectul de discuţie al „vocii" a deviat treptat de la cartea de faţă spre chestiuni de natură personală. Am auzit cam aşa:

> Mă întreb ce avem diseară la masă... Oare ce trebuia să fac înainte de a ajunge acasă? De ce s-o fi holbat şeful la mine, azi-dimineaţă? Trebuie să mai public ceva; despre ce să scriu? O, iar spectacolul de aseară a fost extrem de interesant...

Fiecare avem propriul discurs mintal ce se derulează aproape constant şi, cum tocmai am văzut, acesta nu e prea uşor de oprit. Oricum, pentru moment, singurul lucru esenţial este că fiecare dintre noi poate să constate că respectiva conversaţie are loc şi să-şi dea seama de existenţa acelei „voci" care ne împiedică să ajungem la tăcerea interioară. Şi înăuntru auzim:

> E linişte aici. Păi, normal, întotdeauna e linişte aici. Despre ce tot vorbeşte — o „voce"? Aici nu se aude vorbind nicio voce...

Poftim! E de prisos să mai zicem că „vocea" *este* cea care spune toate astea!

Acum, că am izolat „vocea", următorul pas e să ne dăm seama că ea ne furnizează pentru planul mintal un numitor comun de la care să pornim căutarea. Căci, neîndoielnic, „vocea" nu face parte din lumea materiei fizice. Dar

mai întâi, dacă vrem să ne ajute efectiv, trebuie să ne asigurăm că toți percepem „vocea" dintr-o anumită perspectivă. Să ne gândim la „voce" cât mai simplu, ca la mecanismul prin intermediul căruia se exprimă gândurile — analog mecanismului fizic al corzilor vocale, limbii și gurii, cu ajutorul cărora producem sunete în planul fizic. Această unitate fizică se deosebește complet de mesajele pe care le trimitem cu ajutorul ei prin aceea că nu este propriu-zis niciunul dintre lucrurile rostite. De fapt, aceste mecanisme fizice nu sunt decât sistemul emițător de sunete, prin care sunt rostite toate frazele, fie ele amabile, răutăcioase, istețe sau nătângi. E esențial ca toți să vedem în aceeași lumină „vocea" din planul mintal — deoarece în mod categoric există „vorbărie" acolo, dar ea nu se produce prin mecanismul fonator fizic, nici nu „se aude" cu ajutorul urechilor fizice. Prin urmare, este emisă și receptată prin utilizarea unui corespondent mintal al vocii și al urechilor fizice. În concluzie, putem privi „vocea" ca pe un simplu mecanism producător de zgomot în plan mintal, un mecanism prin intermediul căruia reușesc să se exprime feluritele gânduri. În acest punct apar câteva întrebări foarte interesante, care merită o cercetare amănunțită în clipele de contemplație. Ele sunt de tipul: „Cine vorbește și cu cine vorbește?... Dacă eu sunt un sistem conștient, de ce trebuie să vorbesc cu mine însumi?" Pe măsură ce vom înainta în călătoria prin planul mintal, vom face lumină asupra acestor întrebări și asupra multor altora.

Primul lucru de remarcat, acum, că am izolat „vocea" și reușim să o privim obiectiv când vorbește, este că am găsit ghidul perfect pentru sfera mintală. „Vocea" se potrivește foarte bine acestei funcții din mai multe motive: întâi de toate, nu se poate pune la îndoială că ea există în plan

mintal; în al doilea rând, cu toții avem o „voce" și, datorită ei, putem găsi ușor un teren comun; și, în sfârșit, „vocea" în sine e intrinsec neutră. Unele voci pot să vorbească despre mâncare, altele să analizeze, pe când altele pot evoca neîncetat amintiri. Acestea relevă deosebiri între personalitățile noastre, însă mecanismul prin care se exprimă ideile (adică „vocea") este neutru și comun tuturor. Prin urmare, cum toți avem același „prieten" pe plan mintal, să vedem dacă el ne poate ajuta să descâlcim haosul de acolo, de sus.

Primul pas în această direcție este să clasificăm feluritele subiecte pe marginea cărora vorbește în general „vocea", cu scopul de a găsi aspectele cel mai des întâlnite ale planului mintal, valabile la mai toată lumea. De exemplu, unul dintre subiectele pe care „vocea" turuie destul de mult timp se referă la nevoile, pretențiile și dorințele noastre:

> Mi-e foame. Vreau să mănânc. Mi-e frig. Vreau un pulover. Plouă. Vreau să intru în casă. Vreau o mașină nouă. Vreau să merg prin Europa. Vreau...

Dacă am petrece o zi doar remarcând cum pălăvrăgește micul nostru prieten, am fi uimiți de numărul de cereri pe care le emite. Totuși, pentru scopurile analizei noastre, trebuie să divizăm această sferă în segmente și mai mici. Primele trei solicitări din grupul de mai sus se disting net de celelalte două. Primele sunt, într-o anumită măsură, nevoi trupești de bază; ultimele intră în categoria pretențiilor sau a dorințelor. Iar între necesități și pretenții există o mare deosebire. Acum ne rămâne să analizăm în mod similar fiecare subiect pe care turuie „vocea", ca să construim un cadru al planului mintal, unul folositor pentru modelul nostru de om.

SINELE și SUPRAEUL. Un mod foarte interesant și util de a efectua această analiză a planului mintal e să personificăm fiecare grup omogen de gânduri care se exprimă prin „voce". De pildă, foarte diferite de cele două grupuri izolate mai sus, avem următoarele gânduri:

N-ar trebui să fac asta. Ar trebui s-o ajut pe mătușa Tilda. Ar trebui să-mi îmbunătățesc nivelul de educație. Ce-ar spune nevastă-mea?...

Evident, fiecare persoană are propriile variații unice ale gândurilor de mai sus, accentul fiind mai mult sau mai puțin predominant în subiectele zilnice ale „vocii". Însă toți petrecem destul de mult timp ascultând acest gen de gânduri. Iar „insul" care vorbește prin intermediul „vocii" are o personalitate complet diferită față de a celui care ne amintește mereu de nevoile corporale. De fapt, cei doi se ceartă adesea între ei, chiar „sub ochii noștri":

Mi-e frig. Am nevoie *de o jachetă.*

Ar trebui să aștepți până când termini de achitat împrumutul la bancă.

Ah, ia uite ce geacă frumoasă din piele întoarsă. Pe asta o vreau.

Știi că nu ți-o poți permite; luna asta trebuie să-l duci pe micul Johnny la doctor.

Suntem destul de familiarizați cu acest tip de desfășurare a gândurilor, care uneori poate continua zile la rând pe plan intern...

Am văzut, așadar, că există personalități evident diferite care folosesc „vocea", deși nu încape îndoială că același mecanism mintal sonor transmite ambele părți ale disputei de mai sus. Dacă am hotărî să dăm un nume fiecărei personalități, am descoperi că sarcina a fost îndeplinită, cel puțin la modul general, de către un cercetător al planului mintal care a trăit înaintea noastră. După cum știm, Freud a divizat mintea conștientă în trei părți majore: SINELE, EUL și SUPRAEUL.[1] Aici nu încercăm în niciun caz să susținem că clasificarea în diverse personificări bazate pe observarea „vocii" care vorbește corespunde exact liniilor de demarcație trasate de Freud. De fapt, în operele lui Freud nu există indicații în sensul că el ar fi pătruns în planul mintal și l-ar fi explorat din perspectiva „vocii".[2] Totuși, cum ceea ce am descoperit deja în turul nostru se leagă atât de evident de ceea ce a descris Freud, ni se pare util să-i acceptăm terminologia, atunci când e posibil.

Prima personalitate, descrisă în exemplul prezentat anterior, este acel aspect al „vocii" care vorbește mereu despre nevoile trupești de bază, cele de genul: „Sunt obosit... Mi-e foame... Mi-e cald." O vom numi SINE. *SINELE este reprezentantul corpului fizic în planul mintal.* E preocupat de impulsurile elementare, precum hrana, îmbrăcămintea, adăpostul, sexul, supraviețuirea fizică și posesia teritorială.[3] După cum se va vedea în curând,

1. Sigmund Freud, *The Ego and the Id*, W.W. Norton & Co., Inc., New York, 1962. (În română, *vezi*: Sigmund Freud, *Psihologia inconștientului*, în *Opere esențiale*, vol. 3, traducere de Gilbert Lepădatu, George Purdea, Vasile Dem. Zamfirescu, Editura Trei, București, 2017 — *n. red.*)
2. Ba, mai mult, pentru cercetător ar fi extrem de greu să găsească în domeniul psihologiei o lucrare importantă consacrată special unei examinări formale a „vocii".
3. Vezi lucrarea citată a lui Lorenz, *On Aggression*.

multe dintre gândurile care se înfățișează ca „nevoi elementare" nu sunt, de fapt, elementare și, prin urmare, nu sunt reprezentative pentru SINE — se potrivesc mai degrabă altei personalități. Oricum ar fi, cu toții suntem foarte familiarizați cu SINELE și, dacă am fi atenți, mai ales când corpul se află în condiții de stres, ca foamea și frigul extreme sau un pericol de moarte, i-am putea sesiza clar personalitatea ca fiind distinctă de cele care urmează.

Ne îndreptăm acum spre a doua personalitate — spre aspectul de tip „s-ar cădea... ar trebui... trebuie", pe care Freud l-a etichetat drept SUPRAEU. Deși Freud a definit SUPRAEUL ca „eul ideal" — acea formă de comportament care ne-ar face să fim ceea ce credem că *ar trebui* să fim —, pentru scopurile analizei noastre vom defini SUPRAEUL *ca fiind reprezentantul societății în planul mintal.* Desigur, aceste concepte de SUPRAEU sunt congruente, din moment ce societatea, așa cum o întruchipează familia, colectivitatea, moravurile și tradițiile grupurilor sociale, este cea care ne determină eul ideal. SUPRAEUL este, probabil, personalitatea cel mai ușor de decelat și observat, de vreme ce aici se sădesc semințele vinovăției. În general, el e cel care ne judecă acțiunile și gândurile. Din acest motiv îl distingem în chip foarte firesc de „noi înșine", cei care realizăm acțiunile și avem respectivele gânduri. De fapt, dacă încearcă, nenumărați oameni pot stabili efectiv care dintre influențele majore din viața lor socială au jucat cel mai important rol în modelarea personalității SUPRAEULUI. Unii aud vorbind în ei valorile tatălui; alții aud valorile mamei, fratelui, soției, preotului etc. Însă cel mai frecvent avem de-a face cu o combinație a tuturor acestora, unele predominând în anumite situații, bunăoară valorile mamei în sfera vieții sexuale, ale tatălui în carieră

și așa mai departe. Pe deasupra, tipul de lucruri spuse de SUPRAEU prin intermediul „vocii" tinde, în general, să se schimbe pe măsură ce avansăm în vârstă și suntem afectați de diverse influențe. Pe de altă parte, mulți dintre noi trăiesc cu o singură temă, constantă, predominantă, care de obicei își are rădăcinile în experiențe din copilărie. Așadar, unii rămân toată viața la discreția gândurilor care generează permanent sentimente de vinovăție și care le judecă mai mereu acțiunile, ideile și emoțiile.

EUL. Primele două personalități pe care le găzduim — SINELE și SUPRAEUL — sunt destul de ușor de recunoscut. Distanțându-ne de ele, le putem observa cu ușurință. Ultimul din „trioul fantastic" — EUL — e considerabil mai greu de analizat. Și totuși, dacă avansăm încet, asigurându-ne că urmărim demonstrația pas cu pas, atunci cu siguranță vom reuși.

În primul rând, EUL are un aspect imediat sesizabil — cel al pretențiilor și al dorințelor:

> O să-mi stea bine în cămașa aia, o vreau. Tipa aceea e frumoasă și foarte simpatică, vreau să am o aventură amoroasă cu ea. Harry mănâncă friptură seară de seară, vreau și eu friptură zilnic.

În această situație, „vocea" e foarte diferită de cea a SINELUI, care vorbește despre *nevoile* de bază ale corpului. Aici nu avem urgența, impulsul animalic primar; EUL este mai sofisticat decât SINELE. În plus, în societatea modernă, cei mai mulți dintre noi ascultă doar de exigențele EULUI, având în vedere că, în general, nevoile noastre elementare sunt satisfăcute. Dacă vom face efortul de a urmări foarte atent „vocea" de-a lungul unui interval de timp apreciabil,

vom constata că EUL ne bombardează aproape constant cu mii de solicitări. Aceste cereri se împart în două tipuri de bază: primul pretinde lucruri care vor mulțumi ceea ce vrea EUL pentru corp; al doilea solicită acțiuni care vor satisface direct EUL. În primul caz, auzim următorul gen de lucruri:

> Vreau o haină din blană de nurcă. Vreau homar thermidor. Vreau o coafură nouă...

În al doilea caz, ascultăm „vocea" care spune:

> Am nevoie să stau de vorbă cu cineva, sunt singur. Vreau să scriu articolul ăsta așa cum trebuie, ca să afle toți ce deștept sunt...

Gândurile de acest fel ne sunt foarte cunoscute. De fapt, ele alcătuiesc bună parte din activitatea zilnică a „vocii" lăuntrice. Și totuși, dacă ne-am întreba care dintre acești „acuzați" lăuntrici are cuvântul în majoritatea timpului, am obține o varietate de răspunsuri, împărțite în principal între EU și SUPRAEU. Însă asta se întâmplă doar fiindcă nu am dezvăluit încă natura deplină, adevărată, a prietenului nostru EUL.

Dacă începem prin a băga de seamă că Universul se compune, la modul cel mai obiectiv, dintr-o expansiune infinită a spațiului, vom deduce că gândurile noastre sunt libere să se îndrepte spre o varietate nesfârșită de subiecte. Dar adevărul e că aproximativ 99% din gândurile noastre privesc exclusiv o singură zonă spațială, infimă, cea ocupată de corpul, gândurile și emoțiile noastre:

> Unde să mă duc? Oare ce-o să creadă despre mine? Pot să merg atât de mult pe jos? De ce oi fi spus chestia aia? Aceea e mașina mea. Vreau să citesc o carte. Acum trei ani pe vremea asta eram în Europa. Sper ca la anul să ajung supervizor. Îl urăsc pe acel tip. Cred că-s mai deștept decât ea. Mi-e frică...

Toate gândurile de acest tip privesc ce s-a întâmplat, se întâmplă ori se va întâmpla cu acea minusculă parte din Univers compusă dintr-un corp, un set de emoții și un tipar de gânduri. *Acesta este EUL demascat în întregime.* Mai poate exista vreo îndoială cine ocupă centrul atenției noastre în majoritatea timpului? Chiar în clipa de față, dacă ne oprim pentru câteva secunde din citit, „vocea" poate fi auzită spunând:

> De ce citesc asta? Cum *îmi* va influența asta viața? Ce voi face diseară?...

Este esențial să depunem efortul necesar pentru a asculta „vocea" atunci când EUL vorbește prin ea. Căci problema identificării devine foarte greu de depășit tocmai aici. Cei mai mulți dintre noi suntem atât de obișnuiți ca acest tip de gândire egotistă să ruleze în capul nostru cât e ziua de lungă, iar asta zi după zi, încât ne identificăm total cu ea. În loc s-o ascultăm, așa cum putem să facem cu ușurință în cazul SINELUI sau al SUPRAEULUI, în general „o aprobăm". Însă am văzut deja că, dacă ne folosim un pic voința, putem observa obiectiv EUL vorbind la fel de neezitant ca și celelalte două personalități. De fapt, continuarea lecturii va fi sterilă până când nu vom efectua cu succes următorul mic exercițiu. Dacă, în momentul de față, auzi înăuntrul tău:

> Nu pot să fac asta. Cum pot să observ? Autorul ăsta vorbește despre *mine*!...

...aceasta e „vocea" și *este* exact ceea ce ar trebui să observi!

În sfârşit, acum, că am făcut cunoştinţă cu principalele trei personalităţi care se exprimă prin intermediul „vocii", probabil că modul cel mai bun de a le deosebi şi mai bine e să le privim cum se ciorovăiesc:

Decor: Ne aflăm în faţa unui magazin de îmbrăcăminte, în toiul iernii, şi...

SINELE: Mor de frig; îmi trebuie un pulover gros.

EUL: Ooo, ia uite ce frumos e ăla! Lui Mary o să-i placă la nebunie cum îmi va sta cu el.

SUPRAEUL: Ştii că nu ţi-l poţi permite. Fii mai cumpătat.

EUL: E la fel de important să arăţi bine pe cât e să-ţi fie cald. Dacă vreau să ajung cineva pe lumea asta, trebuie să-i impresionez pe ceilalţi.

SINELE: Doamne, e tare frig! Intru înăuntru!

Intelectul, memoria şi puterea de vizualizare. Cele trei personalităţi analizate mai sus sunt responsabile pentru o bună parte din activitatea „vocii". Cu toate acestea, mai există o gamă considerabilă de subiecte ascultate zilnic pe care nu le-am examinat încă. De exemplu, un afacerist îşi poate auzi „vocea" spunând:

Anul trecut am înregistrat o creştere de 22%. Anul ăsta avem patru supervizori noi şi 10 000 de dolari investiţi în aparatură nouă. Vânzările merg bine, datorită condiţiilor propice de pe piaţă, aşa că ar trebui să ne propunem pentru anul viitor o creştere de aproximativ 30%.

Cu siguranţă, această linie de gândire nu caracterizează direct nici SINELE, nici EUL, nici SUPRAEUL, aşa cum le-am definit în paginile precedente.

Aşadar, trebuie să recunoaştem faptul că în mintea conştientă există anumite „instrumente" aflate la dispoziţia noastră. Acestea nu au personalitate în sine şi de la sine — sunt intrinsec neutre, la fel ca pensula pictorului care exprimă personalitatea artistului ce o mânuieşte. Un astfel de instrument, precum cel ilustrat în exemplul de mai sus, este „intelectul". Intelectul e ca un computer. Când avem o problemă analitică, mergem la intelect pentru a obţine o analiză care ne înfăţişează diverse faţete logice ale unei soluţii. La fel ca în cazul instrumentului fizic — corpul —, unele persoane deţin instrumente mai sofisticate pe plan mintal. Oricum, tot ca în cazul instrumentului fizic, cele mintale pot fi antrenate şi perfecţionate printr-o folosire şi îndrumare adecvate. De fapt, întreaga structură a sistemului nostru de învăţământ, mai ales înaintea introducerii unora dintre noile concepte de dezvoltare a personalităţii, s-a orientat aproape integral spre dezvoltarea acestui unic instrument mintal — intelectul.

Însă, chiar şi după ce recunoaştem prezenţa acestui computer mintal şi ne dăm seama că şi el îşi trimite răspunsurile tot prin intermediul „vocii", ne rămân nişte grupuri de gânduri neexplicate. Bunăoară:

Când eram tineri, ea obişnuia să spună... Şeful mi-a zis să-mi verific mesajele, să o plătesc pe secretară — şi ce altceva?... Avea 1,60 metri, 45 de kilograme şi părul blond... Combinaţia cifrelor era 10 la stânga, 23 la dreapta...

Nici acest tip de gândire nu indică în mod special SINELE, EUL sau SUPRAEUL; nu e nici lucrarea intelectului. Exemplul dezvăluie mai degrabă prezenţa unui alt instrument mintal de care dispunem — „memoria". La fel ca intelectul, memoria este intrinsec neutră şi nu

are personalitate. Asemenea unei biblioteci, memoria oglindeşte caracteristicile celui care o vizitează pentru a obţine informaţia dorită. Un activist cu convingeri politice radicale poate să intre într-o bibliotecă şi să iasă cu un vraf de cărţi socialiste, pe când un profesor de literatură va ieşi probabil cu un teanc de romane. Similar, în planul nostru mintal e stocat un corp masiv de informaţii, iar memoria va vorbi despre lucruri diferite în momente diferite, în funcţie de „cine" caută răspunsul. Şi, foarte important, aşa cum putem observa în mod direct în viaţa cotidiană, memoria ne trimite informaţiile dorite de asemenea prin intermediul „vocii".

Acum, se naşte firesc întrebarea: „Dacă intelectul e ca un computer — intrinsec neutru şi operând numai fiindcă «cineva» se duce la el cu o problemă — şi dacă memoria e ca o bibliotecă — neutră şi necesitând să existe «cineva» care să dorească informaţia înainte de a trece la acţiune —, în acest caz, cine anume solicită toate informaţiile sosite întruna din intelect şi memorie prin intermediul «vocii»?" Trebuie să existe o sursă de energie care pune în funcţiune aceste „instrumente mintale", la fel cum e necesar pentru toate instrumentele din lumea fizică. Constatăm că forţa motivată pe care o căutăm vine direct din dorinţele particulare ale celor trei prieteni ai noştri: SINELE, EUL şi SUPRAEUL. De exemplu, când EUL se află la ananghie, poate recurge la memorie şi/sau la intelect pentru a căuta o scăpare. Vedem asta în situaţia următoare:

> Vorbeşti cu soţia ta şi cu iubitul ei, despre existenţa căruia ai aflat recent. Ţi se pune o întrebare la care ar trebui să ştii răspunsul, atât doar că nu-l ştii. EUL apelează frenetic la memorie, şi tot felul de informaţii încep să-ţi împuie capul. Însă EUL nu găseşte niciun răspuns satisfăcător. Să admită că nu cunoaşte răspunsul? Mai bine ar muri decât să-şi „piardă prestigiul"! Aşa că EUL merge la intelect, care începe să expună un răspuns ocolitor, care sună foarte logic. Dacă răspunsul tău (despre care ştii bine că nu-i în regulă) este contestat, EUL cere să-ţi aperi oricum răspunsul. Atunci intelectul e solicitat din nou — şi aşa te cufunzi din ce în ce mai adânc.

Bineînţeles, EUL apelează la memorie sau intelect şi pentru motive legitime. De fapt, când ni se pune sau ne punem singuri o întrebare, în general EUL este cel care se duce la bibliotecă şi la computer pentru a găsi un răspuns. Ca să testăm această afirmaţie, nu trebuie decât să facem următorul experiment: ne aflăm într-o situaţie în care vrem ca persoanele din jur să-şi formeze o părere cât mai bună despre noi (vă sună cunoscut?). Se pune o întrebare şi suntem pregătiţi cu un răspuns foarte elocvent. Acum, dacă vrem să vedem clar cine doreşte să răspundă la întrebarea respectivă şi, aşadar, cine a muncit la pregătirea răspunsului, să-i comandăm pur şi simplu vocii fizice să pronunţe cuvintele: „Nu ştiu răspunsul." Presupunând că izbutim măcar să rostim astfel de cuvinte, văicăreala zbuciumată şi neîncetată care va apărea în capul nostru va fi a EULUI, demascat total! De fapt, multora dintre cei care încearcă experimentul de mai sus li se va părea absolut imposibil să-l facă, atâta timp cât se află pe frontul existenţei cotidiene. E nevoie de o voinţă extrem de puternică pentru a spune „nu ştiu", deoarece EUL arde de nerăbdare să răspundă cât mai repede şi mai impresionant cu putinţă — plus că, probabil, nu s-a mai confruntat niciodată cu provocarea de a proceda altfel.

SUPRAEUL întrebuinţează şi el instrumentele intelectului şi ale memoriei pentru a-şi impune sistemul particular de

valori. Se poate vedea asta în următoarea dispută dintre EU și SUPRAEU:

EUL: Automobilul acesta grozav mă va face foarte popular. Îl vreau.

SUPRAEUL: Nu-ți poți permite o mașină. Fii realist.

EUL, folosind intelectul: Câștig 400 de dolari pe lună. 200 se duc pe chirie, 50 se duc pe mâncare și 50 pe îmbrăcăminte. Rămân 100 de dolari disponibili pentru a plăti ratele.

SUPRAEUL, folosind memoria: Ți-aduci aminte ultima oară când ai cumpărat o mașinuță în rate? Te-ai îmbolnăvit, n-ai mai putut munci și în final ți-au luat-o.

EUL, folosind memoria: Dar noul contract de muncă stipulează compensația integrală în caz de boală și invaliditate. Și spune că nu pot fi concediat timp de cinci ani. Așa că acum sunt bine acoperit.

SUPRAEUL, folosind intelectul: Dar ăia 400 de dolari pe lună sunt salariul brut. Cu 5% reținere pentru pensie și 5% pentru asigurările sociale, înseamnă 40 de dolari mai puțin; rămân doar 360. Deci ar mai fi — stai să vedem... 360 minus 300 — doar 60 de dolari. Și tunsul costă 2 dolari pe lună, spălatul rufelor e 10 dolari, benzina pentru mașină ar fi...

Treaba asta sună destul de cunoscut tuturor. Iar acum, că am deosebit „indivizii" implicați și instrumentele aflate la dispoziția lor, devine limpede ce se petrece în realitate.

În cele din urmă, observăm că și SINELE are acces la cele două „instrumente mintale". În momente de pericol, cei mai mulți dintre noi au simțit agățarea frenetică

a SINELUI de memorie sau de intelect, în căutarea unui plan de acțiune. Uneori, SINELE e atât de disperat, încât răspunsurile rezultate sunt învălmășite și gândirea se încețoșează. Alteori, SINELE își urmează pur și simplu instinctul animalic și se dispensează complet de gândire. Și mai interesante sunt situațiile de urgență extremă, când se atinge o stare de claritate absolută a minții, iar acțiunea se desfășoară aproape ca și cum ar fi dirijată de la un nivel superior de conștiință. Însă acesta nu este SINELE — e o formă de conștiință mai înaltă, de care ne vom ocupa în capitolul 4.

Important aici este că, dacă ne observăm „vocea" atunci când la microfon glăsuiesc intelectul sau memoria, trebuie să ne întrebăm: „Cine dorește să afle informația venită prin «voce»: SINELE, EUL sau SUPRAEUL?" În general, și mai ales în cazul persoanelor având o cultură înaltă, de nivel academic, intelectul și memoria sunt prietene foarte bune cu EUL. De fapt, mulți dintre noi își observă „vocea" vorbind toată ziua ca și cum ar prezenta o lucrare sau ar ține o prelegere, ca și cum publicul s-ar afla chiar în fața noastră. Asta se întâmplă îndeosebi înainte ca evenimentul concret să aibă loc. Utilizând modelul nostru analitic, numim asta „un lanț pur EU-intelect", deoarece EULUI îi pasă cât de bine e primită lucrarea sau prelegerea.

Acum putem afirma că, trecând în revistă SINELE, EUL și SUPRAEUL în ipostaza de utilizatori direcți ai „vocii" și explicând întrebuințarea instrumentelor mintale ale intelectului și memoriei de către aceste personaje, am analizat marea majoritate a subiectelor „vocii" din oricare zi. Totuși, înainte de a trece mai departe, dacă dorim ca analiza pe care o facem minții conștiente să fie completă, trebuie să

admitem că, pe lângă „voce", mai există un mijloc prin care gândurile se pot exprima. Este puterea mintală a vizualizării. Dacă EUL doreşte să se simtă bine, în loc să relateze, folosind cuvinte, o „poveste a gândurilor" despre cât succes va avea el (prin mijlocirea „vocii"), ne poate arăta un film al reveriei sale. Asta se aplică şi la SINE şi SUPRAEU, ca şi la mesajele trimise din intelect şi memorie. Putem retrăi o experienţă trecută prin intermediul unei vizualizări mute, iar această abilitate de a comprima modele analitice complicate în „ochiul minţii" poate scuti intelectul de o mie de cuvinte. Bineînţeles, întrebuinţarea simultană a celor două canale este ceva foarte obişnuit. Însă, pentru scopurile modelului nostru, „vocea" va constitui în continuare principalul punct de interes, întrucât gândurile egotiste de zi cu zi sunt transmise, în general, în acest mod.

În consecinţă, aşa cum ilustrează Figura 1 (*vezi* pagina 49), remarcăm că există două mijloace prin care noi — receptorul conştient — ajungem să cunoaştem gândurile: prin „voce" şi prin vizualizare. Aproape toate activităţile „vocii" se încadrează în cinci grupuri principale: SINE, EU, SUPRAEU, intelect şi memorie. Dat fiind că intelectul şi memoria nu sunt decât instrumente mintale, constatăm că acela care utilizează instrumentele într-un anumit moment este fie SINELE, fie EUL, fie SUPRAEUL.

Rezumat al planului mintal. Acum, după ce „vocea" ne-a purtat într-un prim tur al planului mintal şi ne-a prezentat cele trei personificări (personalităţi) şi instrumentele lor, trebuie să revenim la motivul fundamental pentru care am pătruns în planul mintal — descoperirea acelui „Tu", a acelei părţi din om ce trăieşte în corp şi are control asupra lui. Am aflat despre anumite personalităţi şi

instrumente care interacţionează şi care, combinate, alcătuiesc mintea conştientă a omului. Dar oare suntem *noi* aceste personalităţi mintale, luate fie separat, fie când se află în interacţiune? În ce priveşte SINELE şi SUPRAEUL, putem sesiza destul de uşor că nu suntem. Dacă le putem privi interacţionând prin intermediul „vocii", cum am putea să fim ele? Dacă ne putem distanţa şi observa obiectiv un lucru, atunci e clar că suntem altceva decât lucrul respectiv. E de la sine înţeles că ar fi nevoie de ceva exerciţiu pentru a rămâne absolut neafectaţi de ceea ce spun SINELE şi SUPRAEUL. Însă faptul că o asemenea stare poate fi atinsă constituie o dovadă suficientă a faptului că există ceva „mai înalt".

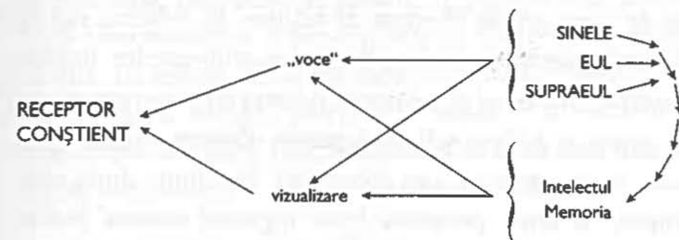

Figura 1 — Mecanismul dinamic al minţii conştiente

Cum rămâne cu EUL? Este oare EUL (conştiinţa „eului") cel care stă în spate şi observă? Cum ar fi cu putinţă, când, aşa cum am arătat mai sus, putem să ne distanţăm şi să observăm EUL vorbind prin „voce"? Această stare e mult mai dificil de dobândit şi de menţinut, întrucât cu EUL ne identificăm într-o măsură mult mai mare decât cu oricare dintre celelalte două personalităţi. Totuşi, pentru fiecare, o oportunitate excelentă de a vedea cât de diferiţi suntem în realitate de EU este să refuzăm să apărăm EUL atunci când

cere să fie apărat. Foarte interesant, atunci când nu-i permitem EULUI să-şi exprime apărarea în exterior, de obicei continuă să spună în interior tot ce ar fi zis dacă i-am fi îngăduit să vorbească. Însă putem să stăm calm la distanţă şi să observăm toată melodrama EULUI — de fiecare dată când reuşim să facem asta, ne consolidăm supremaţia asupra lui.

Vedem, prin urmare, nu numai că putem să ne distanţăm şi să observăm SINELE, EUL şi SUPRAEUL operând prin „voce", dar că putem totodată să le controlăm perfect pe fiecare dintre ele, în ciuda obiecţiilor neîncetate primite prin „vocea" lăuntrică. Desigur, o persoană care menţine o identitate cu SINELE, EUL şi SUPRAEUL nu beneficiază de acest gen de libertate de acţiune. Şi, evident, noi nu suntem identici nici în privinţa instrumentelor noastre mintale, intelectul şi memoria. Acestea sunt lucruri pe care le deţinem, a căror acţiune o putem observa obiectiv şi pe care le putem pune sau scoate din funcţiune după voie. Faptul că unele persoane le-au îngăduit acestor instrumente să le fie stăpâni atât de mult timp, încât reducerea lor la tăcere a devenit o sarcină dificilă, este regretabil, dar irelevant pentru discuţia de faţă. Cei mai mulţi avem măcar un pic de control asupra lor. E suficient pentru a ne dovedi potenţialul de a readuce sub controlul conştient aceste instrumente ce funcţionează în virtutea obişnuinţei. Pare-se, deci, că trebuie să reluăm căutarea acelui „Tu" care este distinct şi care are un control potenţial asupra corpului şi părţilor componente ale minţii conştiente. Înainte de a face asta, să aruncăm o ultimă privire asupra relaţiei noastre cu mintea conştientă.

Am afirmat că SINELE, EUL şi SUPRAEUL sunt personificări (personalităţi diferite) situate în planul mintal. Şi am arătat, pe scurt, că fiecare are caracteristici şi atribute proprii. Interesant, acum, e să clasificăm personalitatea unui individ în funcţie de personificarea dominantă în mintea lui. Bunăoară, uitându-ne la SINE, vedem o personalitate animalică din fire — grosolană, pretenţioasă, agresivă şi guvernată în principal de impulsul de supravieţuire. SUPRAEUL este ceva mai rafinat, trăsăturile lui variind în funcţie de influenţele exterioare care l-au modelat. Putem spune, totuşi, că SUPRAEUL e destul de conservator şi are un sistem fix de valori, ce se schimbă foarte lent. Mai mult, judecă întotdeauna comportamentul şi gândurile pentru a emite „verdicte", care generează fie sentimente de vinovăţie, fie o stare de euforie. În general însă, aceste două personalităţi au o semnificaţie minoră în comparaţie cu EUL. De regulă, EUL e mândru, invidios, defensiv, competitiv, egoist, nesigur, pofticios şi lacom, ca să pomenim doar câteva trăsături. Dar, mai presus de toate, este literalmente autoconştient, adică e *conştient de sine.*

Analiza planului emoţional. Este interesant de remarcat că adjectivele din lista de mai sus, enumerate pentru a descrie EUL, sunt şi cuvintele pe care le întrebuinţăm pentru a desemna multe dintre emoţiile noastre. Mândria, invidia, nesiguranţa, vina, timiditatea etc. sunt, toate, emoţii pe care le simţim în diverse momente. Dar am văzut că EUL există în planul mintal — planul gândirii. Cum se face că emoţiile noastre sunt aliate atât de trainic cu el?

În primul rând, trebuie să înţelegem că emoţiile constituie un alt exemplu de „lucruri" care evident există, însă nu există în sfera materiei. Cu toţii simţim emoţii, şi o facem

fără a ne întrebuința cele cinci simțuri fizice. Putem să fim duși pe gânduri la modul profund, complet inconștienți de propriul corp, și totuși reacțiile noastre afective să treacă rapid de la un sentiment la altul. Cu alte cuvinte, emoțiile noastre pot fi legate direct de gânduri, fără a necesita vreun stimul din lumea fizică. Pe de altă parte, putem experimenta emoții și în lipsa gândurilor. De multe ori, în lumea de afară se întâmplă lucruri care au un efect emoțional direct asupra noastră, chiar înainte să începem să ne gândim la ele. De exemplu, putem să ne uităm la cineva drag și să ne topim în sentimentul de iubire, fără ca „vocea" să spună ceva. În realitate, adeseori emoția pură încetează când „vocea" își începe discursul. Vedem, așadar, că emoțiile în sine nu se găsesc nici în planul fizic, nici în cel mintal, deși pot fi afectate de ambele. Emoția efectivă există pe un plan situat între cele două, la un nivel pe care îl vom numi planul emoțional (cunoscut și ca „plan astral").

Primul și cel mai important pas în analiza pe care o facem planului emoțional constă în a realiza că „Tu" nu ești emoțiile tale. Însă și aici ne confruntăm cu o problemă de identificare, deoarece emoțiile revendică o parte însemnată din atenția noastră și furnizează impulsul din spatele majorității acțiunilor noastre. Cu toate acestea, într-o anumită împrejurare din viață, tuturor ni s-a părut necesar să „trecem" peste o anumită emoție, întrucât circumstanțele nu erau propice împlinirii ei. De fapt, zilnic suntem siliți să ne controlăm emoțiile într-o anumită măsură, doar pentru a putea a fi compatibili cu mediul social. Deci, la fel ca în cazul corpului și al minții, constatăm iarăși în mod implicit prezența unui „agent superior", care se distinge de aspectul emoțional al ființei noastre și îl controlează. Pentru a sesiza mai limpede această dihotomie, să

reflectăm puțin la următoarele întrebări: „Sunt eu emoțiile mele, sau sunt receptorul (simțitorul) emoțiilor mele? Iar dacă sunt receptorul emoțiilor mele, care e mecanismul prin care îmi sunt trimise senzațiile emoționale?"

Când ne-am ocupat de planul fizic, am răspuns la a doua întrebare spunând că cele cinci simțuri fizice — văzul, pipăitul, mirosul, auzul și gustul — asigură sistemul de relee dintre „Tine" și obiectele fizice din lumea exterioară. În același fel, cel de-al șaselea simț al nostru, mintea, ne îngăduie să conștientizăm obiectele din planul mintal, adică gândurile noastre. Urmând același model de analiză, simțurile corespunzătoare planului astral (planul emoțional) sunt cei șapte centri psihici ale căror echivalente fizice se găsesc în coloana vertebrală și în creierul omului.[1] Întrucât acești centri nu există în planul fizic, e de așteptat ca știința medicală occidentală să nu îi fi analizat în profunzime. Totuși, literatura metafizică, atât din Orient, cât și din Occident, este suficient de avansată în domeniu pentru a ne putea furniza eventualele informații de care vom avea nevoie. Pentru scopurile noastre, va fi de ajuns să cunoaștem amplasarea acestor centri și poziția lor în raport cu organele și plexurile nervoase din corpul fizic, cu care sunt asociate în general (*vezi* Figura 3, pagina 53). Cele șapte „obiecte" având forma unei flori reprezintă *chakrele*, iar denumirile folosite în lumea occidentală și pozițiile lor

1. În literatura orientală, acești șapte centri se numesc *chakre*. Având în vedere că denumirea e folosită frecvent inclusiv de autori apuseni, o vom utiliza și în analiza noastră. Pentru o tratare amplă a acestui subiect de către un cercetător occidental, *vezi*: C.W. Leadbeater, *The Chakras*, Theosophical Publishing House, Wheaton, Illinois, 1972. Pentru o prezentare orientală, *vezi*: Vishnudevananda, *The Complete Illustrated Book of Yoga*, Bell Publishing Co., New York, 1960 (pp. 292–299).

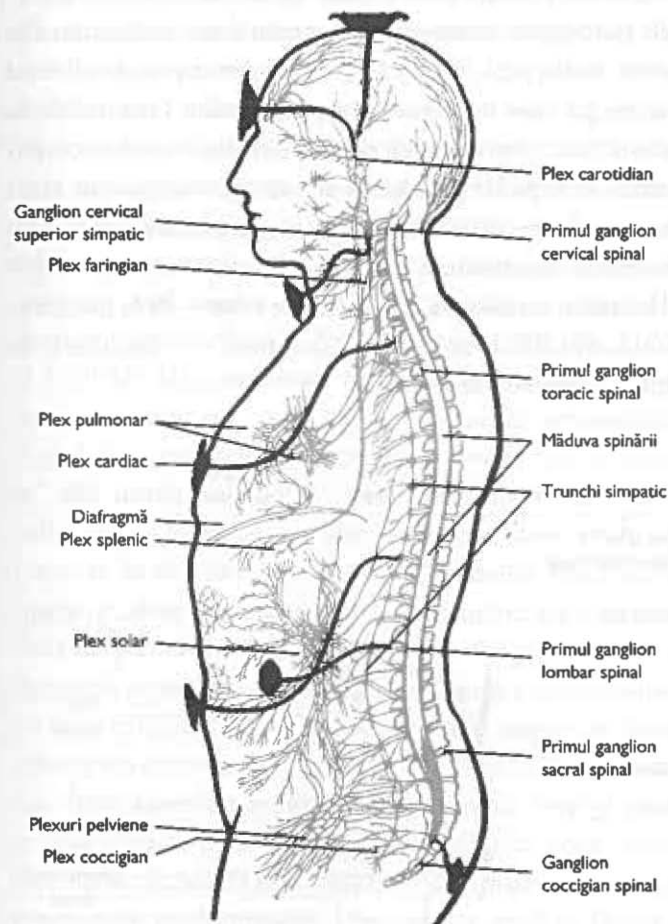
Numele *chakrei*	Poziția la suprafață	Poziția aproximativă a *chakrei* spinale	Plexul simpatic	Principalele plexuri subsidiare
Rădăcină	La baza coloanei	Vertebra sacrală 4	Coccigian	...
A splinei	Pe splină	Vertebra lombară 1	Splenic	...
A ombilicului	Pe ombilic	Vertebra toracică 8	Celiac sau solar	Hepatic, piloric, gastric, mezenteric etc.
A inimii	Pe inimă	Vertebra cervicală 8	Cardiac	Pulmonar, coronarian etc.
A gâtului	În dreptul gâtului	Vertebra cervicală 3	Faringian	...
A sprâncenei/ frunții	Pe frunte	Vertebra cervicală 1	Carotidian	Cavernos — și ganglioni cefalici, în general

Sursă: C.W. Leadbeater, *The Chakras*, Theosophical Publishing House, Wheaton, Illinois, 1972, p. 41.

Figura 2 — Numele și pozițiile *chakrelor*

sunt prezentate în Figura 2.[1] Rolul jucat de *chakre* în detectarea mesajelor din planul emoțional ne face să „simțim“ anumite emoții în diverse părți ale corpului. Astfel, simțim adesea iubirea și ura ca pe o palpitație sau o apăsare în inimă, furia și nesiguranța ca pe o încordare a plexului solar, anxietatea extremă și nervozitatea ca pe niște senzații în organele genitale, iar teama ca pe o încordare sau un „nod în gât“. Însă, după cum putem învăța să ignorăm (închidem) simțurile fizice și să ne controlăm gândurile, tot așa putem deprinde modul de a ne controla centrii emoționali. Pentru construirea modelului nostru, cel mai important este că abilitatea de a ne „reglementa“ simțurile

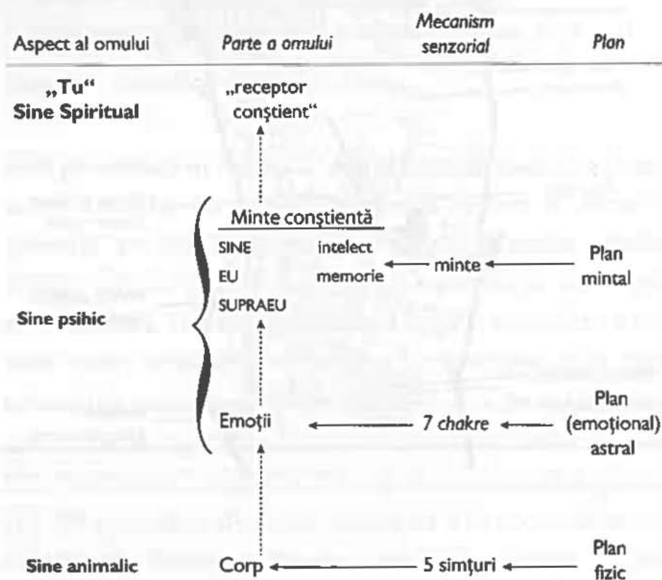
1. *Chakra* a șaptea, care nu apare în Figura 2, este situată în creștetul capului și se numește „chakra coroanei“.

Sursă: C.W. Leadbeater, *The Chakras*, Theosophical Publishing House, Wheaton, Illinois, 1972, p. 40.

Figura 3 - *Chakrele* și sistemul nervos

arată limpede existenţa unui „Tu" distinct de toate cele trei centre, fizic, astral (emoţional) şi mintal, dar şi de obiectele percepţiei senzoriale prezente în fiecare plan. Asta se poate vedea mai clar în Figura 4, reprezentând modelul de om pe care l-am conturat până acum. Pornind de la planul fizic, observăm că sinele animalic constă în corpul uman, care, pe lângă celelalte funcţii, găzduieşte cele cinci simţuri fizice. Prin aceste mijloace, conştiinţa unei lumi materiale exterioare e transmisă la nivelurile superioare ale omului interior. Acest sistem de relee — de la mecanismul simţurilor la „receptorul conştient" — este ilustrat de liniile verticale punctate.

Notă: Figura se va citi de la dreapta la stânga şi de jos în sus.

Figura 4 — Modelul de om pe baza psihologiei

Următorul nivel al conştiinţei omului, aflat deasupra sinelui animalic, este cel pe care îl vom numi *sinele psihic*. El reprezintă combinaţia acelor aspecte ale omului care se află şi pe planul astral (emoţional), şi pe cel mintal. Aşadar, aici întâlnim partea din om cu care majoritatea dintre noi se identifică într-o măsură foarte mare şi pe care Freud o considera persoana în totalitatea ei — complexul de interacţiuni SINE–EU–SUPRAEU şi instrumentele mintale, intelectul şi memoria. Adăugând emoţiile, obţinem acel aspect al omului pe care în general îl numim „personalitate".[1] *Forţele aferente SINELUI, EULUI şi SUPRAEULUI, combinate cu aspectele emoţionale corespondente sunt cele care compun variatele personalităţi.* Am folosit expresia „aspecte emoţionale corespondente" din următorul motiv: natura gândurilor noastre ne influenţează puternic emoţiile în orice moment. Pe de altă parte, la fel de adevărat e că emoţiile noastre joacă un rol major în *determinarea* gândurilor noastre. De exemplu, dacă pe planul fizic se întâmplă ceva care provoacă frică, de regulă această emoţie stimulează gânduri înfricoşătoare pe plan mintal. La rândul lor, gândurile respective devin principalii stimuli ai unei senzaţii continue de frică — şi tot aşa. Între aspectele mintal şi emoţional ale omului există o interacţiune permanentă, şi tocmai din acest motiv descrierea făcută EULUI coincide cu trăsăturile noastre emoţionale predominante. Dar, cum se arată în Figura 4 (*vezi* pagina 56), noi nu suntem identici nici cu gândurile, nici cu emoţiile noastre. Mai exact, senzaţiile noastre

1. E adevărat că Freud s-a ocupat şi de mintea subconştientă. Deşi suntem de acord că subconştientul face parte tot din aspectul mintal al omului, lăsăm discutarea acestui subiect pentru capitolul 4, fapt ce ne va simplifica mult analiza.

emoţionale se formează în planul astral şi ne sunt transmise nouă („receptorul conştient") prin releul celor şapte *chakre*. Devenim conştienţi de tiparele noastre predominante de gândire, create pe planul mintal, cu ajutorul mecanismului senzorial adecvat — mintea. Prin urmare, vedem că personalitatea noastră (sinele psihic) e mai degrabă doar o mască pe care o purtăm; o costumaţie compusă dintr-un set stabil de emoţii şi o matrice de gânduri corespondentă.[1]

Înainte de a trece la Sinele Spiritual, trebuie să mai subliniem un lucru esenţial referitor la raportul nostru cu sinele animalic şi psihic. S-a văzut limpede că, dacă am limita chirurgical activitatea celor cinci simţuri, n-am mai fi capabili să primim mesaje din lumea fizică. De fapt, dacă extirparea nervilor ar fi suficient de extinsă, atenţia „Ta" n-ar mai fi distrasă niciodată de lumea fizică, iar conştiinţa s-ar centra pe planurile astral şi mintal. Pe de altă parte, dacă am dori să ne eliberăm conştiinţa într-o măsură şi mai mare, n-am putea întrebuinţa aceeaşi tehnică, deoarece, spre deosebire de sistemul nervos senzorial, simţurile astrale şi mintale nu se găsesc în planul fizic. Totuşi, după cum e posibil să mergem la culcare ori să cădem pe gânduri şi, astfel, să ne îndepărtăm conştiinţa de simţurile fizice fără o intervenţie chirurgicală, tot aşa este posibil, punându-ne voinţa în acţiune, să oprim mesajele din partea simţurilor superioare. Tehnicile disponibile pentru atingerea acestei stări de conştiinţă sunt foarte variate, însă mai toate se înscriu în categoria meditaţiei.

1. Aceasta permite modelului nostru să includă *toţi* oamenii, nu doar pe cei socotiţi „sănătoşi la cap", fiindcă avem aici fundamentul a două tipuri prevalente de afecţiuni mintale: (1) persoane ale căror tipare emoţionale nu au o natură stabilă şi (2) persoane al căror plan mintal nu se află în echilibru cu emoţiile lor.

Aşadar, meditaţia este arta de a ne „retrage" conştiinţa astfel încât să nu primim niciun mesaj din planurile fizic, astral (emoţional) sau mintal.

Figura 5, de la pagina 61, ne arată efectele meditaţiei sub forma unei diagrame. Amuţirea „vocii" împiedică receptarea tiparelor de gândire prezente pe planul mintal, cam în acelaşi fel cum rezecţia chirurgicală a nervilor senzoriali ar bloca receptarea conştientă a stimulilor fizici. În ambele cazuri, obiectele simţurilor şi organele senzoriale rămân neperturbate. Dar, cu mecanismele de transmitere neoperative, atenţia „receptorului conştient" nu e distrasă deloc de stimulii de pe vreunul dintre planuri. Astfel stând lucrurile, se pune firesc întrebarea: de care lucruri anume suntem conştienţi, dacă nu mai suntem conştienţi de corp, de emoţii şi de gânduri? Această întrebare constituie subiectul secţiunii care urmează.

Adevărata natură a omului — sinele spiritual

Modelul nostru de om, aşa cum apare în Figura 4 (pagina 56), a analizat amănunţit atât aspectul animalic, cât şi pe cel psihic al fiinţei noastre. Întrucât am văzut că nu suntem identici cu niciunul dintre ele, ne rămâne să analizăm un „Tu superior", acea parte din om care este receptorul conştient al tuturor stimulilor — fizici, emoţionali şi mintali.

Abordând tema aceasta, remarcăm că cea mai importantă caracteristică a „Sinelui Superior" este *conştiinţa*. O calitate evident indispensabilă, dacă e să atribuim acestui aspect rolul de receptor conştient al tuturor mesajelor senzitive. Mai mult, în cazul în care conştiinţa nu ar

fi o caracteristică a Sinelui Spiritual, cum ar mai fi posibilă observarea obiectivă a „vocii"? Așa stând lucrurile, acum suntem pregătiți să ne consacrăm problemei privind raportul dintre calitatea de a fi conștient și celelalte aspecte ale omului pe care le-am analizat mai devreme. De pildă, am putea spune oare că trupul fizic, ca entitate de sine stătătoare, este conștient? Fără îndoială, dacă e înțepat cu un ac, imediat devenim conștienți de asta — suntem conștienți de durere. La fel de adevărat este că, dacă ne folosim îndeajuns voința, putem deveni efectiv insensibili la stimuli. Însă dacă trupul însuși ar fi conștient, am mai putea oare să îndepărtăm atenția de el oricând dorim? În plus, și atunci când mergem la culcare, corpul pierde caracteristicile conștiinței, deși aspectele sale fizice rămân în esență nemodificate. Din toate astea înțelegem că cel conștient ești „Tu", nu corpul tău. Iar acest „Tu" nu doar că își poate focaliza conștiința asupra anumitor părți ale corpului, dar, când dorește, poate deveni atât de conștient de gândurile interioare, încât conștientizarea (conștiința) corpului dispare cu totul. *Prin urmare, conchidem că singura modalitate în care corpul poate deveni conștient este ca „Tu" să devii conștient de corp.* În perioadele când ești dus pe gânduri sau te cufunzi în somn, „Tu" nu ești conștient de corp; deci, corpul pierde calitatea conștiinței. Desigur, e normal să fie așa. Medicina cunoaște de multă vreme componentele care alcătuiesc corpul fizic, dar, în general, noi nu considerăm că aceste elemente fizice ale materiei sunt conștiente în sine și de sine. Atunci de ce, când sunt combinate și modelate astfel încât formează „corpul omenesc", ar deveni deodată, ca prin minune, conștiente? Nici nu o fac! Noi devenim conștienți de ele!

Însă ce se întâmplă când atenția noastră încetează să se mai focalizeze total la nivelul fizic? Unde se duce conștiința?

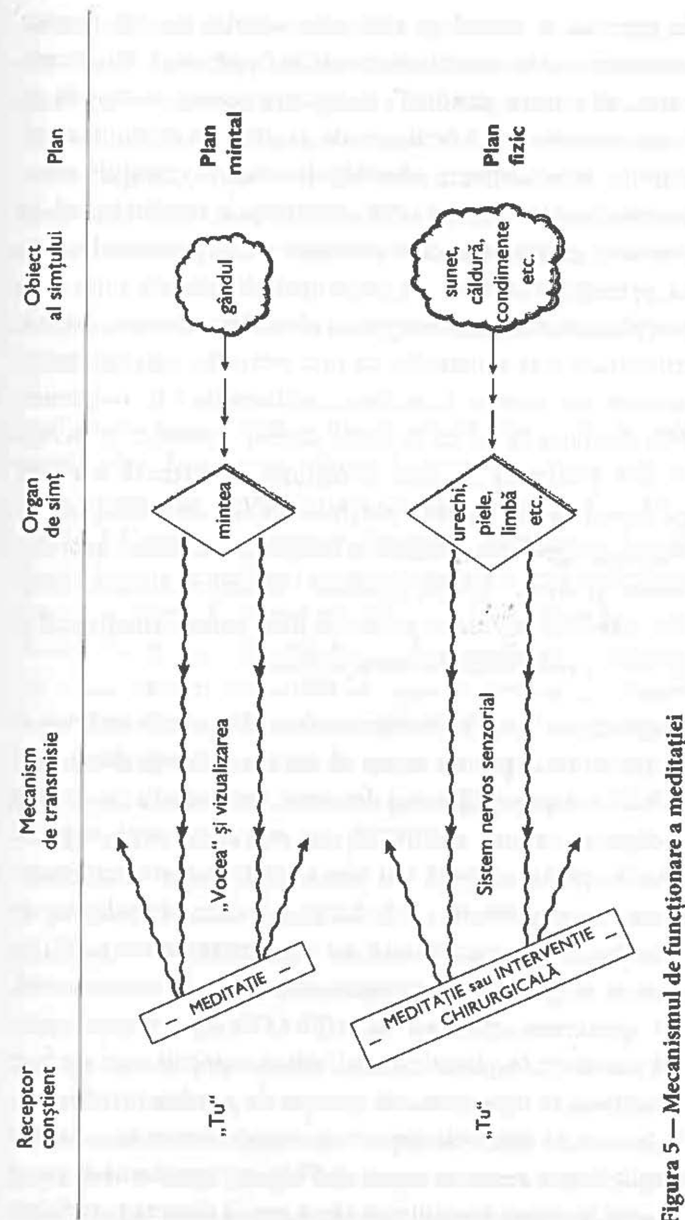

Figura 5 — Mecanismul de funcționare a meditației

În general, se axează pe planurile astral și mintal; așadar, devenim mai conștienți de emoții și de gânduri. Bunăoară, când „cădem pe gânduri", conștiința noastră e captată de o anumită secvență de tipare de gândire pe planul mintal. Similar, când „suntem obsedați de emoții", vibrațiile emoționale covârșitoare ne rețin conștiința la nivelul astral. În realitate, există în fiecare moment o compensație în ceea ce privește proporția de conștiință distribuită între cele trei planuri. Însă, în acest punct al analizei noastre, cel mai important e să remarcăm că nici emoțiile, nici gândurile noastre nu manifestă intrinsec calitatea de a fi conștiente. Mai degrabă, la fel ca în cazul sinelui animalic, pretenția sinelui psihic că ar avea conștiință se bazează exclusiv pe faptul că noi suntem obișnuiți să fim conștienți de el. *Astfel ajungem la concluzia că însușirea conștiinței aparține numai și numai Sinelui Spiritual, iar conștientizarea tuturor celorlalte lucruri în planurile fizic, astral (emoțional) și mintal se realizează din acest centru.*

După ce am lămurit adevărata relație dintre cele trei aspecte ale omului, putem acum să dăm o definiție formală a EULUI — fapt neglijat mai devreme. Întorcându-ne pentru o clipă, am admis că SINELE este reprezentantul corpului fizic în planul mintal. Cu alte cuvinte, substanțele componente concrete ale corpului au anumite nevoi legate de întreținerea lor elementară, iar responsabilitatea SINELUI e să se asigure că noi suntem conștienți de aceste nevoi. De asemenea, am spus că SUPRAEUL este reprezentantul societății în planul mintal, adică aspectul care ne face conștiința să țină seama de tiparele de gândire înrădăcinate în noi de diversele raporturi sociale avute de-a lungul vieții. Putem remarca acum că *EUL este rezultatul direct al Sinelui Spiritual (conștiința) căzut pradă iluziei identificării cu trupul, emoțiile și gândurile.* Când conștiința, care nu are limite specifice, petrece majoritatea timpului analizând corpul, emoțiile și gândurile, începe să se identifice cu ele. Rezultatul este conceptul de „eu". Prin urmare, cuvântul „eu", pe care toți îl folosim atât de des, se referă la conștiința unui corp, a unui set de emoții și a unei matrice de gânduri. Din această perspectivă, nu e greu de priceput cum am ajuns, mai mult în virtutea obișnuinței decât printr-un act de voință, într-o stare permanentă de conștiință axată pe ego.

Însă există oare o stare și mai înaltă de conștiință la care avem acces? Încotro se îndreaptă conștiința când o distragem complet de la problemele corpului, emoțiilor și gândurilor? Cu tratarea acestor chestiuni, ajungem la o fază foarte dificilă în analiza noastră teoretică. Căci a îndepărta total conștiința de planul mintal înseamnă a abandona nu doar SINELE, EUL și SUPRAEUL, ci și intelectul și memoria — așa, devine imposibil să comunicăm un argument logic dacă intelectul nu structurează înlănțuirea gândurilor sau dacă memoria nu ne oferă un cadru de referință în care să creăm și să evaluăm premisele de bază. Tot ce putem spune logic în acest punct este că, dacă starea de conștiință *a ceva* există, atunci în Universul nostru trebuie să existe și starea potențială de „conștiință pură", adică anterioară identificării cu altceva sau atracției spre orice altceva. Recurgând la o analogie, dacă vedem „o lumină lucind pe o mașină", „o lumină lucind pe un câmp", „o lumină lucind pe o stradă", atunci trebuie să existe ceva numit „o lumină" care se poate focaliza asupra unor obiecte. Sau, dacă avem „apă într-un pahar", „apă într-un râu", „apă într-o cadă" și așa mai departe, atunci există ceva numit „apă" care poate fi pus în aceste recipiente diverse.

La fel, conştiinţa se poate concentra asupra unui corp (sau a oricărui alt obiect fizic), asupra emoţiilor sau gândurilor. De aici putem trage concluzia că există ceva numit „conştiinţă" care rămâne mereu neschimbat, indiferent de lucrul asupra căruia se concentrează. Şi că pentru noi toţi ar fi cu putinţă să intrăm în această stare de conştiinţă pură, chiar dacă faptul poate necesita foarte mult antrenament. În această stare, persoana e conştientă de un singur lucru — că e conştientă. Cuvintele „EU SUNT" au fost întrebuinţate frecvent pentru descrierea acestei stări. Alternativa, singura posibilă, este EU NU SUNT; iar dacă nu ai fi, nu ar exista o conştiinţă intuitivă a faptului de a fi. La nivelul conştiinţei pure, persoana nu e conştientă de nimic altceva din Univers — doar de EU SUNT. Iată primul pas spre ieşirea din conştiinţa axată pe ego (sinele psihic) şi intrarea în stări mai înalte de conştiinţă (Sinele Spiritual). Aşadar, conchidem din nou că *Omul Spiritual este conştiinţă pură.*

Utilizarea termenului „mai înalt" — sau „superior" — în descrierea Sinelui Spiritual poate părea o judecată de valoare. Totuşi, folosirea superlativului nu vrea să sugereze decât că din acest centru al conştiinţei pure putem să ne îndreptăm atenţia asupra oricărui lucru din Univers după cum dorim. Aşadar, atât sinele animalic (conştiinţă corporală), cât şi sinele psihic (conştiinţă axată pe ego) există numai datorită faptului că Sinele Spiritual a devenit conştient de aceste aspecte din Univers — un corp, un set de emoţii, o matrice de gânduri — şi nu invers. Sinele Spiritual este cauza conştiinţei în corp, pe când corpul, *per se*, nu are nimic de-a face cu Sinele Spiritual, în afară de identificarea acestuia din urmă cu trupul. Relaţia e valabilă, de asemenea, pentru gânduri şi emoţii.

În capitolul 4, vom dedica mai mult spaţiu examinării naturii şi a puterilor Sinelui Spiritual; în capitolul 6 ne vom ocupa de întrebarea cât se poate de rezonabilă: „Dacă există o stare mai înaltă de conştiinţă şi dacă omul e capabil să o atingă, atunci figurează în analele istoriei spiţei noastre vreo dovadă că omul a atins o asemenea stare?" Deocamdată, ne-am îndeplinit misiunea stabilită pentru acest capitol — am construit un model riguros de om, un model aplicabil tuturor oamenilor, indiferent unde sau când au existat ei. Modelul nostru poate explica asemănările generale dintre oameni, dar la fel de bine poate lămuri şi diferenţele dintre personalităţile şi nivelurile lor de conştiinţă. La modul general, toţi putem sprijini personal validitatea modelului, întrucât el s-a dezvoltat prin examinarea experienţelor pe care le avem zilnic în virtutea faptului că „suntem oameni". Un sprijin suplimentar constă în aceea că modelul nostru se raliază rezultatelor la care a ajuns Sigmund Freud, cu toate că el a urmat o metodă de cercetare complet diferită. După cum am văzut, analiza noastră nu numai că înglobează aspectele omului pe care le-a studiat Freud (cu excepţia minţii subconştiente, pe care o vom adăuga în curând), ci trece dincolo de sinele psihologic, revelând prezenţa necesară a unui sine mai înalt — Sinele Spiritual. Pe de altă parte, până acum analiza întreprinsă aici a avut un caracter aproape exclusiv psihologic. În capitolul următor, ne vom lărgi orizontul, cercetând mai îndeaproape omul şi relaţia lui cu Universul — însă o vom face din perspectiva fizicii.

CAPITOLUL 3

Căutarea bazată pe fizică

Fizica din spatele lumii materiale

Capitolul prezent îşi propune să ne lărgească înţelegerea pe care o avem despre om cercetând mai profund natura Universului, din care omul este o parte însemnată şi complexă. Vom îndeplini această sarcină bizuindu-ne pe ştiinţa occidentală, pentru a putea găsi un model elementar, simplu, al Universului, pe care îl vom compara cu modelul nostru de om. Aici ne interesează, în principal, să subliniem asemănările existente, nu să punem accent pe inepuizabila listă a deosebirilor. Chiar şi aşa, construirea unui „model simplu" al Universului poate părea o muncă herculeeană. Însă, privind din perspectiva corectă, vom vedea că simplitatea este însăşi natura tuturor lucrurilor care ne înconjoară. Înainte de a începe analiza, trebuie să reţinem însă că o explicaţie a asemănărilor de fond din întregul Univers trebuie să includă nu numai toate aspectele planului fizic, ci şi aspectele planurilor astral şi mintal. Dat fiind că toţi recunoaştem gândurile şi emoţiile (adică imaginaţia, visurile, iubirea, frica etc.) ca parte a Universului nostru, rezultă că şi ele trebuie incluse în model.

Ţinând cont de asta, primul lucru pe care îl remarcăm e că oamenii de ştiinţă apuseni şi-au petrecut o mare parte

din timp analizând planul fizic. Aşadar, acesta este locul firesc din care să pornim în căutarea similitudinilor universale. Iar dacă privim din unghiul corect, putem observa că toate aspectele acestui plan au o proprietate fundamentală, unificatoare. De exemplu, fizica ne spune că toată materia — întregul plan fizic — se compune din atomi. Aceşti atomi au capacitatea de a se combina în nenumărate moduri, alcătuind astfel lumea fizică din jurul nostru. Prin urmare, stelele, planetele, solul, apa, aerul, focul, râmele şi elefanţii au ceva în comun — toate se compun din diverse tipuri de atomi, care se leagă între ei, formând tipare moleculare foarte diferite.

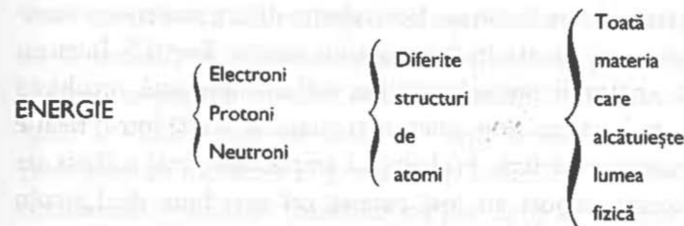

Figura 6 — Adevărul despre lumea materiei

Fără doar şi poate, acest fapt simplifică analiza planului fizic şi arată limpede că o privire din perspectiva adecvată poate transforma ceva aparent variat şi aleatoriu în ceva omogen şi ordonat. La drept vorbind, chiar şi din această perspectivă, rămâne încă un grad foarte mare de eterogenitate. Ştiinţa a descoperit cel puţin 103 structuri diferite de atomi şi cu siguranţă, în viitor, vor fi scoase la iveală multe altele. Aşadar, trebuie să căutăm o similitudine fundamentală, aflată la baza întregului plan fizic. Un mare pas înainte în această direcţie este să fim de acord că toţi atomii sunt compuşi din diverse combinaţii de electroni, protoni

şi neutroni. Astfel, putem spune că întregul Univers e alcătuit din aceste părţi componente ale atomului.[1] Dar de ce să ne oprim aici? De fiecare dată când am stat deoparte şi am examinat alcătuirea unui lucru, am descoperit în spatele lui un set mai omogen de componente constitutive. Deci, întrebarea logică devine: „Care este componenţa electronilor, a protonilor şi a neutronilor?" Pornind de aici, vom ajunge în cele din urmă la componenta constitutivă unică şi omogenă din care derivă tot restul aflat în lumea materiei. Iar aceasta este energia (*vezi* Figura 6).

Această noţiune — că energia e componenta constitutivă a întregului Univers — a fost înfăţişată lumii occidentale de către Albert Einstein. Echivalenţa dintre materie şi energie e exprimată în faimoasa lui ecuaţie $E=MC^2$. Întrucât C^2 (pătratul vitezei luminii în vid) e o constantă, rezultă că cele două variabile, energia şi materia, se află într-o relaţie matematică fixă. Probabil că implicaţiile mai adânci ale acestui raport au fost expuse cel mai bine de Lincoln Barnett, în cartea sa *The Universe and Dr. Einstein*[2], lucrare avizată de Einstein însuşi, care i-a scris şi prefaţa:

> Înainte de teoria relativităţii, oamenii de ştiinţă îşi reprezentau Universul ca pe un vas conţinând două elemente distincte, materia şi energia — cea dintâi, inertă, tangibilă şi caracterizată de o proprietate numită masă, iar cea de-a doua, activă, invizibilă şi fără masă. Însă Einstein a

1. În afară de electroni, protoni şi neutroni, există şi alte particule elementare - mezoni, fotoni etc. - care au fost descoperite pe parcursul experimentelor cu radiaţii de înaltă energie. Însă aceste particule sunt finite ca număr, prin urmare sunt uşor de subsumat în contextul analizei noastre.
2. Lincoln Barnett, *The Universe and Dr. Einstein*, colecţia Science and Mathemathics, Bantam Books, New York, 1968.

> arătat că masa şi energia sunt echivalente: proprietatea numită *masă* nu e altceva decât *energie concentrată*. Cu alte cuvinte, materia este energie şi energia este materie, iar distincţia e doar temporară.[1]

Însă dacă toată energia este la fel (imposibil de distins, non-unică), oare cum devine manifestă sub forma unei game infinite de obiecte? Care e procesul realizat asupra energiei (sau de către energie) care o face să apară diferenţiată? Din nefericire, nu ne putem bizui pe fizica occidentală pentru a răspunde tranşant la această întrebare importantă; pur şi simplu, nu am avansat suficient de mult în sfera microcosmică pentru a avea altceva decât o varietate de teorii nebazate pe experimente. În consecinţă, ca să creăm puntea necesară pentru a traversa prăpastia dintre energia non-unică şi universul materiei fizice, vom apela la cunoştinţele pe care ni le pun la îndemână nu doar savanţii moderni, ci şi yoghinii orientali şi spiritiştii occidentali (persoane înzestrate cu percepţie extrasenzorială). Aceşti observatori-participanţi din al doilea grup utilizează cuvântul „vibraţie" pentru a denota *procesul* de diferenţiere a câmpului energetic. De fapt, după cum vom arăta în capitolul 6, autori care au îmbrăţişat doctrine religioase atât orientale, cât şi occidentale consideră că o „vibraţie" e răspunzătoare pentru toate aspectele Creaţiei. Însă nu e important dacă pentru a ne obţine cunoştinţele ne bizuim pe figuri religioase din trecut ori pe savanţi şi spiritişti de astăzi. Important e să acceptăm existenţa unui proces. Din acest motiv, pe tot parcursul cărţii vom întrebuinţa cuvântul „vibraţie" pentru a descrie procesul prin care energia devine materie.

1. *Ibid.*, p. 64.

Aşadar, în vederea scopurilor noastre, vom spune că tot universul fizic este rezultatul energiei care vibrează cu frecvenţe diferite. Cu cât vibraţia e mai lentă, cu atât este mai brută materia rezultată; cu cât vibraţia e mai înaltă, cu atât mai subtilă (mai fină) va fi materia. Pentru a putea să ne imaginăm cum funcţionează, să utilizăm un exemplu din domeniul chimiei. În liceu am învăţat că diferenţa observată între gheaţă, abur şi vapori se datorează exclusiv vitezei de mişcare a moleculelor de H_2O; iar viteza de mişcare a moleculelor este determinată prin definiţie de viteza atomilor care compun molecula. La rândul lor, atomii manifestă o activitate mai intensă doar atunci când câmpul energetic din spatele lor se află într-o stare mai activă. În scop ilustrativ, putem spune că energia care vibrează lent produce gheaţă (materie solidă); o vibraţie mai intensă produce apă (un lichid); o energie care vibrează cu o viteză şi mai mare devine abur (un gaz). Iar acest tip de diferenţiere e valabil pentru absolut orice obiect de pe planul fizic.

Vedem, prin urmare, că lumea din jur nu e de fapt „solidă" — este energie care vibrează cu anumite frecvenţe. Are aparenţa „solidităţii" doar datorită vitezelor relative de vibraţie dintre corpurile noastre şi toate celelalte lucruri. Moleculele care alcătuiesc mâna noastră se mişcă cu o anumită viteză, iar moleculele ce alcătuiesc masa din lemn la care mâncăm se mişcă aproximativ cu aceeaşi viteză. Mâna şi masa au o densitate egală şi, prin urmare, mâna întâmpină multă rezistenţă când încearcă să pătrundă şi să treacă prin masă. Însă dacă am putea percepe spaţiul dintre molecule în proporţia în care percepem spaţiul dintre planetele sistemului nostru solar, atunci ar părea neîndoielnic că mâna poate trece prin masă. Să ne gândim pur şi simplu

la spaţiul dintre molecule, apoi la spaţiul dintre atomii din fiecare moleculă şi, în sfârşit, la spaţiul dintre electronii, protonii şi neutronii din fiecare atom. Realitatea e că orice obiect fizic (nu contează cât de „solid") se compune în principal din spaţiu, doar o fracţiune infimă din volum fiind materie efectivă, adică electroni, protoni şi neutroni.[1] Aparenţa de soliditate derivă din faptul că toţi electronii din jurul atomilor au sarcină electrică negativă şi că moleculele sunt strâns legate între ele. Prin urmare, când atomii care compun mâna se apropie de atomii din masă, survine o respingere electrică, făcând ca aceste două obiecte să pară solide şi impenetrabile. Dimpotrivă, prin apă ne putem mişca mâna mai uşor, întrucât vitezele mai mari de vibraţie ale energiei înseamnă legături moleculare mai laxe. Aşadar, respingerea electrică *rupe* temporar legăturile dintre moleculele de apă, permiţând trecerea mâinii. La fel, aerul opune o rezistenţă minimă, întrucât viteza lui de mişcare moleculară e şi mai mare decât cea a apei. Ba, mai mult, există unele raze de lumină (de exemplu, razele X şi razele gamma) care pot trece nestingherit prin corpul nostru, fără ca noi să le observăm măcar, deoarece viteza lor de vibraţie depăşeşte capacităţile simţurilor noastre.

Acest ultim aspect ne duce direct la următorul pas al analizei noastre. Până acum am văzut că întregul plan fizic nu reprezintă decât energie care vibrează în limitele unui anumit interval de valori. Şi adevărul e că acest „interval fizic" de vibraţii nu e stabilit de ceva fix — este definit exclusiv de limitările simţurilor noastre fizice. De exemplu, există sunete cu înălţimi (frecvenţe de vibraţie) prea înalte pentru

---

1. Dr. Joseph Rosenshein, fizician la Universitatea Florida, estimează că, dacă ar fi redusă la densitatea materiei nucleare, întreaga masă a corpului omenesc ar încăpea lesne pe vârful unui ac cu gămălie — aproximativ 10^{-10} cm³.

ca organele noastre de simț să le poată recepta; așadar, ele nu există pentru noi. De fapt, pentru o perioadă îndelungată de timp, omul a acceptat ca reală o singură parte a Universului, cea care își manifestă energia cu viteze de vibrație încadrate într-un interval specific, îngust, accesibil simțurilor fizice. În ziua de astăzi, știința a creat instrumente mult mai sensibile decât organele noastre de simț — și ne dăm repede seama că, doar fiindcă simțurile noastre sunt incapabile să perceapă anumite intervale de vibrații, asta nu înseamnă că la respectivele niveluri nu se întâmplă nimic. Astfel, se pune întrebarea: ce există la viteze de vibrație mai mari? După cum vom vedea, pentru o asemenea analiză dispunem de trei surse distincte de informație: (1) putem să privim în noi înșine pentru a cerceta dacă avem cunoștință despre lucruri care sunt manifestări de energie ce vibrează la viteze mai mari decât materia; (2) putem să examinăm studiile științifice realizate în acest domeniu; și (3) putem să apelăm la oamenii înzestrați cu percepție extrasenzorială, cerându-le să ne relateze ce „văd" ei.

Fizica planului astral

Probabil că, dintre aceste trei surse de informație, cea mai relevantă e prima, întrucât ne citează pe toți în calitate de surse de informație. În capitolul 2 am arătat deja că există numeroase lucruri de care suntem conștienți și care nu se găsesc pe planul fizic. Odată ce trecem dincolo de viteza de vibrație pe care o numim materie (inclusiv dincolo de toate aspectele ei limită), începem să pătrundem în planul astral. *Planul astral este acel interval de vibrații energetice situat deasupra celor detectabile în mod normal de cele cinci simțuri fizice, dar aflat sub viteza de vibrație a planului mintal.* „Obiectele" cele mai familiare din acest plan sunt,

bineînțeles, emoțiile noastre. În plus, la fel ca în planul fizic, în planul astral există un întreg spectru de viteze vibratorii. De exemplu, emoțiile pământești — ca frica, nesiguranța și invidia — au viteze vibratorii mai joase decât emoțiile mai înalte, precum iubirea și devotamentul. Este interesant de remarcat că primele tind să ne secătuiască de energie și să ne facă să ne simțim „abătuți", pe când a doua categorie ne ridică nivelul energetic și ne „înviorează". Așadar, suntem capabili să vedem „fizica din spatele psihologiei". Și, în sfârșit, cum am discutat în capitolul 2, remarcăm că mijloacele prin care „sesizăm" aceste viteze mai mari de vibrație energetică din care e alcătuit planul astral sunt cei șapte centri psihici — *chakrele*. (*vezi* Figura 3 de la pagina 55.)

Urmând firul logic al analizei, conchidem că gândurile trebuie să aibă o viteză de vibrație și mai mare decât emoțiile. Nivelul de deasupra planului astral este planul mintal. Cu acest plan intrăm în contact prin intermediul organului senzorial cel mai fin reglat — mintea. Indubitabil, gândurile ne influențează într-o măsură covârșitoare pe toți; așadar, nu ar trebui să întâmpinăm probleme în a ne raporta personal la existența planului mintal. Faptul că gândurile utilizează viteze de vibrație foarte mari e demonstrat de faptul că gândirea — crearea și primirea gândurilor — necesită un consum ridicat de energie. Adesea ne simțim mult mai secătuiți după o activitate mintală solicitantă decât după o cantitate egală de muncă fizică. Vom constata că, cu cât operăm pe un plan mai înalt de vibrație, cu atât este mai mare consumul energetic. Și, la fel ca pe celelalte planuri, pe planul mintal există diferite viteze de vibrație, cele mai ridicate corespunzând gândurilor de iubire și devotament. În orice caz, de regulă e foarte greu să ne menținem gândurile pozitive zi de zi. De obicei, gândurile alunecă spre îngrijorare,

egoism şi alte aspecte negative şi avem nevoie de o voinţă puternică pentru a le dirija în altă parte, pentru că este mai uşor să menţinem un anumit nivel de vibraţie format prin obişnuinţă decât să ne ridicăm la un plan mai înalt al gândirii. Vedem iarăşi „fizica din spatele psihologiei" — care literalmente are nevoie de energie pentru a ne scoate dintr-o stare depresivă.

Până acum am explorat planurile superioare folosindu-ne de experienţa personală. Acesta constituie, de bună seamă, un pas important în analiza noastră, având în vedere că fiecare dintre noi poate să se raporteze direct la existenţa unor astfel de planuri şi să le observe caracteristicile. Ne îndreptăm acum spre dovezile găsite de ştiinţă, prin utilizarea metodei externe de cercetare. Pare logic să presupunem că, din moment ce aceste planuri există, ar trebui să le putem detecta cu ajutorul instrumentelor foarte sensibile elaborate în ultimii ani.

În primul rând, fizicienii şi parapsihologii au constatat că absolut orice obiect de pe planul fizic emană o „aură energetică".[1] Cu alte cuvinte, orice obiect e complet înconjurat de o „luminiscenţă" care aproximează în linii mari

1. Cercetările în acest domeniu s-au efectuat cu ajutorul fotografiei care expune un obiect într-un câmp de înaltă tensiune, numită „fotografie Kirlian". În anii 1970, Uniunea Sovietică a făcut progrese remarcabile în acest domeniu. Lucruri care în SUA sunt incluse în domeniul parapsihologiei, în URSS se studiau în cadrul fizicii. Rezultatele raportate în publicaţii ştiinţifice sovietice, ca *Jurnalul fotografiei ştiinţifice şi aplicate* şi *Progresul ştiinţelor fizice*, sunt rezumate şi explicate în cartea *Psychic Discoveries Behind the Iron Curtain*, de Sheila Ostrander şi Lynn Schroeder, Prentice Hall, Englewood Cliffs, New Jersey, 1970, pp. 200–236. Rezultate similare cu cele ale tehnicii fotografice Kirlian au fost obţinute şi de cercetători americani. Pentru informaţii suplimentare, *vezi*: Thelma Moss şi Kendall Johnson, „Radiation Field Photography", *Psychic*, iulie 1972.

forma obiectului şi care se proiectează peste marginile lui fizice. Aceste aure sunt „active", întrucât se mişcă în mod continuu — dilatându-se şi contractându-se în perimetrul lor aproximativ. S-a constatat, de asemenea, că posedă caracteristici definite, regulate. Aurele din jurul obiectelor neînsufleţite, de pildă, sunt mai puţin active şi mai puţin strălucitoare decât cele întâlnite în regnul vegetal. Înaintând spre regnurile superioare, culorile aurelor variază de la un „individ" la altul. De fapt, nu arareori culorile se schimbă în funcţie de starea emoţională a fiinţei. Mai mult, aceste aure sunt întotdeauna prezente, deşi uneori par mai active, mai intense şi mai colorate decât în alte cazuri.

Aşadar, aici avem cel puţin un exemplu de ştiinţă exactă care studiază un aspect din Univers existent nu doar în planul fizic. Totuşi, ce sunt, mai precis, aceste aure, din perspectiva analizei de mai sus? Vom constata că ele constituie primul nostru indiciu ştiinţific despre acea parte din orice obiect care există pe planurile superioare. Căci, după cum omul are un corp pe planul fizic, un set de emoţii pe planul astral şi o matrice de gânduri pe planul mintal, şi toate celelalte obiecte se exprimă într-o proporţie mai mare sau mai mică pe fiecare plan. Aceste aure pe care le detectăm ştiinţific reprezintă, în esenţă, „portalul" nostru spre sfera astrală. În general însă, instrumentele noastre nu sunt deocamdată suficient de sensibile pentru a recepta o gamă largă de vibraţii. Prin urmare, noi vedem doar aspecte-limită. Dacă dorim să aprofundăm subiectul, trebuie să descoperim o altă sursă, mai completă, de informaţii. Pe tot parcursul capitolului de faţă şi al celor anterioare s-a subliniat în repetate rânduri că noi, ca oameni, suntem înzestraţi cu mai multe simţuri decât cele cinci, fizice — văzul, gustul, auzul, pipăitul şi mirosul. Mai mult decât atât, după cum ne putem dezvolta simţurile

inferioare printr-o utilizare adecvată și o concentrare profundă, tot așa putem învăța și să ne dezvoltăm simțurile superioare, metapsihice. Persoanele care au depus efortul necesar în această direcție (ca și cele binecuvântate cu un astfel de har încă de la naștere) și-au dezvoltat abilitatea de a „vedea" mai multe lucruri decât o persoană de nivel mediu, atât pe planul astral, cât și pe cel mintal. De aceea e firesc, mai ales ținând cont de recenta acceptare generalizată a respectivelor abilități de către comunitatea științifică internațională, să apelăm acum la această sursă, pentru a arunca lumină asupra planurilor superioare.

Mijlocul prin care vom utiliza acest al treilea rezervor de informație va fi invocarea unuia dintre cei mai renumiți mediumi ai secolului — Annie Besant. Dăruită nu numai cu o percepție extrasenzorială extrem de bine dezvoltată, ci și cu o minte foarte analitică, Besant însăși a realizat numeroase cercetări științifice. În consecință, scrierile pe care ni le-a lăsat constituie o sursă excelentă de informații practice. Principalul text la care vom apela se intitulează *Thought-Forms*, scris împreună cu C.W. Leadbeater, alt medium bine-cunoscut.[1]

Ne vom începe călătoria în planurile superioare pornind de la aură. Cum am discutat mai sus, acest câmp energetic există (fapt arătat de instrumentele științifice), iar mediumii sunt capabili să „vadă" clar aurele. Ei ne spun că aura unei persoane e o combinație de vibrații energetice astrale și mintale. După cum un om are, pe planul fizic, un trup alcătuit din energie ce vibrează la viteza care se manifestă ca materie, tot astfel are și un corp pe planurile astral și

1. Annie Besant și C.W. Leadbeater, *Thought-Forms*, Theosophical Publishing House, Wheaton, Illinois, 1971.

mintal. „Corpul astral" al omului se compune din energie ce vibrează la viteza care devine manifestă pe planul astral (numită în continuare „substanța elementară" a planului astral) și este considerabil mai mare decât corpul fizic. La fel, „corpul mintal" e structurat din substanța elementară a planului mintal, fiind mai mare și decât corpul astral, și decât cel fizic. Corpurile astral și mintal sunt mai puțin stabile și definite decât corpul fizic, datorită calității mai fine (vibrației mai înalte) a substanței elementare proprii fiecărui plan, cam așa cum aburul degajat în aer e mai puțin definit și mai dispersat decât apa sau gheața. Ni se spune, prin urmare, că aceste două corpuri superioare formează, îmbinate, aura energetică văzută în jurul corpului fizic al omului.

Aura se mai caracterizează — explică Besant — și prin aceea că mărimea, intensitatea și nivelul de activitate sunt direct asociate cu calitatea și cantitatea de activitate emoțională și mintală a individului, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung. Însă mai elocventă decât acești factori este diferența de culoare. Un individ posomorât, pesimist, egocentric va avea o aură în nuanțe de cafeniu-închis și cenușiu; un individ foarte optimist și iubitor va emana o aură pastelată, cu nuanțe de albastru și roz.[1] În plus, în afară de coloritul normal de fond al aurei, survin schimbări de culoare odată cu apariția unui gând emoțional sau sentiment intens. Astfel, aura zugrăvește, de fapt, ceea ce se petrece în fiecare moment la nivelurile emoțional și mintal.

1. Având în vedere că în analizarea sensului culorilor aurei sunt implicate foarte multe variabile, în lucrarea de față nu vom intra mai adânc în acest subiect. Totuși, cartea *Thought-Forms* de Besant și Leadbeater oferă explicații minuțioase, incluzând și un grafic complet al culorilor.

Pe deasupra, între individ și aura sa există o interacțiune constantă. Cu alte cuvinte, diversele gânduri și emoții ale persoanei creează inițial aura, iar acest câmp energetic durează și continuă să-l afecteze. De exemplu, când atenția noastră nu se îndreaptă în altă parte, știm că, în general, reluăm iar și iar același gen de tipare emoționale și de gândire, deoarece simțurile noastre metapsihice (*chakrele* și mintea) aleg din planurile astral și mintal partea cea mai apropiată de ele. Iar pentru noi tiparele emoțiilor ce alcătuiesc corpul astral și matricea de gânduri care formează corpul mintal sunt de departe cele mai proeminente aspecte pe planurile superioare. Așadar, aceste corpuri superioare sunt gata să ne acapareze atenția ori de câte ori ea nu e reținută la nivelul fizic prin voință sau nu se axează activ pe alte gânduri și emoții. Pentru a ilustra acest aspect, să ne gândim că, dacă în mod obișnuit suntem geloși din fire, ne putem domina gelozia cu ajutorul unui efort mintal voluntar. Cele care trebuie „dominate" sunt însă aurele noastre, emoțională și mintală, care tind să ne țintuiască atenția asupra gândurilor de gelozie formate prin obișnuință. Odată ce realizăm că asemenea tipare energetice din planurile astral și mintal ne determină personalitatea „normală", studierea câtorva caracteristici ale corpurilor superioare devine cu adevărat revelatoare.

Mai întâi, apar întrebări în legătură cu modul în care se formează și se poate modifica aura. Să-i cităm pe Besant și Leadbeater asupra acestui aspect:

> Când cineva e cuprins de un val subit de emoție, corpul astral e aruncat într-o stare de agitație violentă și în momentul respectiv culorile originare sunt aproape estompate de nuanțe de roșu-aprins, albastru sau stacojiu, corespunzătoare vitezei de vibrație a emoției respective. Schimbarea e doar temporară; ea dispare în câteva secunde, iar corpul astral își reia rapid starea obișnuită. Și totuși, fiecare asemenea puseu de sentimente produce un efect permanent: adaugă întotdeauna un pic din propria nuanță la coloritul normal al corpului astral, astfel încât, cu fiecare ocazie când un om cedează unei anumite emoții, va fi mai ușor să-i cedeze din nou, deoarece corpul său astral se obișnuiește să vibreze la acea viteză specifică.[1]

În acest citat simplu vedem încorporată baza unei explicații științifice a schimbărilor treptate de personalitate survenite de-a lungul vieții.

Un alt aspect important la aceste corpuri superioare este faptul că ele nu ne afectează doar gândurile și emoțiile lăuntrice, ci ne influențează și relația cu lumea din jur:

> Fiecare om călătorește prin spațiu, închis într-o cutie construită de el însuși, înconjurat de o masă de forme create de gândurile lui obișnuite. Prin acest mediu privește lumea și, firește, vede totul nuanțat în culorile sale predominate, iar toate vitezele de vibrație care îi parvin din exterior sunt modificate într-o măsură mai mare sau mai mică de viteza sa. Prin urmare, până când omul nu învață să-și controleze complet gândurile și sentimentele, nu vede nimic așa cum este în realitate, întrucât toate observațiile lui sunt făcute cu necesitate prin acest mediu, care distorsionează și colorează totul asemenea unui geam prost făurit.[2]

De aceea unele persoane văd întotdeauna partea luminoasă a lucrurilor (ca și cum „ar privi lumea printr-o aură colorată în roz"), câtă vreme pesimiștii văd aceeași

1. Besant și Leadbeater, *Thought-Forms*, pp. 11–12.
2. *Ibid.*, pp. 16–17.

împrejurare ca fiind complet cenuşie. Mai mult, ultimul citat aminteşte de povestea cu psihiatrul şi una dintre pacientele lui. Femeia se plângea că toţi cei din jurul său sunt distanţi şi veşnic într-o dispoziţie proastă. Văicărelile au continuat până când medicul i-a prescris nişte sedative. După ce a luat medicamentele timp de câteva săptămâni, pacienta a revenit la consult. Medicul a întrebat-o dacă se simţea mai bine. Răspunsul ei a fost: „Nu, eu mă simt la fel, însă toţi ceilalţi au devenit mult mai agreabili!"

Fizica planului mintal

Aceia dintre noi care au petrecut suficient timp observând „vocea" s-au minunat adesea de diversitatea lucrurilor despre care grăieşte. Desigur, aceste gânduri joacă un rol foarte proeminent în viaţa tuturor, mai ales în profesiile academice unde, fără exagerare, gândurile sunt efectiv idolatrizate. Petrecem mult timp frunzărind literatură şi vorbind cu alţii, colegi de-ai noştri, în speranţa că vom stimula un gând anume. Odată ce „avem" un gând pe care-l simţim unic şi vrednic de elaborare, folosim cantităţi colosale de timp şi cheltuim multă energie cultivându-l şi dezvoltându-l într-o formă ce poate fi prezentată. Îl aşternem pe hârtie, îl reformulăm, îl cizelăm şi aşa mai departe. Iar dacă gândul respectiv este într-adevăr special, el ajunge chiar să fie publicat, astfel încât îl vor cunoaşte şi alţii din acelaşi domeniu profesional. Aspecte importante din viaţa noastră, ca titularizarea, salariul ori statutul profesional, sunt determinate de câte asemenea gânduri avem şi cât de bine le dezvoltăm. Însă, mai mult ca sigur, universitarii nu sunt singurii aflaţi în această zonă. Un accent similar se pune şi în lumea afacerilor, în lumea creaţiei,

în lumea ştiinţifică şi în aproape toate celelalte domenii. Dacă punem un astfel de accent pe „a avea un gând", de ce oare nu ne concentrăm şi pe mecanica *modului* în care „ne vine un gând"? Întrebarea este exprimată foarte sugestiv în poemul următor, scris de cineva care îşi observă „vocea":

Când stau privind în jurul meu
La tot ce se găseşte în afară,
În căpşor mi se învârt mereu
Gânduri care fără-ncetare zboară.

Atât de năvalnice erau mai demult
Încât le credeam *totuna* cu mine,
Dar după ce le-am domolit din tumult
Deasupra lor văd limpede Alt Sine.

Toate le ştim cum au venit pe lume,
Din ou — o pasăre şi din sământă — floare,
Dar e ceva ce nimeni nu-ţi va spune,
Gândurile noastre de unde-or veni oare?

Şi tocmai spre această întrebare ne îndreptăm acum. Ne aşteptăm ca analiza să răspundă la cel puţin două întrebări importante: „Cum se ivesc gândurile în capul nostru?" şi „De ce unele gânduri persistă pe perioade lungi de timp, chiar dacă ne-am dori să ne eliberăm de ele?" Din nou, cartea *Thought-Forms* reprezintă cea mai bună sursă pentru scopurile noastre. Besant şi Leadbeater oferă o relatare interesantă despre ceea ce „văd" ei că se petrece pe planul mintal atunci când cineva „are un gând". Potrivit lor, „ideea" din spatele gândului apare înaintea conturării gândului şi, în esenţă, formează „sămânţa gândului". În funcţie de tipul şi intensitatea ideii, corpul mintal începe să vibreze cu o anumită viteză şi, drept urmare, să emane o anumită culoare. Apoi, o bucată din corpul mintal se

rupe (se separă) efectiv de aura principală și devine o entitate independentă, vibrantă. La rândul său, acest fragment atrage spre sine materia elementară a planului mintal, care vibrează cu aceeași viteză, asemenea unui magnet ce atrage pilitura de fier dintr-o zonă învecinată. Forma, viteza de vibrație, intensitatea și culoarea entității rezultate, numită „formă-gând", sunt determinate de natura ideii originare.[1] Nu numai că această formă există, că poate fi văzută și identificată clar de către cei dotați cu simțuri adecvat dezvoltate, dar mai mulți mediumi care privesc un același individ văd aceeași formă-gând până în cel mai mărunt detaliu.[2]

Adevărul este că toți suntem conștienți de formele-gând, chiar dacă nu ne-am dat seama niciodată ce anume sunt ele. Bunăoară, de fiecare dată când vizualizăm mintal un obiect, în realitate creăm o formă-gând în planul mintal, după care o vedem cu ajutorul simțului potrivit, mintea. În asemenea cazuri, când intenționăm în mod expres să „vedem" un gând (adică să-l vizualizăm), în general

1. Dr. Jule Eisenbud, profesor la Facultatea de Medicină a Universității Colorado, a devenit faimos pentru cercetările sale privind capacitatea de „a fotografia un gând". El a studiat lucrările lui Ted Serios, care, cu ajutorul unei tehnici fotografice speciale, a reușit să imprime o formă-gând pe o rolă de film. Aceste studii au apărut în *Journal of Parapsychology*, în *Journal of the American Society for Psychical Research* și sunt rezumate în volumul lui Jule Eisenbud *The World of Ted Serios*, William Murrow and Co., New York, 1967.
2. Merită amintit că, pe parcursul experimentelor efectuate de Besant și Leadbeater, subiecții aleși pentru studiu aveau o capacitate de concentrare extrem de dezvoltată. În felul acesta, un singur gând neîntrerupt putea fi menținut pe o perioadă extinsă de timp. Forma-gând rezultată era foarte clară și distinctă, deoarece cu cât se investește mai multă energie într-un gând, cu atât mai clară și mai durabilă va fi forma corespondentă.

izbutim destul de bine, deși cei mai mulți dintre noi nu pot menține o imagine mintală pe perioade îndelungate. Însă creăm formele chiar și atunci când direcționăm energia în altă parte, gândurile curgând automat — doar că nu canalizăm corect energia necesară pentru a le „vedea". E interesant să observăm că o persoană cu facultăți metapsihice bine dezvoltate, aflată în imediata noastră apropiere, poate să se concentreze pe planul mintal și să „vadă" exact aceeași imagine pe care o vizualizăm mintal noi înșine în momentul respectiv.

Besant și Leadbeater își continuă discursul explicând că procesul petrecut cu fiecare gând pe plan mintal are loc identic cu fiecare emoție pe plan astral. Cum aproape toate gândurile noastre (cu excepția intelectualizării pure) au o tentă emoțională, forma rezultată înfățișează aspecte din ambele planuri, aproximativ la fel cum aura globală reprezintă o îmbinare a corpurilor astral și mintal. Besant și Leadbeater merg mai departe, spunând că principalele puncte privind formele-gând sunt următoarele:[1]

1. Cu cât se investește mai multă energie într-un anumit gând, cu atât mai clară și mai durabilă este forma-gând creată.
2. Aceste forme sunt capabile să călătorească pe distanțe mari, în funcție de cantitatea de energie investită în ele.
3. Aceste forme sunt primite întotdeauna de către cei care ajung în imediata lor vecinătate.

Putem sesiza acum că există două moduri în care gândurile se ivesc în capul nostru. Fie generăm gândul dintr-o idee care își are originea în noi înșine, fie primim forme-gând

1. Besant și Leadbeater, *Thought-Forms*, pp. 13–21.

deja create. Metoda receptării urmează aceeași lege a vibrației pe care o întâlnim pe planul fizic. Când lovim un diapazon, toate obiectele învecinate capabile să vibreze încearcă să ajungă la aceeași frecvență de vibrație cu diapazonul. La fel, după cum am discutat mai devreme, corpurile noastre mintal și emoțional nu sunt decât energie care vibrează cu anumite viteze. Așadar, când o formă-gând, cu o anumită viteză de vibrație, vine în contact cu corpurile noastre superioare, aceste corpuri încearcă să-și ajusteze viteza obișnuită de vibrație la cea externă. Iar dacă forma-gând e îndeajuns de puternică, adică dacă are suficientă energie, ideea originară din spatele ei ne poate fi transmisă. Mai frecvent însă, forma-gând nu e definită prea bine, singurul aspect transferat fiind o încetinire sau o accelerare generală a vitezei de vibrație a corpului astral. În acest caz, percepem doar un sentiment — fie pozitiv, fie negativ. De exemplu, când intrăm într-o încăpere unde predomină gânduri triste, răutăcioase sau, în general, „joase", nici nu este nevoie să spună cineva vreo vorbă ori să arunce o privire ca să simțim o „apăsare" în aer. Acesta este efectul preliminar al formelor-gând asupra corpului nostru astral. Iar dacă am petrece foarte mult timp într-o astfel de atmosferă, am începe să avem și noi gânduri negative, prin aceasta consolidând vibrația joasă a corpurilor noastre superioare. Pe de altă parte (și cu toții am trăit o astfel de experiență), când intrăm în contact cu o persoană sau cu un grup de oameni foarte calmi și pozitivi din fire, începem să simțim că respectivele calități se transferă asupra noastră. Un individ împăcat lăuntric emană o vibrație corespunzătoare și îi influențează pe toți cei din jurul său. Așadar, expresii moderne, pe care le auzim frecvent, precum: „Am primit vibrații pozitive la

întâlnire" sau „Cutare trimite vibrații negative", sunt întru totul adevărate. Acest aspect al vieții a fost mereu prezent, însă majoritatea persoanelor l-au neglijat complet. Totuși, pe măsură ce stringența satisfacerii nevoilor noastre de bază — ca mâncarea, îmbrăcămintea și adăpostul — se diminuează, atenția e liberă să se focalizeze mai mult asupra aspectelor mai subtile ale ființei noastre. Modul de a vorbi și interesele generației actuale arată limpede această evoluție.[1]

Îndreptându-ne acum spre a doua întrebare la care ne-am propus să răspundem — „De ce e atât de greu să scăpăm de unele gânduri?" —, descoperim iarăși câteva legi foarte consecvente care operează pe planurile superioare. În primul rând, cei înzestrați cu „viziune astrală" ne spun că, odată creată, o formă-gând va rămâne în vecinătatea individului către care a fost direcționată. Așadar, dacă avem un gând despre o singură persoană, forma se va îndrepta spre și va pluti în jurul acelei persoane. Numeroși indivizi au trăit adesea „experiența metapsihică" a senzației că cineva s-a gândit la ei, după care au aflat că exact așa a fost. Însă, de regulă, lăsăm aceste lucruri să treacă pe lângă noi, deoarece nu suntem deprinși să ne supraveghem îndeaproape propriile tipare de gândire.

Un tip și mai comun de gânduri este cel privitor la — și, prin urmare, direcționat spre — noi înșine. În acest grup includem legăturile emoționale îndreptate către propria persoană, îndeosebi toate gândurile de tipul SINE, EU și SUPRAEU. Principiul important aici constă în faptul că

1. Pe lângă explicația acestor senzații pe care le avem zilnic, cititorului îi revine sarcina de a stabili o legătură între analiza noastră și faptul că au existat întotdeauna persoane înzestrate cu capacitatea de „a citi gândurile". În lumina analizei de mai sus, acest fapt aparent inexplicabil nu mai pare deloc învăluit în mister.

aceste gânduri rămân cu noi pe o perioadă de timp direct proporţională cu cantitatea de energie pe care am investit-o în ele. Astfel, dacă stăruim asupra unui gând, construim o formă-gând din ce în ce mai intensă, de care ne va fi foarte greu să scăpăm curând. Şi cu cât emoţiile legate de gând sunt mai puternice, cu atât mai multă energie vom extrage din nivelul astral şi din cel mintal. Invers, o formă-gând nealimentată se va disipa rapid, din cauza lipsei energiei necesare pentru a o ţine laolaltă. În cazul de faţă se poate aplica foarte bine analogia cu un magnet ridicat în aer şi pilitura de fier de pe masă. Dacă trimitem impulsuri electrice într-un magnet, el va atrage pilitura, care va crea o formă în jurul magnetului; dacă îndepărtăm sursa de energie electromagnetică, vedem că forma îşi pierde contururile şi pilitura de fier se împrăştie. Însă dacă trimitem continuu electricitate prin magnet, pilitura rămâne intactă în jurul lui, iar forma capătă tot mai multă forţă, proporţional cu cantitatea de energie primită. În acest caz, când încercăm să disipăm forma printr-o scurtă decuplare a fluxului electric, magnetizarea remanentă este atât de puternică, încât forma rămâne intactă o vreme. După întreruperea totală, va fi nevoie de mult timp până când toată pilitura metalică va cădea. La fel, cu cât stăruim mai mult asupra unui gând (deopotrivă din punct de vedere al timpului şi al intensităţii), cu atât mai multă energie investim în crearea şi prezervarea formei-gând. Pentru a ne debarasa complet de gândul respectiv, va trebui să fim capabili să ne controlăm mintea într-o asemenea măsură încât să ne putem îndrepta atenţia în altă parte pe perioade îndelungate. Aşadar, trăsăturile de personalitate sunt greu de modificat, fiindcă am alimentat ani la rând cu energie respectivul grup de gânduri, îngăduindu-le să se ataşeze

total de fluxul nostru energetic emoţional. Odată apărută această ataşare emoţională, gândul primeşte energie din nivelul astral, chiar dacă nu mai stăruim conştient asupra lui. Când se întâmplă asta, gândul e foarte greu de îndepărtat. Totuşi, astfel de modificări în tiparele de gândire pe termen lung, formate prin deprindere, sunt realizabile. Ele necesită stoparea fluxului de energie care intră în aspectele mintal şi emoţional ale formei.[1]

Astfel, vom conchide că lucrurile descoperite în capitolul anterior cu ajutorul psihologiei se văd şi mai limpede prin analiza fizicii energiei. *Omul nu este personalitatea sa*. Personalitatea sa nu e decât o colecţie de tipare energetice (forme-gând) mintale şi emoţionale specifice, care, din pricina efectelor obişnuinţei, au ajuns să-l impresoare. Cum am citat şi mai înainte, Besant afirmă:

> Fiecare om călătoreşte prin spaţiu, închis într-o cutie construită de el însuşi, înconjurat de o masă de forme create de gândurile lui obişnuite.[2]

Ca un mod de a rezuma analiza făcută până acum, cititorul e rugat să consulte Figura 7, începând din colţul din dreapta jos. Vedem că energia care vibrează între valorile A şi B — reprezentând cicluri pe secundă — se manifestă sub forma lumii fizice a materiei. Aici sunt incluse toate stelele, lunile, pietrele, gazele, apele etc., precum şi reprezentantul omului pe acest plan — corpul fizic. Cum am discutat mai devreme, diferitele viteze vibratorii cu valori

1. Pe lângă faptul că nu e de prea mare folos, ignorarea formei-gând doar mintal este şi foarte nesănătoasă, după cum subliniază psihologii. Asta întrucât, deşi blocăm existenţa formei-gând în afara minţii conştiente, îi permitem să acumuleze în continuare energie la nivel emoţional.
2. Besant şi Leadbeater, *Thought-Forms*, p. 16.

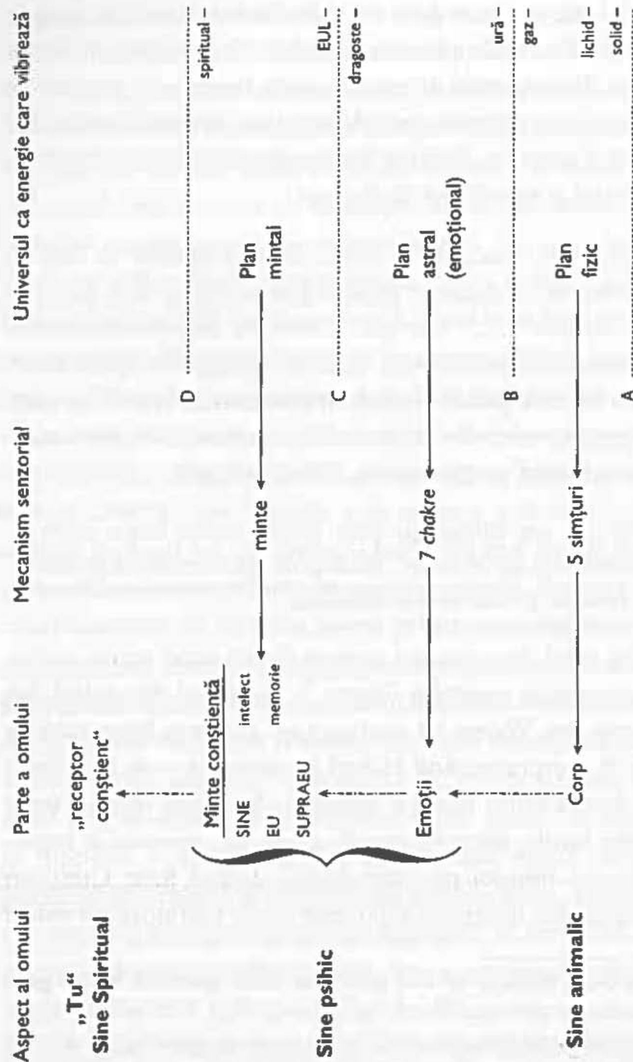

Figura 7 — Modelul complet al omului

cuprinse între A şi B sunt cele care explică stările diferite de agregare ale materiei — solid, lichid şi gaz.

Similar, energia care vibrează între ciclurile pe secundă B şi C este cea care compune corpul astral, ale cărui caracteristici particulare sunt determinate de tiparele emoţionale obişnuite şi pe termen scurt ale omului. Intervalul de vibraţii cuprins între B şi C explică diversele tipuri de emoţii, dintre care gelozia, răzbunarea şi egoismul au frecvenţe vibratorii mai joase decât emoţii precum iubirea, devotamentul şi compasiunea.

Următorul interval de valori ale vibraţiilor energetice — dintre C şi D — formează planul mintal. Aici, omul are un corp mintal alcătuit din substanţa elementară a acestui plan, iar respectivul corp reprezintă tiparul particular de gândire întreţinut de o persoană într-un anumit moment. Aşadar, acest plan oglindeşte echilibrul dintre SINE, EU şi SUPRAEU, ca şi eventualele idei mai pure existente dincolo de conceptul de sine. De asemenea, pe acest plan, omul dispune de instrumentele mintale ale intelectului şi memoriei, aşa cum pe planul fizic are la dispoziţie braţele şi picioarele. Variaţiile vitezelor de vibraţie cu valori cuprinse între C şi D sunt răspunzătoare pentru calitatea gândurilor din sfera mintală.

Figura 7 (*vezi* pagina 88) ne arată totodată simţurile pe care omul le are la dispoziţie pentru a putea recepta tot intervalul de viteze de vibraţie. Avem, în primul rând, cele cinci simţuri fizice, programate astfel încât să poată percepe doar vibraţiile energetice cuprinse între valorile ciclurilor pe secundă A şi B. Apoi, pentru a putea recepta intervalul cuprins între B şi C, trebuie să apelăm la cele şapte *chakre*. Şi mai departe, mintea este simţul care ne

permite să sesizăm energia care vibrează la viteze mai înalte, în intervalul de valori dintre C și D.

În încheierea acestui capitol, să remarcăm că pe tot parcursul textului am descris „omul“ ca având un corp fizic, un corp astral și un corp mintal. Am mai notat și că „omul“ trebuie să „privească“ prin aceste văluri pentru „a vedea“ lumea exterioară. În consecință, ne punem firesc întrebarea: „Cine este «omul»?“ Sau, mai pe larg, „Cine suntem noi? Cine este receptorul tuturor acestor lucruri?“ La fel ca în capitolul anterior, cu ajutorul logicii am ajuns la concluzia că trebuie să existe un Sine Superior — o formă de conștiință care constituie, în ființa omenească, un aspect mai presus de sinele animalic și de cel psihic. Atunci, ce relație există între Sinele nostru Spiritual și câmpul energetic omogen aflat la baza întregii Creații? Asupra acestei întrebări ne vom concentra în capitolul care urmează.

CAPITOLUL 4

Explorarea minții conștiente, subconștiente și supraconștiente

Cum controlează omul fluxul energetic intern

O întrebare la care nu am răspuns în capitolul anterior este cum obținem noi, ca oameni, energia pe care o consumăm continuu pe planurile fizic, emoțional și mintal. Deși analiza e întru câtva complexă și va necesita un întreg capitol, să începem prin a cerceta îndeaproape doar planul fizic. De fiecare dată când mutăm un obiect fizic, consumăm energie. Chiar i-am putea cere unui fizician să calculeze greutatea obiectului și distanța pe care a fost deplasat, după care el ne-ar spune cu ușurință cantitatea exactă de energie necesară pentru îndeplinirea sarcinii. Așadar, privind lucrurile în această lumină, trebuie să conchidem nu numai că dispunem de respectiva cantitate de energie, dar și că avem suficient control asupra ei încât să o direcționăm în vederea efectuării acțiunii dorite. Și nu strică să remarcăm că acest fapt e valabil pentru toate mișcările noastre corporale, precum și pentru mișcarea obiectelor din afara noastră. Un braț are o masă, iar deplasarea lui pe o distanță dată cu ajutorul unei surse externe necesită o anumită cantitate de energie. Evident, mișcarea aceleiași mase cu ajutorul unei

surse interne necesită consumarea unei cantități egale de energie. În plus, „Tu Conștient" ești cel care are capacitatea de a dirija astfel energia.[1] De exemplu, dacă „poruncești" ca brațul tău drept să se miște, să apuce un scaun și să-l ducă undeva, această acțiune se petrece efectiv. Iar dacă în timpul acestui uz specific de energie „poruncești" să lași jos scaunul cărat în mâna dreaptă și să iei altul cu stânga, vei recanaliza energia prin intermediul voinței.

Constatăm că, pe parcursul fiecărei zile, în fiecare acțiune pe care o săvârșim, dirijăm cantitatea potrivită de energie spre locul necesar. Însă a spune că facem întotdeauna asta prin mijlocirea „voinței conștiente" ar fi, evident, neadevărat. Majoritatea acțiunilor noastre pe planul fizic sunt îndeplinite din obișnuință. În acest caz, energia a curs atât de des prin canalele necesare realizării unei anumite acțiuni, încât la cel mai mărunt stimul va parcurge din nou același traseu. Bunăoară, când ne trezim dimineața, ne ridicăm corpul din pat. Acest act necesită consumarea și distribuirea adecvată a unei cantități de energie suficiente pentru a muta o masă de peste 50 de kilograme prin intermediul unei serii foarte precise de mișcări. Privită astfel, ridicarea din pat pare a fi o problemă logistică foarte dificilă; de fapt, în primii ani de viață chiar a constituit o dificultate pentru oricare dintre noi. Însă, de-acum,

1. Ajunși în acest punct, e foarte normal să ne întrebăm cum ar putea energia să curgă în corp după ce tocmai am arătat, în capitolul precedent, că trupul fizic nu e altceva decât o manifestare a energiei care vibrează la viteze cuprinse între valorile A și B cicluri pe secundă (*vezi* Figura 7). Explicația constă în faptul că energia pe care o dirijăm către corp, emoții și minte vibrează la o viteză mai mare decât cea de pe planul pe care o consumăm. În literatura yoghină, această vibrație energetică foarte înaltă care circulă în corp, împreună cu aspectele superioare ale omului este denumită *prana* sau forță vitală.

energia a curs atât de des spre mușchii potriviți, încât reparcurge traseul ușor, în mod automat. *Prin urmare, o obișnuință este un tipar de flux energetic care s-a fixat atât de bine, încât îndeplinirea acțiunii necesită foarte puțină voință sau chiar deloc.* Seamănă cu un torent de apă care se dezlănțuie; la început, trebuie să depunem efort (voință) pentru a dirija cursul torentului. Dar de fiecare dată când torentul urmează același traseu, erodează solul, creând un canal. În cele din urmă, canalul se adâncește atât de mult, încât atenția noastră conștientă nu mai e necesară. Însă mai departe, dacă dorim să schimbăm direcția torentului, trebuie să exercităm o forță a voinței formidabilă. La fel se întâmplă în cazul unei obișnuințe. Mai întâi, voința noastră conștientă este cea care dirijează fluxul de energie; după numeroase repetiții, tiparul se statornicește, iar energia curge de la sine, fără vreun efort conștient.

Observăm astfel că fiecare dintre noi deține categoric un control asupra energiei care circulă în propriul corp. Mai mult, gradul de control depinde direct de cât de puternic și cât de conștient ne folosim voința. Altfel spus, o voință slab dezvoltată poate face ca energia să circule din obișnuință, pe când o voință puternic dezvoltată va controla mai mult decât considerăm că ar fi posibil în mod normal. Prin urmare, cu un antrenament adecvat (fapt general acceptat de medicină), putem învăța să ne încetinim bătăile inimii, să reducem tensiunea arterială, să modificăm ritmul respirației și așa mai departe.[1] Realizarea acestor acțiuni remarcabile nu cere decât distribuirea corespunzătoare a

1. Pentru o prezentare profesionistă a dovezilor medicale din această sferă, *vezi* Nigel Calder, *The Mind of Man*, The Viking Press, Inc., New York, 1971, pp. 81–95. În capitolul 5 al volumului de față veți găsi un studiu aprofundat al câtorva dintre aceste descoperiri.

energiei, ca şi retragerea treptată a energiei din cord. Însă capacitatea de a dirija energia în interiorul corpului fizic este doar începutul...

Aşa cum am subliniat în capitolul precedent, noi consumăm energie şi pe planurile superioare. Faptul de *a gândi* foloseşte energie. Ba chiar, adeseori, ne simţim mai obosiţi după o activitate mintală decât după un număr egal de ore petrecute prestând muncă fizică. Totodată, între planurile fizic, emoţional şi mintal există cu certitudine o compensaţie. Cu toţii ştim că, dacă suntem angajaţi într-o activitate fizică solicitantă, nu putem nici să gândim la fel de limpede, nici să ne susţinem gândurile tot atât de mult timp ca atunci când stăm liniştiţi. Explicaţia e simplă: atunci când ne aşezăm să gândim, eliberăm o mare parte din energia de care dispunem pe planul fizic şi o dirijăm spre planul mintal. La fel, când nişte emoţii violente ne acaparează atenţia, nu putem gândi limpede, nici nu simţim că putem canaliza energia, calm, către planul fizic. Totuşi, mulţi dintre noi constată (iar unii psihologi şi psihiatri chiar recomandă) că o descătuşare fizică a emoţiilor se dovedeşte a fi de mare ajutor. Aşadar, când alergăm sau spargem lemne, canalizăm energia într-acolo, extrăgând-o din planul emoţional. Acest lucru, în schimb, reduce stresul emoţional. Nu trebuie decât să privim mulţimea dovezilor din viaţa de zi cu zi pentru a observa cât de clară e această compensaţie între energia disponibilă pentru fiecare dintre cele trei planuri. Mai mult, la modul potenţial, avem un control total asupra canalizării energiei prin exercitarea adecvată a voinţei. Însă, dată fiind starea generală ce ne caracterizează o mare parte din viaţă, frâiele sunt lăsate în seama tiparelor fizice, emoţionale şi mintale formate prin obişnuinţă.

Somnul şi mintea subconştientă

Acum, după ce am văzut că, incontestabil, avem potenţialul de a controla energia, ne aflăm într-o ipostază mai confortabilă pentru a analiza de unde vine ea şi ce anume determină cantitatea care poate fi distribuită în orice moment. Metoda cea mai bună de a găsi soluţii la aceste întrebări e să începem prin a urmări fluxul energetic. În primul rând, am convenit că energia poate fi dirijată de pe un plan pe altul. De asemenea, deţinem dovezi că energia poate fi înlăturată de pe toate cele trei planuri, lăsând doar o cantitate minimă la dispoziţia sinelui animalic sau a sinelui psihic. Ne referim, bineînţeles, la distribuţia energiei în timpul stării pe care o numim *somn*.

Primul lucru care se petrece când „mergem la culcare" este că trupul se relaxează, deblocând energia din planul fizic. Fără acţiuni musculare voluntare, energia trebuincioasă de obicei în corp pe parcursul stării de veghe este eliberată şi trebuie transferată (la urma urmei, energia nu poate fi „distrusă" atunci când nu e necesară, ci trebuie redistribuită). Însă unde se duce ea? Constatăm că procesul de adormire se petrece, în general, atât de rapid şi automat, încât nici măcar nu reuşim să urmărim fluxul energetic secvenţial. Pe de altă parte, toţi am experimentat situaţia în care corpul stă nemişcat, fiind pregătit de somn, în timp ce „noi" suntem treji de-a binelea. Adică „vocea" trăncăneşte ca de obicei în capul nostru, frământându-se pentru ziua care a trecut şi pentru cea care va veni. De fapt, „vocea" devine chiar mai activă decât înainte de a ne fi întins corpul în pat. Adesea, mintea pare să se liniştească dacă ne ridicăm, ne mişcăm sau mâncăm ceva (aşadar, canalizând energia înapoi în planul fizic). Însă în

clipa când ne întoarcem în pat, „vocea“ își ia de la capăt sporovăiala neîncetată. Motivul din spatele acestei situații este că atunci când corpul se odihnește, energia deblocată din planul fizic se transferă pe planurile mintal și astral. E același proces precum cel desfășurat când ne așezăm să gândim, în loc să gândim în timp ce alergăm. Dar, în acest ultim caz, noi am dori ca energia de pe planul mintal să ajute gândirea, pe când în situația anterioară, încercăm să adormim, deci nu am vrea să gândim. Având în vedere că în majoritatea nopților izbutim totuși să „adormim“, putem deduce că există un alt loc unde se duce energia după ce părăsește mintea conștientă. Căci dacă SINELE, EUL și SUPRAEUL (cu ajutorul intelectului și al memoriei) ar fi la fel de active noaptea pe cât sunt ziua, cu siguranță n-am zice că am dormit cu adevărat. Rezultă că energia e retrasă din tiparele de gândire diurne și transferată altundeva. Iar de aici intrăm, în sfârșit, în analiza minții subconștiente.

Până acum am examinat activitatea noastră pe planul mintal ca restricționată la mintea conștientă. Dar și mintea subconștientă este activă pe planul mintal, din moment ce și ea se ocupă de gânduri. Numai că joacă un rol foarte diferit. Pentru a sesiza relația care există aici, să asemănăm activitatea minții conștiente cu un aparat de fotografiat ce întipărește în planul mintal o imagine din lumea exterioară. Tiparele de gândire selectate de mintea conștientă sunt cele ale SINELUI, EULUI și SUPRAEULUI, toate apărute, așa cum le-am definit mai devreme, ca rezultat al existenței și interacțiunii noastre pe planul fizic — SINELE vine direct din corp, SUPRAEUL vine din societate, iar EUL este un concept de sine format

prin interacțiunea cu alții, în condițiile falsei identificări cu corpul, emoțiile și gândurile. Pe de altă parte, mintea subconștientă e o imagine fotografică a minții conștiente. *Gândurile din subconștient sunt determinate de ceea ce se petrece în mintea conștientă, nu de ceea ce se întâmplă direct în lumea exterioară.* Dacă privim îndeaproape, observăm că gândurile prezente în subconștient au fost „judecate“ deja de EU și de SUPRAEU. Prin urmare, trebuie să fi trecut prin mintea conștientă înainte de a ajunge în subconștient. Dintr-un punct de vedere pur freudian, subconștientul e plin de gânduri și emoții refulate, reprimate. Cine efectuează totuși refularea? Fără îndoială, EUL este cel care preferă să ignore anumite evenimente exterioare pe care le socotește vătămătoare pentru conceptul de sine. Așadar EUL, guvernat de idealul „a ce trebuie să fie“ al SUPRAEULUI, refuză anumite gânduri nedorite și adesea le înlocuiește cu propria versiune. „Recipientul“ acestui material refuzat este mintea subconștientă. Pentru a ilustra mai clar ideea expusă, am sintetizat procesul în Figura 8.

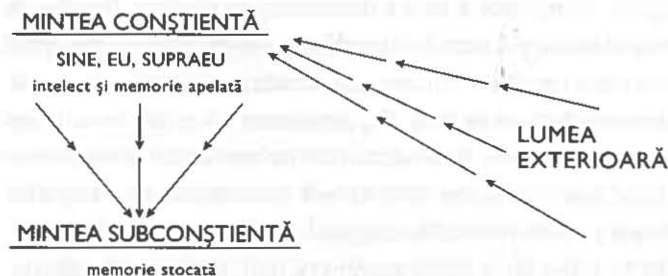

Figura 8 — Relația dintre lumea exterioară, mintea conștientă și mintea subconștientă

Sarcina de a stoca gânduri și emoții — iar aici vorbim despre memorie — nu constituie în niciun caz singura funcție a subconștientului. Prin această „zonă" a minții se distribuie energia care îndeplinește toate acțiunile involuntare ale corpului. Oricum, dat fiind că pe noi ne interesează în principal să urmărim fluxul energetic, nu avem nevoie de o analiză riguroasă a modului în care funcționează subconștientul. Trebuie să examinăm doar mecanismele memoriei și să luăm notă de mijloacele prin care sunt controlate funcțiile noastre corporale involuntare.

În capitolul 2 am afirmat că memoria e ca o bibliotecă din care SINELE, EUL și SUPRAEUL pot extrage informații stocate. Putem vedea acum că banca din care sunt scoase aceste informații se află în mintea subconștientă și, după cum a demonstrat hipnoza, ea este realmente completă. Ca prim pas în analiza pe care o facem funcționării memoriei, să observăm că orice eveniment care se petrece în lumea exterioară și ne stimulează simțurile fizice se reflectă în mintea conștientă ca o „imagine mintală" sau „stimulare mintală", deși imaginea nu ne captează întotdeauna atenția conștientă. Aceste stimulări mintale sunt tipare energetice a căror intensitate variază în funcție de importanța pe care o acordăm evenimentului perceput din exterior. Prin urmare, „factorul intensitate" e o chestiune absolut subiectivă, din moment ce un lucru — același lucru — poate să provoace o stimulare mintală majoră în cazul unei persoane și să treacă neobservat de către alta. După ce se formează în mintea conștientă, tiparul energetic se reflectă în subconștient. Chiar și imaginile mintale minore, cum ar fi numerele de telefon, se oglindesc în banca de date a acestei minți inferioare. Mai mult, odată ce tiparul energetic a fost stocat în subconștient, readucerea

lui la nivelul conștient necesită un consum de energie. Dacă imaginea mintală originară a avut o intensitate energetică mare sau a fost stocată recent, va fi relativ ușor să o „rechemăm" în mintea conștientă. Dimpotrivă, dacă o imagine cu energie joasă rămâne nefolosită o bucată de vreme, devine extrem de dificil (dacă nu cumva imposibil) să o reevocăm. Uneori, totuși, concentrându-ne intens, ne putem aminti gânduri ce păreau pierdute pentru totdeauna. În acest caz, energia necesară pentru a aduce iarăși imaginea la nivelul conștient e asigurată de un efort de voință intens, nu de energia intrinsecă tiparului respectiv. De aici putem trage concluzia că transferul de tipare energetice între conștient și subconștient este cel care explică modul de funcționare a memoriei noastre.

Această analiză a fizicii din spatele memoriei dorește să arunce o privire generală asupra ei, nu să ofere o explicație exhaustivă a modului în care funcționează. Mai e nevoie de multă cercetare științifică până când vom înțelege pe deplin întregul proces. Totuși, un aspect foarte important al analizei constă în capacitatea de a explica gândurile refulate sau reprimate. Când se petrece un eveniment exterior care formează o imagine mintală majoră în mintea conștientă, deplasarea lui în subconștient necesită un consum de energie considerabil. În mod normal, acesta e tipul de gând ce se aude continuu prin „voce", deoarece cantitatea mare de energie îi permite să se manifeste cu ușurință la nivelul conștient. Însă, dacă i se dă suficientă energie, EUL are puterea de a exclude gândul respectiv din mintea conștientă. Și va face asta cu orice gând pe care îl consideră primejdios pentru conceptul de sine. Avem, deci, o confruntare între două forțe opuse — o cantitate prea mare de energie în subconștient pentru ca gândul să rămână stocat liniștit acolo, pe de-o parte, și un EU

disperat care canalizează cât mai multă energie cu putință pentru a refula același gând, pe de altă parte. Bineînțeles, orice fizician ne poate spune că asta nu este o situație stabilă și nici de dorit.

Cât privește rolul jucat de subconștient ca responsabil pentru funcțiile corporale de bază, e suficient să recunoaștem că măcar o cantitate mică de energie trebuie să fie canalizată în permanență în subconștient pentru menținerea acestor funcții involuntare. Așadar, o parte de „energie stocată" în banca memoriei și o parte de „energie care curge" până în corpul fizic — iată fundamentul minții subconștiente.

Înțelegând astfel subconștientul, putem reveni la analiza somnului. Am spus mai devreme că, în momentul în care ne întindem pe pat, fluxul de energie iese din corp și intră în mintea conștientă. Acum putem emite ipoteza că, în clipa când începem să adormim, energia este canalizată afară din conștient și dusă către subconștient. Pentru a putea susține mai bine ipoteza noastră, mai întâi să ne familiarizăm puțin cu diversele funcții îndeplinite de fiecare dintre aceste minți. Pentru început, ne-am putea imagina mintea conștientă și pe cea subconștientă ca pe două „tablouri de comandă" de unde e condusă „mașinăria". Bunăoară, cercetând atent orele în care suntem în starea de veghe, observăm că dacă mergem la „tabloul de control al minții conștiente" putem îndeplini următoarele funcții:

1. să primim mesaje de la simțurile fizice;
2. să primim conștient gânduri și emoții de la simțurile superioare;
3. să creăm conștient gânduri și emoții;
4. să controlăm voluntar acțiunile corpului.

Cum orice activitate a corpului fizic presupune un consum de energie, îndeplinirea oricăreia dintre funcțiile înșiruite mai sus necesită și prezența energiei. Căci, așa cum se întâmplă cu orice panou de control, dacă nu e alimentat cu electricitate, nu se poate primi sau trimite nimic. E de așteptat, așadar, ca la retragerea energiei din mintea conștientă toate activitățile aferente să înceteze. Exact asta se petrece când dormim. După ce se retrage din mintea conștientă, energia merge la „tabloul de control al minții subconștiente". Aici furnizează, firește, curentul electric necesar pentru activitățile din această sferă.

Toată energia, împărțită în mod obișnuit între corp și mintea conștientă, este concentrată acum în subconștient. La ea putem adăuga cantitatea de energie eliberată ca urmare a încetinirii ritmului inimii, a respirației și a altor procese corporale naturale. Această cantitate mare de putere situată în subconștient nu poate decât să aibă un efect colosal asupra tiparelor de memorie stocate acolo. Și chiar are, iar asta ne provoacă visele. Constatăm astfel că dovezile de care dispunem susțin fără rezerve ipoteza noastră — anume că energia care circulă între corp, mintea conștientă și mintea subconștientă explică diferitele experiențe pe care le avem zi de zi și noapte de noapte. Iar acum, înainte de a trece la o scurtă analiză a viselor, să stabilim o legătură foarte importantă între aceste constatări și cele discutate în capitolul 2.

Relația dintre conștiință și energie

Am încheiat capitolul 2 spunând că ceea ce „curge" în corp, emoții și minte este conștiința, acesta fiind modul în care „Tu" ajungi să cunoști respectivele aspecte ale

omului inferior. Analiza finală ne-a condus la concluzia că „Tu“ — receptorul tuturor stimulilor trimiși din planurile fizic, astral și mintal — *ești conștiință pură*, capabilă să-și dea seama de o mare varietate de lucruri, și totuși neidentificată intrinsec cu ceva în particular. Cu aceste lucruri în minte, să continuăm analiza somnului, însă din perspectiva conștiinței, nu a energiei.

Înainte de a merge la culcare, cele cinci simțuri sunt active, iar noi conștientizăm pe deplin lumea fizică din jurul nostru. Însă odată ce începem să adormim, încetăm să mai fim conștienți de corpul nostru, ca și de planul fizic, în general. Am înlăturat conștiința din corp și am transferat-o în minte. Dar având conștiința centrată în mintea conștientă, „vocea“ ne reține atenția și cu siguranță nu adormim. Starea de somn poate fi atinsă doar după înlăturarea conștiinței din formele-gând diurne și transferarea ei în altă parte. Deci, la fel ca în analiza făcută anterior „fluxului energetic“, studierea „fluxului conștiinței“ ne-a condus la concluzia că, pentru ca somnul să se poată instala, trebuie să existe altceva asupra căruia să se concentreze conștiința. Iar acest „altceva“ este, bineînțeles, mintea subconștientă și depozitul ei de tipare energetice ale memoriei. Evident, aceste tipare energetice sunt stocate întotdeauna în subconștient, dar în mod normal atenția noastră se împarte între mintea subconștientă și cea conștientă. Când dormim însă, lumea exterioară nu ne distrage atenția și, firește, devenim mai atenți la lumea interioară. Iată cum și de ce apar visele — conștiința noastră se concentrează în întregime asupra imaginilor mintale înmagazinate.

Lucrul esențial de subliniat aici este că analiza făcută somnului din punctul de vedere al „fluxului conștiinței“

formează o paralelă perfectă cu examinarea somnului bazată pe analiza „fluxului energetic“. Ambele fluxuri sunt evident prezente, și oriunde găsim conștiință, găsim și energie. De pildă, când dorim să ridicăm un obiect greu, ni se spune să ne concentrăm profund, să ne focalizăm conștiința într-acolo. Dar pentru a ridica obiectul e nevoie de energie. În consecință, dirijăm energie în părțile corporale necesare, dirijându-ne conștiința într-acolo. Este procesul prin care, de exemplu, maeștrii în karate sunt capabili să realizeze acte fizice incredibile. La fel, dacă dorim să desfășurăm o activitate mintală care necesită o cantitate mare de energie, facem asta dirijându-ne conștiința pe planul mintal. Modalitatea în care reușim să ne centrăm energia în minte constă în menținerea conștiinței la nivelul minții. Putem conchide că energia și conștiința „curg“ împreună. Până acum, am demonstrat acest fapt din două puncte de vedere diferite: *înlăturarea* energiei/conștiinței din corp, emoții sau minte — ca în ceasurile de somn; *trimiterea* energiei/conștiinței în cele trei planuri — ca în activitățile desfășurate în starea de veghe. Să mai observăm și că dirijarea energiei/conștiinței se realizează prin exercitarea voinței — atât a voinței conștiente, cât și a voinței conduse de obișnuință.

Care este relația exactă dintre conștiință și energie? Dintr-un punct de vedere static, am văzut că oriunde s-ar găsi conștiința, acolo se află și energia. Într-un sens dinamic, oricare ar fi cursul fluxului de conștiință, există un flux paralel de energie. Mai mult, aceeași exercitare a voinței le dirijează simultan pe amândouă. Motivul similitudinii observate în comportamentul energiei și conștiinței îl constituie faptul că reprezintă unul și același lucru. *Relația dintre conștiință și energie este una de identitate perfectă.*

Conştiinţă = Energie

Se înţelege de la sine că acest lucru e foarte greu de dovedit dintr-o perspectivă pur intelectuală. Tot ce putem face e să examinăm dovezile cu care suntem toţi familiarizaţi şi să încercăm să ajungem intuitiv la „senzaţia din spatele formulei". De exemplu, când ne simţim obosiţi, secătuiţi, leneşi, lipsiţi de energie, suntem totodată moleşiţi, cam „zăpăciţi" şi nu la fel de vigilenţi ca de obicei. Dimpotrivă, perioadele de vivacitate extremă sunt însoţite şi de senzaţia că suntem mai vigilenţi şi mai „pe fază". Aşadar, perioadele cu un nivel ridicat de energie se asociază cu o conştientizare acută, o senzaţie de conştiinţă sporită; perioadele cu un nivel scăzut de energie înseamnă de obicei o conştiinţă amorţită. Vedem din nou că energia şi conştiinţa sunt unul şi acelaşi lucru. E ca în cazul analizei creierului uman — dacă ne uităm într-un manual de biologie, cel mai probabil vom citi despre însuşirile fizice ale creierului, adică mărime, formă, structură celulară etc. Pe de altă parte, dacă răsfoim o carte de psihologie, vom descoperi în principal aspectele mintale ale creierului, adică diferitele regiuni cerebrale asociate cu gândirea conştientă, gândirea subconştientă, instinctele primare şi aşa mai departe. Ambele ştiinţe cercetează acelaşi lucru, doar că din perspective diferite. Psihologii examinează creierul din punctul de vedere al „minţii", biologii se ocupă de el din cel al „materiei". Însă asta nu înseamnă neapărat că sunt supuse studiului două obiecte diferite, ci doar că două aspecte ale aceluiaşi obiect sunt examinate din puncte de vedere diferite. La fel stau lucrurile cu energia şi conştiinţa — sunt un singur lucru, având calităţi pe care noi le asociem atât cu mintea, cât şi cu materia.

Remarcăm, aşadar, că Energia Conştientă este cea care circulă şi este stocată pe planurile mintal, emoţional şi fizic ale omului, dând „viaţă" fiecăruia dintre aceste aspecte. La urma urmei, „viaţa" presupune mai mult decât energie circulând la întâmplare printr-o grupare de atomi. Căldura şi lumina degajate în spaţiu satisfac această regulă. Energia este o condiţie necesară, dar nu suficientă, pentru ceea ce înţelegem noi prin „viaţă". Cealaltă condiţie necesară e conştiinţa. Pentru ca dirijarea energiei să se petreacă într-un mod consecvent, ordonat, se impune prezenţa unei inteligenţe rudimentare. Căci fără o direcţie deliberată, conştientă, nu avem decât aleatoriu. Iar aleatoriul este, prin definiţie, neordonat şi inconsecvent. Aşadar, pentru a avea un flux ordonat de energie în toate formele de viaţă trebuie să existe şi o conştiinţă.[1] Şi din moment ce am văzut că această conştiinţă nu reprezintă o calitate intrinsecă nici a corpului, nici a emoţiilor sau a gândurilor, trebuie să admitem că ea e asociată cu însuşi fluxul de energie.

Un exemplu luat din biologie ne-ar putea ajuta să clarificăm aserţiunea că Energia Conştientă e responsabilă pentru toate formele de viaţă. În primul rând, ştim că celulele sunt capabile să se reproducă foarte exact. De fapt, celulele corpului omenesc se reproduc şi se înlocuiesc complet la fiecare şapte ani. Această reproducere exactă a tuturor părţilor complexe ale unei celule, realizată de toate miliardele de celule din corp, nu e deloc ceea ce am numi un proces „aleatoriu". O celulă nu produce milioane de celule diferite până când nimereşte, în sfârşit, o

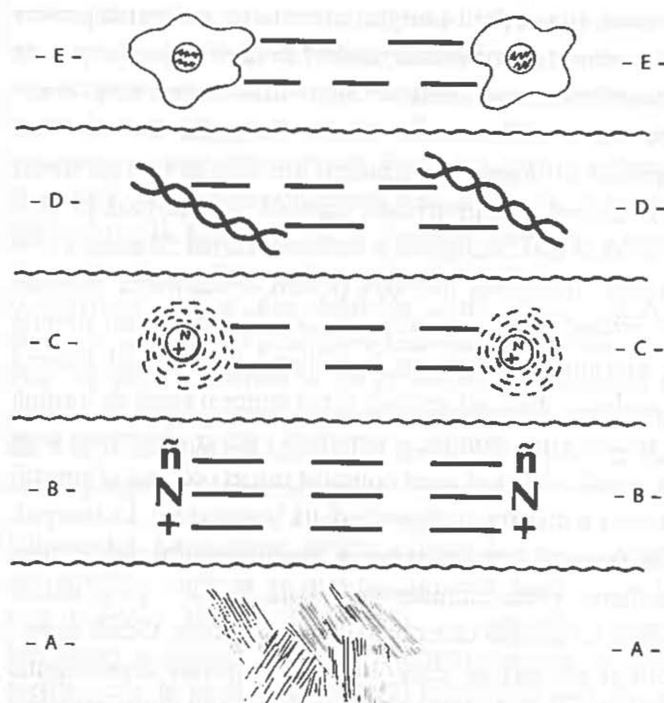
1. Când vorbim despre „flux ordonat de energie" ne referim, desigur, la distribuţia de energie necesară activităţilor care ţin de metabolism, reproducere, mişcare, creştere şi adaptare.

reproducere perfectă. În mod normal, vorbim despre un proces unic — reproducerea e perfectă de prima dată.

Însă ce factor ar putea explica asta? Biologii au reuşit să-l identifice în ADN-ul din nucleul celulei. Mai întâi se scindează ADN-ul, după care acest lanţ chimic de molecule realizează o reproducere exactă a celulei. Se ridică totuşi întrebarea: cum se ghidează ADN-ul, ce îl dirijează pentru a se reproduce exact şi a construi apoi o celulă nouă? Având în vedere că ADN-ul e un lanţ de molecule alcătuit din atomi, conchidem că aceşti atomi subiacenţi s-au comportat într-un mod foarte specific, ordonat, astfel încât, luaţi ca întreg, au creat reproducerea perfectă a lanţului de ADN. În ultimă instanţă, o moleculă este conglomeratul atomilor care o formează. Aşadar, duplicarea moleculei nu face decât să oglindească activitatea atomilor din compunere.[1]

Continuând pe acelaşi fir logic, ne-am putea întreba acum de unde obţin atomii îndrumarea inteligentă necesară pentru a reuşi să ducă la bun sfârşit un proces atât de ordonat. În cele din urmă, cu acest raţionament ne putem întoarce până la componenta constitutivă aflată în spatele tuturor lucrurilor — energia. În concluzie, câmpul energetic s-a comportat într-un anumit mod ordonat, pentru ca electronii, protonii şi neutronii să „atragă" elemente complementare, permiţând moleculelor de ADN să se scindeze şi să rezulte crearea unei celule noi. (*vezi* Figura 9, pagina 107.)

1. De remarcat că părţile componente ale atomului nu trebuie să se „scindeze" pentru ca duplicarea să aibă loc. De fapt, electronii, protonii şi neutronii *atrag* elemente complementare; de aceea are loc rearanjarea adecvată a atomilor.

Liniile sinuoase reprezintă diferenţe în mărire; liniile punctate indică faptul că are loc duplicarea (sau atragerea complementarelor).

A. „Grupuri" energetice într-o manieră dată, determinând „atragerea" elementelor complementare de către electroni, protoni şi neutroni (grupaţi deja în formă de atomi).
B. Electroni, protoni şi neutroni care „atrag" elemente complementare, având ca rezultat rearanjarea atomilor.
C. Grupurile de atomi se rearanjează, având ca rezultat formarea de molecule noi.
D. Lanţurile moleculare de ADN se duplică, permiţând apariţia de noi organisme vii.
E. Diviziunea unei celule vii în două celule vii este completă.

Figura 9 — Comportamentul energiei pe parcursul reproducerii celulare

De unde și-a obținut energia îndrumarea inteligentă pentru a se comporta conform cerințelor? Pe acest lanț nu ne putem întoarce prea mult, deoarece am definit energia drept componenta constitutivă non-unică a întregului Univers (*vezi* capitolul 3). Așadar, conchidem din nou că energia însăși e conștientă și, prin urmare, capabilă să se dirijeze pe sine în modalitatea inteligentă și ordonată cerută. Și aceasta este singura inteligență necesară pentru desfășurarea întregului proces de reproducere celulară. Conștiința nu trebuie să aibă amestec în proces, în niciunul dintre stadii. Făcând o analogie, dacă am aprinde și am stinge o sursă de lumină la fiecare cinci minute, o persoană care ar observa-o și-ar da repede seama că acest comportament ordonat al luminii implică o dirijare inteligentă aflată în spatele ei. La început, observatorul ar examina becul, apoi filamentul, dulia, firele, ștecherul, priza, comutatorul, mâna, brațul... și, în sfârșit, voința conștientă care coordonează acțiunea. Odată ce pricepe că noi dirijăm activitatea, nu are nevoie să presupună existența unei ghidări adiționale în vreunul dintre punctele procesului. Dirijarea noastră inteligentă — conștiința din spatele acțiunii — se transmite de-a lungul întregii secvențe de evenimente dependente. Și la fel se întâmplă cu Energia Conștientă din spatele reproducerii celulare. Și la fel cu toate lucrurile — ordinea din sistem este rezultatul direct al acestei conștiințe fundamentale care se află în spatele procesului.

Visele

Acum, după ce am admis faptul esențial că energia și conștiința sunt unul și același lucru, putem continua construirea modelului nostru de om aprofundând analiza

somnului. Cu excepția micii cantități de energie necesare pentru menținerea activității funcțiilor fizice de bază, am urmărit fluxul de Energie Conștientă ieșind din corp și intrând în mintea conștientă. Ne-am dat seama apoi că, pentru a se instala somnul, Energia Conștientă trebuie să iasă din mintea conștientă și să pătrundă în mintea subconștientă. Desigur, cu atât de multă conștiință și energie concentrate într-un singur punct, inevitabil vom avea o activitate intensă. Am văzut, de asemenea, că aspectul energetic are ca efect stimularea tiparelor de memorie stocate. În plus, cu extrem de multă conștiință localizată în subconștient, ne putem da seama pe deplin de aceste gânduri activate. Așadar, activitatea onirică se petrece atunci când ajungem în subconștient.

Principalul nostru punct de interes legat de vise, în scopul aprofundării analizei de mai sus, privește visele neanalizate de Freud. Marele neuropsihiatru a susținut că există trei tipuri principale de vise: (1) împlinirea unei dorințe recunoscute în mod conștient, (2) împlinirea nedeghizată a unei dorințe reprimate și (3) împlinirea deghizată a unei dorințe refulate.[1] Primul este pur și simplu un vis în care dobândim în subconștient ceea ce dorim în mintea conștientă. Să spunem, de pildă, că un copil vrea o minge albastră, însă îi este refuzată. Episodul se petrece în timp ce „el" (Energia Conștientă) e localizat în mintea conștientă și în corpul treaz. Evenimentul reflectă apoi o „imagine mintală" în subconștient, unde se stochează tiparul energetic. Când copilul adoarme, centrii săi cognitivi și acest tipar de energie înaltă stocat în subconștient încep să se

1. Sigmund Freud, *On Dreams*, W.W. Norton & Co., Inc., New York, 1952. (În română, *vezi*: Sigmund Freud, *Interpretarea viselor*, în *Opere esențiale*, vol. 2, traducere de Roxana Melnicu, Editura Trei, București, 2010 — *n. red.*)

desfăşoare dinaintea lui. În timp ce „el" se găseşte la nivelul subconştient, se vede pe sine (copilul din vis) primind mingea albastră. Pe parcursul visului, copilul e capabil să-şi „manifeste" toate sentimentele şi, în acelaşi timp, să simtă domolirea anxietăţii aferente. E o situaţie în care cu toţii ne putem regăsi, deoarece toţi am experimentat emoţii în cursul viselor. În consecinţă, când conştiinţa se întoarce în mintea conştientă a copilului, dorinţa emoţională nesatisfăcută nu va mai fi prezentă.[1]

Al doilea şi al treilea tip de vise, potrivit lui Freud, privesc împlinirea dorinţelor reprimate — dorinţe pe care EUL le percepe ca păgubitoare pentru conceptul de sine. Aşadar, după cum am discutat mai devreme, mintea conştientă va utiliza destul de multă energie în scopul închiderii în subconştient a tuturor gândurilor privitoare la aceste dorinţe. În vis, când Energia Conştientă se află în mintea subconştientă, dorinţele reprimate constituie tiparele cu cel mai înalt nivel de energie şi pretind recunoaştere imediată. Însă când dorinţele reprimate încearcă să se exprime direct, apare o anxietate suficient de puternică pentru a ne trezi. După cum precizează Freud, există şi un EU subconştient, nu doar un EU conştient.[2] Cu alte cuvinte, când Energia Conştientă se află în mintea subconştientă,

1. Dacă totuşi ceva îi aminteşte copilului dorinţa sa anterioară, această revenire a *gândului* la obiectul râvnit creează, de obicei, o nouă dorinţă emoţională. În cazul în care gândul nu ar fi fost reiterat, totul ar fi fost bine, întrucât dorinţa originară a fost deja împlinită în timpul visului.
2. Sigmund Freud, *The Ego and the Id*, W.W. Norton & Co., Inc., New York, 1962. (În română, *vezi*: Sigmund Freud, *Psihologia inconştientului*, în *Opere esenţiale*, vol. 3, traducere de Gilbert Lepădatu, George Purdea, Vasile Dem. Zamfirescu, Editura Trei, Bucureşti, 2017 — *n. red.*)

ea nu este un observator obiectiv şi nu se identifică cu niciunul dintre aspectele inferioare ale omului. Există în continuare senzaţia de „eu", o identificare cu un concept de sine. Căci în vise, deşi ne identificăm mai degrabă cu un „corp oniric", nu cu unul fizic, putem percepe totuşi că ne temem de vătămări corporale, ne simţim jenaţi, invidioşi ori acţionăm la modul egoist. *Aşadar, şi EUL este prezent în subconştient, din cauza falsei identificări a conştiinţei cu un corp limitat, finit (în acest caz, corpul oniric).* Acest EU subconştient ajută EUL conştient în încercarea lui de a apăra şi a prezerva conceptul de sine. Dar o dorinţă reprimată de EUL conştient nu poate fi acceptabilă nici pentru EUL subconştient. În final, tentativele respectivei dorinţe de a-şi exprima energia latentă au drept rezultat faptul că ne trezim în toiul unui vis.

Ajungem astfel la al treilea şi ultimul tip de vise studiate de Freud. Dorinţa reprimată, necesitând în continuare o manieră de a-şi degaja energia, se deghizează astfel încât să treacă nestingherit pe lângă atenţia Energiei Conştiente situate în subconştient. Freud a numit „travaliu al visului" metoda camuflării dorinţei într-o formă simbolică şi a rearanjării secvenţei temporale a evenimentelor.[1] Freud continuă subliniind că acestea sunt cele mai comune tipuri de vise, mai ales la adolescenţii şi adulţii care au învăţat să-şi reprime dorinţele într-o măsură mai mare. Aşadar, avem frecvent vise care par non-secvenţiale, dar cu toate acestea reacţionăm puternic emoţional la ele. Prin intermediul viselor de acest tip reuşesc să se exprime măcar o parte din emoţiile acumulate în legătură cu dorinţa refulată, permiţând totodată EULUI să rămână necontestat.

1. Freud, *On Dreams*, p. 27. (În română, *vezi*: Sigmund Freud, *Interpretarea viselor*, în *Opere esenţiale*, vol. 2, traducere de Roxana Melnicu, Editura Trei, Bucureşti, 2010, pp. 333-368 — *n. red.*)

Deci, inclusiv din perspectiva unei analize freudiene, putem vedea că toate cele trei tipuri de vise sunt rezultatul direct al centrării conştiinţei în subconştient. E interesant să remarcăm aici că, pe parcursul tuturor acestor vise, „menţinerea" unei imagini mintale particulare pe perioade lungi nu este o problemă pentru noi. De fapt, adesea suntem capabili să urmărim un şir extrem de complex de evenimente, cu detalii percepute intens. Dacă încercăm să vizualizăm imagini similare în starea de veghe, multora dintre noi li se va părea foarte greu, chiar imposibil. Atenţia noastră fuge repede spre altceva — ori imaginea se estompează în permanenţă şi aproape toate amănuntele se înceţoşează. Motivul acestei aparente contradicţii în capacităţile noastre mintale de vizualizare este că, în perioada când Energia Conştientă e centrată în subconştient, nu există „diversiuni" care să ne distragă atenţia. Astfel că o mare parte din conştiinţă e liberă să se concentreze asupra imaginilor mintale. Dimpotrivă, când e situată în mintea conştientă, Energia Conştientă se împarte între planurile mintal, astral şi fizic. În cursul orelor de veghe, suntem asaltaţi de mesaje din partea celor cinci simţuri, care ne solicită continuu atenţia, plus că avem nevoie de mai multă energie pentru susţinerea pulsului, a respiraţiei şi a altor procese metabolice vitale. Prin urmare, dacă am izbuti să retragem în mod conştient mai multă energie din corp, am putea-o aplica pentru a ne concentra mai bine asupra vizualizării mintale. Nu există niciun motiv pentru care, în starea de veghe, să avem o putere de concentrare mai scăzută decât atunci când dormim. Însă acest lucru impune un antrenament adecvat al voinţei, pentru a dirija fluxul energetic într-o măsură mai mare.

Un alt aspect interesant care decurge direct din analiza noastră este că „lumea onirică" e, în multe privinţe, analogă

„lumii din starea de veghe". Din perspectiva faptului că suntem Energie Conştientă Pură, nu facem decât să ne alternăm identificarea în două sfere distincte de experienţă. În ambele ne identificăm cu un corp şi interacţionăm cu o lume exterioară. Evenimentele petrecute ne afectează în mod destul de asemănător în ambele lumi, prin aceea că emoţiile noastre sunt la fel de implicate în întâmplările din „viaţa onirică" pe cât sunt şi în „viaţa din starea de veghe". Pe de altă parte, principala diferenţă provine din faptul că întâmplările şi toate obiectele exterioare din lumea onirică sunt create numai şi numai de mintea noastră. De aceea sunt libere să se schimbe foarte rapid şi radical în orice interval temporal şi, mai important, de la o noapte la alta. În lumea din starea de veghe nu suntem la fel de norocoşi. În fiecare dimineaţă, la trezire, ne confruntăm cu tot felul de aspecte existente şi în ziua precedentă. Însă în ce priveşte ataşamentele pur emoţionale, amândouă lumile sunt identice. În ambele cazuri, „noi" (conştiinţa) vizităm lumea şi suntem supuşi evenimentelor din ea prin conexiunea noastră fie cu corpul oniric, fie cu cel fizic. De fapt, nu e chiar neobişnuit ca un individ să se identifice mai mult cu întâmplările trăite în lumea viselor decât cu evenimentele din lumea stării de veghe. Dar, cum majoritatea dintre noi preferă să pună accentul pe lumea din starea de veghe, ne simţim constrânşi să-i băgăm pe astfel de indivizi în instituţii de sănătate mintală. Cuvântul „realitate" nu are nicio semnificaţie aici, deoarece, aşa cum am arătat, realitatea unei persoane se găseşte acolo unde aceasta preferă să-şi dirijeze şi să-şi menţină percepţia conştientă. Totuşi, dacă ne întrebăm care dintre cele două lumi e Adevăr, putem răspunde uşor: *niciuna dintre ele nu e Adevăr.* Adevărul este că „noi" suntem Conştiinţa Pură

înainte ca ea să se identifice cu circumstanţele vreuneia dintre cele două lumi. Prin urmare, singura identificare mai adecvată decât celelalte e identificarea directă cu adevărata noastră natură, cea de Conştiinţă Pură. O scurtă parabolă transmisă de sfântul hindus Sri Ramakrishna exprimă foarte bine această idee:

> A fost odată un gospodar care trăia la ţară. Era un adevărat *jnani* (om înţelept). Îşi câştiga traiul din lucratul pământului. S-a însurat, iar după mulţi ani i s-a născut un fiu, căruia i-a dat numele Haru. Părinţii îl iubeau nespus. De bună seamă, căci el era nestemata familiei. Sătenii îl îndrăgeau pe ţăran pentru firea lui evlavioasă. Într-o bună zi, pe când omul muncea la câmp, a venit un vecin şi i-a spus că Haru avea friguri. Ţăranul s-a întors de îndată acasă, unde s-a ocupat cu îngrijirea băiatului. Însă Haru a murit. Ceilalţi din familie erau doborâţi de durere, dar ţăranul se purta de parcă nu se-ntâmplase nimic. Şi-a mângâiat rudele spunându-le că jalea e de prisos. Apoi s-a dus iarăşi pe ogorul lui. Când s-a întors acasă, şi-a găsit nevasta plângând şi mai amarnic. Femeia i-a zis:
>
> – Nu ai pic de inimă! N-ai vărsat o lacrimă pentru copil!
>
> Ţăranul i-a răspuns netulburat:
>
> – Să-ţi spun de ce n-am plâns? Azi-noapte am avut un vis tare însufleţit. Se făcea că ajunsesem rege; eram tatăl a opt fii şi mă simţeam tare fericit că îi aveam. Apoi m-am trezit. Iar acum mă aflu în mare încurcătură. Să plâng pentru acei opt fii, sau pentru unul singur, Haru?[1]

Revenind la analiza formală, acum suntem pregătiţi să ne ocupăm de un al patrulea tip de vis, pe care Freud l-a

1. Text reprodus din *Tales and Parables of Sri Ramakrishna*, cu permisiunea editorilor, Sri Ramakrishna Math, Madras-600004, India, 1971, pp. 52–53.

ignorat complet. E adevărat că pentru majoritatea oamenilor este şi cel mai rar tip de vis. De fapt, unii nici nu-şi amintesc să fi avut vreunul; cu toate acestea, el există şi trebuie explicat. Despre ce fel de vis vorbim? Despre visul vizionar — acela care se adevereşte. Visăm, de pildă, că un amic ne dă un pisoi pe care-l acceptăm în ciuda preocupărilor legate de responsabilitatea ce ne va reveni. Visul trece apoi la un cabinet, unde un medic ţine pisoiul în mâini. Deodată, pe micul animal apare o pată roşie ca sângele, care i se întinde repede pe tot corpul. Oricât ar fi de ciudat, a doua zi primim de-adevăratelea un pisoi. Pe când cumpănim dacă să ne înhămăm la o asemenea responsabilitate, ne străfulgeră o lumină şi ne amintim visul. Deşi acceptăm pisoiul, începem să ne facem griji în legătură cu semnificaţia visului. Mai târziu în aceeaşi zi, un veterinar care vizitează cartierul vede pisoiul şi ne spune că, probabil, va fi răpus de epidemia de jigodie izbucnită în zonă. Acest sfat nesolicitat, împreună cu simbolismul tanatic al petei roşii ca sângele pe care am văzut-o în vis, ne determină să returnăm imediat animalul celui dintâi proprietar. Aceste scurte „vise adeverite" sunt frecvente la unele persoane, pe când altele nu le-au experimentat niciodată.

Acest tip de întâmplare seamănă cu experienţa *déjà vu*: ne găsim într-o anumită situaţie şi deodată ne dăm seama că „am mai fost aici". Toate obiectele din jur ni se par familiare, iar cuvintele rostite nu le auzim pentru prima oară. Ba chiar, de multe ori, putem anticipa corect ceea ce se va spune în continuare. E un gen de experienţă destul de comun, deşi unii o trăiesc mai frecvent decât alţii. Explicaţia unui *déjà vu* e că „senzaţia" de a mai fi fost cândva în situaţia respectivă este amintirea subconştientă a unui vis. Se deosebeşte de visul dat ca exemplu anterior:

acolo, persoana își amintește în mod limpede că a avut visul cu pisoiul, pe când experiența *déjà vu* nu e asociată în mod conștient cu vreun vis. Însă în subconștient avem suficiente amintiri cât să provoace senzația că „am mai trecut prin asta".

Acest gen de episoade nu reprezintă însă decât un indiciu minor al enormei capacități aflate în fiecare dintre noi. De exemplu, înaintea unor evenimente importante din viața noastră, adeseori avem vise care le prefigurează desfășurarea. La fel ca în cazul viselor freudiene, aceste viziuni despre viitor sunt învăluite, în general, într-un simbolism dens. Totuși, la fel ca în cazul viselor de împlinire a unei dorințe deghizate, simbolistica viselor vizionare tinde să fie destul de obișnuită, de comună. De aceea, după dobândirea câtorva cunoștințe elementare despre astfel de simboluri, e uimitor să descoperim câte dintre visele noastre aparțin tipului vizionar.[1] Iar prin vise pot fi prevestite nu doar evenimentele majore din viața noastră. Evenimente de însemnătate mondială sau chiar galactică (de pildă, prezicerea apropierii cometelor) sunt foarte obișnuite la persoanele „sensibile" la asemenea vise. A ignora pur și simplu realitatea acestui tip de vis înseamnă a da deoparte complet nenumărate cunoștințe care ne-au fost transmise de-a lungul istoriei. Biblia menționează mesaje revelate prin intermediul viselor. Mulți dintre profeții, vizionarii și înțelepții din vechime își extrăgeau cunoașterea din vise. Scrierile lui Homer, Shakespeare și ale altor poeți de un imens renume abundă în vise vizionare. Și cu siguranță nici în timpurile moderne nu lipsesc persoanele care

1. Pentru o abordare a simbolurilor de către un psiholog modern, *vezi*: Carl G. Jung, *Man and His Symbols*, Doubleday & Co., Inc., Garden City, New York, 1964.

susțin că au capacitatea de a prezice viitorul cu ajutorul viselor. Însă în asemenea domenii e nevoie de experiență personală înainte de a putea fi risipite toate dubiile. Din fericire, mulți dintre noi au avut astfel de experiențe, chiar dacă, de regulă, ele nu sunt prea mult discutate, din pricina lipsei de înțelegere care le înconjoară. Trecem pur și simplu peste ele (îndeosebi peste cele mărunte), deoarece nu intră într-un cadru de referință familiar.

Mintea supraconștientă

Întrebările care decurg logic din acceptarea cazurilor de vise vizionare este: „Cum se întâmplă asta? Care este adevărata natură a Universului nostru, dacă în timpul stării onirice suntem capabili să vedem întâmplări din viitor?" În Figura 10 (*vezi* pagina 118) avem un model care ne va ajuta să răspundem la aceste nedumeriri cât se poate de juste. Liniile alcătuite din săgeți reprezintă comportamentul Energiei Conștiente când mergem la culcare: pe măsură ce corpul se odihnește (de la punctul 1 la punctul 2), iar SINELE, EUL și SUPRAEUL își pierd energia (de la punctul 2 la punctul 3), încetăm să mai fim conștienți de ele. Toată atenția noastră se focalizează acum în mintea subconștientă (punctul 3), cu diversele tipare de memorie stocate acolo. Oricum, e evident că visele vizionare nu pot proveni din această sursă, deoarece toate tiparele energetice depozitate în subconștient sunt proiectate în el din mintea conștientă, care, la rândul ei, și-a primit stimulii din întâmplările curente petrecute în lumea exterioară. Dacă atunci când ne aflăm în subconștient suntem capabili să cunoaștem evenimente viitoare, înseamnă că subconștientul se alimentează dintr-o altă sursă de informație. Vom numi această sursă „mintea supraconștientă".

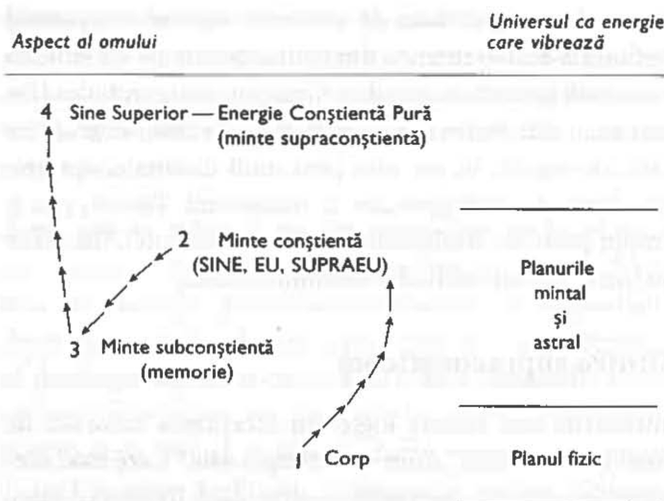

Figura 10 — Tiparul fluxului de Energie Conştientă în om

Pentru a înţelege conceptul, să începem prin a ne aminti afirmaţia noastră potrivit căreia adevărata natură a omului este Energia Conştientă Pură. Şi că această conştiinţă curge în minte şi se identifică cu tiparele de gândire de aici. De asemenea, analiza noastră a arătat că Energia Conştientă curge şi în corp şi primeşte stimuli senzoriali, dirijând şi asigurând totodată energia necesară funcţiilor corporale voluntare şi involuntare. Însă, prinsă ca în mreje în minte şi corp pe intervale mari de timp, Energia Conştientă ajunge să se identifice cu amândouă şi tinde să-şi uite adevărata identitate. De aceea am conchis că mintea conştientă şi cea subconştientă sunt locuri (staţii sau centrale) unde se concentrează această energie şi unde devine conştientă de corp, emoţii, gânduri şi se ataşează de ele. Dimpotrivă, *mintea supraconştientă este acea stare de conştiinţă în care ne identificăm deplin doar cu adevărata noastră natură — cea de Energie Conştientă Pură.*

E important să remarcăm aici faptul că această stare de conştiinţă există întotdeauna, chiar dacă noi nu o luăm în seamă. Conştiinţa e asemenea unui râu care a format o mică ramificaţie (*vezi* Figura 11, pagina 120). De bună seamă, apa din ramificaţie e aceeaşi cu apa din restul râului şi se schimbă constant pe măsură ce acesta curge (în sensul indicat de săgeţi). Ramificaţia reprezintă „sinele inferior“ (omul animalic şi psihic); apa din ramificaţie este fluxul nostru de Energie Conştientă. Apa curgând până în extremitatea ramificaţiei echivalează cu centrarea conştiinţei în corp. Când îndepărtăm conştiinţa din corp, aşa cum se petrece în viaţa de zi cu zi, e ca şi cum apa nu ar pătrunde decât parţial în ramificaţie. Iar atunci când se întâmplă asta, conştiinţa care curge în mintea conştientă devine mai atentă la tiparele de gândire prezente. În continuare, retragerea Energiei Conştiente în subconştient e ilustrată ca echivalând cu scurtarea şi mai radicală a ramificaţiei. Însă Figura 11 arată limpede că putem retrage fluxul chiar mai mult decât atât. Când vom face asta, ne vom fi întors, în sfârşit, la sursa originară, la râu. Dacă acest lucru se petrece, suntem eliberaţi de diversiunile corpului, minţii conştiente şi minţii subconştiente. Nu mai suntem predispuşi la distragerile satisfacerii dorinţelor sinelui inferior; de-acum, suntem liberi să experimentăm mintea supraconştientă. Asemenea râului, mintea supraconştientă e mereu prezentă, însă din pricina obişnuinţei noi suntem conştienţi doar de ramificaţie.

În acest punct, pentru analiza noastră în privinţa viselor este important să ne amintim că informaţiile (tiparele energetice) se pot oglindi în subconştient atât din supraconştient, cât şi din conştient. Atunci când se întâmplă asta şi atenţia noastră e situată în subconştient, luăm

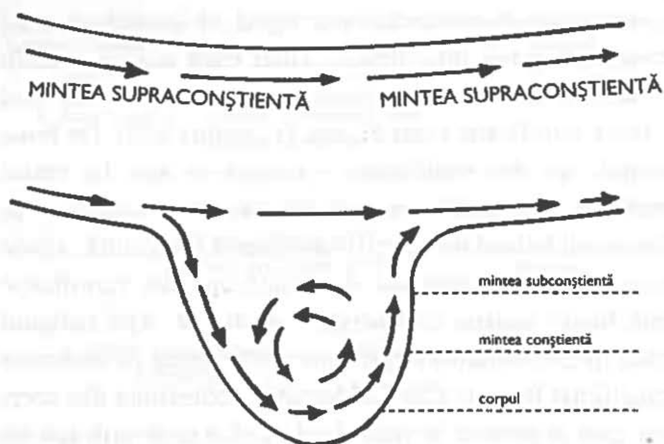

Figura 11 — Relaţia dintre mintea conştientă, mintea subconştientă şi mintea supraconştientă

cunoştinţă de aceste tipare energetice, cum am făcut şi în cazul celorlalte. Prin urmare, visele apar când mesaje înmagazinate sunt trimise fie din conştient, fie din supraconştient.[1] Însă, oricum, trebuie să arătăm cum e posibil să dobândim cunoştinţe despre viitor chiar şi din această sursă mai înaltă de tipare energetice.

Am văzut că mintea supraconştientă este Energia Conştientă în starea în care e pe deplin conştientă numai de sine. Însă e un „numai" destul de mare!... Revenind la modelul complet al omului aşa cum l-am înfăţişat în Figura 7 (pagina 88), observăm că partea stângă a diagramei indică adevărata natură a omului ca fiind „Tu"-ul

1. Acelaşi lucru e valabil şi pentru viziunile metapsihice avute în timpul stărilor de veghe. Aceste viziuni sunt „văzute" în mintea subconştientă. Asta se realizează prin menţinerea unui echilibru de conştiinţă între minţile conştientă şi subconştientă.

(adică Energia Conştientă), în timp ce partea dreaptă prezintă Universul ca reprezentând diverse manifestări ale energiei care vibrează. Am mai spus şi că această energie e non-unică, adică e aceeaşi de la un capăt la altul. Asta înseamnă că energia care curge prin mintea şi corpul unui om este una şi aceeaşi cu energia ce alcătuieşte Universul. Ulterior, am afirmat că relaţia dintre conştiinţă şi energie e una de identitate perfectă. Prin urmare, când omul îşi retrage Energia Conştientă din starea de identificare cu mintea şi corpul, respectiva energie, pătrunzând în starea supraconştientă, intră în uniune cu întregul Univers. Devine „Una cu Totul". E ca atunci când încetăm să ne mai identificăm cu apa din ramificaţie şi realizăm că suntem întregul râu. Şi fiindcă în Râu curge conştiinţă, există o conştiinţă generală, nedivizată, peste tot. Conştiinţa la 8 kilometri în amonte faţă de ramificaţie este aceeaşi cu conştiinţa din ramificaţie şi, prin urmare, cunoaşte pe deplin conştiinţa din ramificaţie. La fel şi conştiinţa de la 8 kilometri din aval de afluent. E una şi aceeaşi peste tot. Vedem, astfel, că în starea supraconştientă există omniscienţă şi omniprezenţă. Mai putem sesiza şi că energia care alcătuieşte ziua de astăzi este aceeaşi cu energia care va alcătui ziua de mâine şi care a alcătuit ziua de ieri. Prin urmare, capacitatea de a anticipa evenimentele viitoare devine o banalitate, fiindcă nu există cu adevărat o distincţie între trecut, prezent şi viitor. Nu putem spune justificat că apa din amonte e „apa de mâine" şi că apa din aval e „de ieri", mai ales având în vedere că Apa e non-unică. Această stare iluzorie pare să existe numai şi numai fiindcă noi am ales în mod arbitrar un loc în care să stăm şi să judecăm totul. Dacă ar exista o a doua ramificaţie amplasată în aval, apa care, văzută din poziţia ramificaţiei din amonte, părea atât de evident „apa de ieri", ar părea la

fel de evident ca fiind „apa de mâine", dacă am privi-o din ramificația situată în aval. Conceptul nostru de „timp" se bazează în întregime pe faptul că avem un punct fix din care observăm fluxul. În consecință, odată ce încetăm să ne mai identificăm cu o anumită ramificație și renunțăm la acest loc staționar arbitrar, vom înceta să mai divizăm Câmpul Energetic Unul, Întregul, Non-unicul în segmente precum trecutul, prezentul sau viitorul.[1]

Totuși, continuarea acestui joc intelectual s-ar dovedi sterilă. După cum am arătat pe tot parcursul lucrării de față, intelectul e un instrument finit al minții conștiente, întrebuințat doar în perioadele când Energia Conștientă se identifică cu această minte. Starea de conștiință pe care încercăm să o descriem aici apare doar când Energia Conștientă e retrasă din mințile conștientă și subconștientă. Așadar, intelectul nu poate, prin definiție, să înțeleagă complet mintea supraconștientă. Însă argumentul înfățișat mai sus ne va da o idee sumară despre ce discutăm, atunci când vom vorbi despre starea de Conștiință Universală.[2] Important este că această stare *poate* fi atinsă; nu e doar o concluzie teoretică sau logică a modelului nostru. Cum se va arăta în capitolul 6, avem numeroase dovezi că, pe parcursul istoriei, oamenii au

1. În acest punct, cititorului interesat i se reamintește că teoria restrânsă a relativității formulată de Einstein afirmă că timpul e un concept pur relativ. Cu alte cuvinte, „timpul" e total dependent de mișcarea relativă a două sisteme în spațiu. Nu există nimic absolut în cadrul conceptului. Pentru informații suplimentare, *vezi*: Lincoln Barnett, *The Universe and Dr. Einstein*, Bantam Books, colecția Science and Mathematics, New York, 1968, pp. 45–60.
2. *Vezi*: „An Experience in Cosmic Consciousness", în Paramahansa Yogananda, *Autobiography of a Yogi*, Self-Realization Fellowship, Los Angeles, 1969, pp. 165–173.

intrat în acest nivel de conștiință și au încercat să-i călăuzească și pe alții către el.[1]

Surse de energie accesibile omului

Acum, că am dobândit o înțelegere mai profundă a aspectelor superioare ale omului, suntem în sfârșit în măsură să înfruntăm direct întrebarea: „De unde obținem inițial energia de care dispunem pentru propriul consum?" Aici ne referim, bineînțeles, la energia care curge prin corp, precum și la energia folosită la nivelurile emoțional și mintal.[2]

Așa cum am subliniat pe tot parcursul analizei de față, știința occidentală a preferat să se ocupe doar de planul fizic. Din acest motiv, ne așteptam ca medicina să depisteze sursa noastră de energie exclusiv pe acest plan. Și exact asta s-a întâmplat. Analiza obișnuită începe afirmând că principala sursă de energie pe planul fizic este cea generată de soare. Prin procesul de fotosinteză, plantele de pe Terra captează și stochează apoi această energie într-o formă utilizabilă. Când mâncăm și digerăm feluritele componente ale plantelor, sistemele digestiv și circulator efectuează operațiunile necesare pentru a descompune celulele vegetale și a repartiza energia stocată de ele în celulele corpului

1. Reflectând la analiza pe care am făcut-o viselor, ar trebui să fie de la sine înțeles că a avea un vis vizionar nu înseamnă neapărat că am intrat în starea supraconștientă. După cum am explicat mai devreme, putem obține informații din mintea supraconștientă în timp ce „noi" suntem situați în continuare în subconștient. În Conștiința Universală nu intrăm decât după ce ne retragem conștiința din mintea și corpul subconștiente și conștiente.
2. Cum am mai spus, această vibrație energetică înaltă se numește *prana*, sau forță vitală.

omenesc. Pe de altă parte, când hrana noastră o reprezintă carnea, obținem aceeași energie, dar „la mâna a doua". Altfel spus, animalul respectiv și-a asigurat propriile nevoi energetice consumând vegetale; așadar, celulele animale conțin o parte din energia înmagazinată de plante. Când mâncăm din carnea unui animal, sistemele corporale extrag energie din celulele lui și o distribuie spre acele celule din corpul nostru care trebuie reaprovizionate. Prin urmare, fie că vorbim despre legume, fructe sau carne, o sursă importantă de energie o constituie alimentele pe care le consumăm.[1]

Celelalte surse de energie cunoscute de toată lumea pentru nivelul fizic sunt aerul respirat și razele soarelui. În prima situație, sistemele respirator și circulator colaborează în vederea asimilării și descompunerii oxigenului. În felul acesta energia e distribuită la celulele corpului. În cea de-a doua situație, razele ultraviolete ale soarelui sunt asimilate când energia solară atinge în mod direct diverse părți ale trupului.

Oricum ar fi, toate sursele menționate mai sus se bazează exclusiv pe abilitatea omului de a lucra cu energia care vibrează la viteze joase, manifestată sub forma planului fizic. Însă, după cum am subliniat constant, omul deține, potențial, controlul asupra energiei, indiferent de viteza ei de vibrație, deoarece *este compus* din Energie Conștientă în

1. Când învățăm să consumăm alimentele potrivite în cantitățile potrivite, putem simți efectiv reumplerea cu energie aproape instantaneu. Însă majoritatea persoanelor au obiceiul de a mânca peste pragul de eficiență. Adică mâncăm cantități mari de alimente greu de descompus. Prin urmare, procesul de digestie consumă mai multă energie decât cea pe care o produce. Iată de ce adeseori, după o masă, ne simțim apatici, obosiți, în loc să fim plini de energie, de vioiciune.

forma cea mai înaltă. Așadar, în loc să fie nevoit să obțină energia după stocarea ei în celulele vegetale și animale, omul o poate canaliza direct în propriul corp, utilizându-și în mod adecvat voința. Întrucât știința occidentală se află abia la primii pași în acest domeniu, dacă dorim să aprofundăm această problemă trebuie să o facem apelând la cufărul plin de comori al cunoștințelor orientale.

Recurgând la știința yoghină, învățăm că *prana* (forța vitală) pătrunde în corpul astral prin a șasea *chakră*, un punct corespunzător zonei cerebrale numite de medicină bulb rahidian, sau *medulla oblongata.*[1] Energia e distribuită apoi în jos, de-a lungul coloanei vertebrale, în sistemul *chakrelor*, prin intermediul a două canale situate pe nivelul astral, cunoscute în literatura yoghină ca *ida nadis* și *pingala nadis*. Din această sursă infinită de energie vitală provine mare parte din energia de care dispunem pentru consum. Totuși, acest vast potențial energetic deschis nouă e utilizat arareori. Motivul întrebuințării minimale are legătură cu mecanismul complicat de funcționare a sistemului *chakrelor*.

1. Știința yoghină s-a născut în urmă cu mai multe mii de ani și reprezintă ansamblul de cunoștințe care cuprinde contribuțiile istorice ale Indiei atât la literatura științifică, cât și la cea religioasă.
Cititorul va observa că în Figurile 2 și 3 (*vezi* paginile 54 și 55) am etichetat a șasea *chackră* drept „*chakra* sprâncenei" sau „a frunții", pe când aici am situat-o în zona bulbului rahidian, regiune aflată la ceafă, în punctul de întâlnire dintre coloana vertebrală și baza creierului. Motivul acestei discrepanțe aparente este că centrul rahidian și centrul frunții (numit frecvent și Ochiul Spiritual) sunt, în esență, doar poli opuși ai aceluiași câmp de forță. Yogananda explică asta prin faptul că energia pătrunde în centrul bulbului rahidian, dar apoi e reflectată în Ochiul Spiritual, lumina cea mai vizibilă apărând în această zonă. Pentru alte informații, *vezi*: Yogananda, *Autobiography of a Yogi*, p. 422, notă de subsol.

În primul rând, am văzut că *chakrele* nu sunt doar canale pentru *prana*, ci și mijloacele prin care primim stimularea emoțională formată pe planul astral. Datorită acestui rol dublu, când suntem înfășurați într-o plasă de emoții determinate de dorințele generate de corp și de EU, *chakrele* se blochează, iar energia nu poate curge liber prin ele. Devin un fel de ușă cu un singur sens — energia poate coborî de-a lungul coloanei, însă nu poate urca.[1] Cu cât blocajele emoționale în *chakre* sunt mai mari, cu atât putem folosi mai puțină energie din această sursă. De aceea persoanele care traversează o perioadă emoțională întunecată sunt predispuse la stări de moleșeală, inactivitate și, în general, au un nivel scăzut de energie. Pe de altă parte, când ne distanțăm mintal de problemele cu tentă egocentrică de zi cu zi — ca atunci când ne îndrăgostim, când ne reîntâlnim cu o rudă pe care o credeam pierdută sau când luăm notă mare la un test —, permitem energiei să curgă mai liber pentru o vreme. Această atenuare a blocajului emoțional al *chakrelor* și intensificarea fluxului energetic rezultată din ea ne fac să ne simțim mai vioi, mai energici. Totuși, de îndată ce noutatea pălește, sentimentul lăuntric exuberant slăbește în intensitate, iar noi revenim la problemele emoționale cotidiene.[2]

1. Când energia se blochează în *chakrele* inferioare, la baza coloanei vertebrale se stochează o cantitate enormă de energie. Yoghinii numesc această energie *kundalini*.
2. Știința yoghină are cunoștințe atât de avansate despre mecanismele de funcționare ale acestui sistem energetic, încât au fost concepute metode științifice pentru „deschiderea" în mod conștient a chakrelor și menținerea lor curate. De fapt, când progresăm în practica yoghină, suntem capabili să depășim complet perioadele de depresie, atât de des întâlnite la omul obișnuit. Iar asta *indiferent* de ceea ce se petrece în „lumea exterioară" din jurul individului.

Un exemplu ce ilustrează într-un mod impresionant cât de multă energie avem la dispoziție dacă eliminăm blocajele poate fi văzut în cazul unei gospodine de 45 de kilograme care ridică un automobil răsturnat peste copilul ei. Au existat numeroase asemenea cazuri documentate — și ele cer o explicație științifică. De unde a venit această cantitate formidabilă de energie? Alimentele consumate mai devreme de mamă nu i-ar fi putut furniza, desigur, energia necesară pentru ridicarea unui automobil de două tone, după cum e improbabil ca ea să fi făcut exerciții de respirație profundă înainte de a sălta mașina. Mai probabil, panica generată de situație i-a îndepărtat mintea complet de la emoțiile egocentrice, astfel încât „porțile", de obicei închise, ale *chakrelor* s-au deschis deodată larg, lăsând energia să se reverse în corp din nivelul supraconștient.

În plus, antrenându-ne voința, putem învăța să controlăm această energie și să o aplicăm constructiv în viața de zi cu zi. În capitolele următoare vom analiza experiențele câtorva oameni care au izbutit să scoată la lumină acest potențial și să îl aplice pentru a-și ridica viața la un nivel mai înalt.

CAPITOLUL 5

Somnul, starea yoghină *Samadhi* și moartea

Modelul pe care l-am construit în capitolul 4, arătându-ne unde „mergem" când ne ducem la culcare, se poate aplica la fel de bine și analizei altor stări de conștiință. În Figura 12 (*vezi* pagina 130), vedem că procesul adormirii comportă curgerea conștiinței din corp (punctul 1) în mintea conștientă (punctul 2) și din mintea conștientă în mintea subconștientă (punctul 3). Suntem conștienți de vise în perioada cât ne aflăm în mintea subconștientă (punctul 3) — iar asta datorită prezenței tiparelor energetice stocate acolo. Totuși, atât yoghinul (care a reușit să controleze și să devină întru totul conștient de fluxul intern de Energie Conștientă), cât și savantul occidental (care cercetează somnul cu ajutorul unei proceduri externe) ne spun că stadiul visului este mai degrabă un nivel superficial de somn. Stadiile mai profunde ale somnului, când pulsul și respirația încetinesc și mai mult, sunt asociate cu o retragere parțială a conștiinței în mintea supraconștientă. Însă puțini dintre noi își amintesc asta la trezire. Trebuie să ne bizuim pe mărturii[1], mai ales fiindcă știința occidentală

1. *Vezi:* Paramahansa Yogananda, *Autobiography of a Yogi*, Self-Realization Fellowship, Los Angeles, 1969, p. 281.

formală e încă departe de a recunoaște semnificația acestor stadii mai înalte.

În orice caz, la ieșirea din subconștient, găsim câteva stadii intermediare interesante, pe care mulți dintre noi își amintesc că le-au experimentat. Mișcarea energiei de la punctul 1 la 2, apoi la 3 și la 4 e un proces tehnic — în fiecare poziție se poate atinge o infinitate de echilibre cu diverse proporții de conștiință. Din acest motiv, procesul trezirii poate fi chiar distractiv, dacă învățăm să fim mai atenți la ceea ce se întâmplă concret. În primul rând, începem să ne trezim ieșind treptat din subconștient și intrând în mintea conștientă. Cât de treptat are loc procesul ține de voință și ne putem programa să fim conștienți pe tot parcursul lui. Aici, mulți s-au aflat într-un stadiu intermediar: noi visăm, suntem conștienți că visăm și totodată suntem conștienți de faptul că suntem conștienți. Adică, partea de conștiință din subconștient vede imaginile visului ca de obicei, însă în mintea conștientă există suficientă vigilență pentru a ne permite să privim din acest centru conștient în subconștient și să ne vedem pe noi înșine visând. În acel moment, suntem capabili să hotărâm efectiv dacă vrem să continuăm să privim visul sau să intrăm mai adânc în mintea conștientă. Evident, în timp ce ne aflăm în respectivul stadiu intermediar, putem învăța multe despre natura subconștientului. Iar prin exercițiu, această stare de echilibru în care ne dăm seama în mod conștient de subconștient poate fi menținută pe intervale mai mari de timp și accesată oricând dorim.

Pe lângă echilibrul dintre mințile conștientă și subconștientă, există și un echilibru între corp și mintea conștientă. De exemplu, în cursul procesului de trezire, ne aflăm

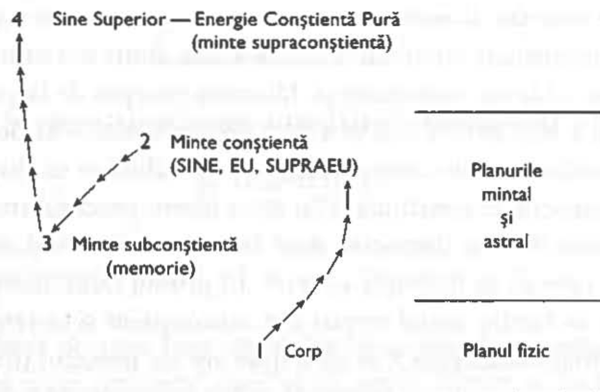

Figura 12 — Tiparul fluxului de Energie Conştientă în om

uneori în stadiul în care conştiinţa noastră (EUL) e complet trează, însă corpul doarme în continuare. Adică, „vocea" se aude în capul nostru, vorbind despre ziua care ne aşteaptă şi despre cea care tocmai a trecut, însă corpul se simte greu, parcă fără viaţă. E oarecum amuzant să ne convingem că nu ne putem mişca membrele; şi adeseori chiar nu putem, dacă nu le trimitem energie în mod conştient. Mai mult, în acest stadiu putem sesiza cu acuitate relaţia dintre Energia Conştientă şi corp. Fiindcă, odată ce ne folosim voinţa pentru a concentra suficientă energie în corp, acesta se „trezeşte" şi noi ne vedem de treburi ca de obicei. Bineînţeles, în timpul zilei, când cădem pe gânduri sau ne angajăm într-o activitate fizică epuizantă, modificăm iarăşi echilibrul energetic dintre corp şi mintea conştientă. Fiecare activitate necesită un echilibru specific, iar noi putem învăţa prin practică să îl atingem şi să îl menţinem pe fiecare după cum dorim.

Întorcându-ne acum spre relaţia corp–minte subconştientă, putem deduce explicaţia fascinantei stări cunoscute sub denumirea de somnambulism. Cum ne amintim din discuţia despre mintea subconştientă (*vezi* capitolul 4), există întotdeauna un flux minim de energie care merge din subconştient direct în trup, pentru a menţine funcţiile corporale vitale. Somnambulismul apare atunci când conştiinţa e situată în subconştient, dar fluxul de energie care ajunge în corp devine atât de puternic, încât simţurile şi muşchii voluntari devin operaţionali. Totul se întâmplă la fel ca în starea de veghe, cu excepţia faptului că mintea conştientă, care de obicei acţionează ca releu între corp şi „receptorul conştient", doarme încă. Aşadar, nu „eu" (EUL) conduce maşinăria corpului, cum face de obicei, ci subconştientul este cel care deţine controlul.

În orice caz, principala idee care trebuie extrasă din întreaga analiză a stadiilor somnului este că Energia Conştientă circulă liber între corp, mintea conştientă, mintea subconştientă şi mintea supraconştientă (*vezi* Figura 12). Odată ce vom pricepe acest adevăr simplu, vom fi făcut un pas major spre înţelegerea omului şi a relaţiei sale cu viaţa. Totuşi, pentru a vedea semnificaţia acestei „abordări din perspectiva fluxului de Energie Conştientă", să examinăm ce se întâmplă cu procesele metabolice ale corpului fizic în timp ce Energia Conştientă curge în diferitele „centrale" (sau „staţii").

Vom începe cercetarea de la situaţia în care avem concentrată în corp cât mai multă Energie Conştientă cu putinţă. Această stare particulară de distribuţie a energiei poate fi întâlnită în timpul unei activităţi fizice extenuante, de exemplu alergarea cu toată viteza. Dacă îi cerem unui medic să măsoare ritmurile cardiac şi respirator în această stare, va constata că sunt foarte ridicate, apropiindu-se,

probabil, de valorile maxime. În cazul în care ne oprim din alergat și stăm nemișcați, o parte din energie iese din corp și pătrunde în planurile mintal și emoțional, determinând încetinirea funcțiilor corporale de bază. Totuși, întrucât mintea conștientă și emoțiile sunt strâns legate de corp, eventuala agitație sau nervozitate din minte va menține procesele corporale foarte active.[1]

Urmărind liniile fluxului din Figura 12 (*vezi* pagina 130), următoarea stare de distribuție a Energiei Conștiente pe care o vom examina e aceea a concentrării profunde pe planul mintal. După cum am explicat în capitolul 2, deoarece emoțiile sunt legate în mod complex de corp, gândurile de natură emoțională pot provoca variații ale ritmului cardiac. Pe de altă parte, gândurile pur mintale (sau gândurile ce implică emoții liniștitoare) au efectul de a duce din ce în ce mai multă energie din corp în planul mintal. Prin urmare, concentrarea profundă — adică ridicarea deasupra planurilor fizic și emoțional — e asociată cu un ritm cardiac și respirator foarte lent, uniform. Dat fiind că alergatul, statul jos și gândirea profundă sunt îndeletniciri zilnice, cu toții putem atesta forța raportului dintre localizarea Energiei Conștiente și activitatea funcțiilor corporale de bază.

Continuând analiza, ajungem la alte stadii ale somnului. Medicina ne spune că, pe măsură ce tot mai multă conștiință iese din mintea de veghe și intră în subconștient, corpul devine din ce în ce mai inactiv. Toate acestea sunt, de asemenea, foarte logice, din moment ce energia deblocată

1. Pe lângă faptul că menține ritmul cardiac și pe cel respirator ridicate, această energie mintală „nervoasă" își găsește frecvent un debușeu, împingând corpul să acționeze cumva — de exemplu, să mănânce, să fumeze și așa mai departe.

din funcțiile corporale operative este cea care ne permite să devenim tot mai atenți la subconștient. După cum am semnalat mai devreme, abilitatea noastră de a ne concentra când suntem în subconștient e mult mai mare decât în starea de veghe. Aceasta se datorează cantității enorme de energie focalizate în subconștient în timpul somnului. Și cu cât dormim mai adânc (adică, cu cât intrăm mai profund în stările subconștientă și semi-supraconștientă), cu atât ritmul cardiac și ritmul respirației devin mai lente.

Localizarea Energiei Conștiente	*Ritm cardiac și respirator*	*Activitate desfășurată*
Complet în afara corpului	(Limită inferioară) Stop	Moarte
		Samadhi
Mintea supraconștientă		
	MBM* foarte lent	somn adânc
Mintea subconștientă		somn superficial
	Lent	
Mintea conștientă		gândire profundă
		mâncat
Întregul corp	Rapid (limită superioară)	alergat

* Valori medii ale metabolismului bazal (potrivit datelor furnizate de medicină)

Figura 13 — Relația dintre amplasarea Energiei Conștiente și activitatea funcțiilor corporale de bază

Corelaţia dintre retragerea Energiei Conştiente şi rata activităţii funcţiilor corporale de bază e indicată în Figura 13 (*vezi* pagina 133). Vedem aici trei funcţii continue acţionând laolaltă şi arătând că, pe măsură ce ne identificăm cu stări de conştiinţă tot mai înalte, corpul devine din ce în ce mai puţin activ, deoarece ne îndepărtăm tot mai mult de el. Se ridică acum întrebarea: „Dacă există o asemenea corelaţie precisă între retragerea Energiei Conştiente şi activitatea funcţiilor corporale, nu e logic să conchidem că moartea nu este decât un alt pas secvenţial în acest proces?" Modelul nostru de flux energetic, aşa cum s-a dezvoltat până acum, susţine această inferenţă. În ultimă instanţă, starea pe care o numim „moarte" nu constituie decât limita inferioară a ritmului cardiac, respirator şi a tuturor celorlalte funcţii corporale. Când survine moartea, *toată* energia e eliberată din funcţia de a întreţine corpul. A susţine că energia dispare deodată, că încetează să mai existe, e şi absurd, şi neştiinţific. Energia nu poate fi nici creată, nici distrusă — am aderat la această lege fundamentală pe tot parcursul analizei noastre. Astfel tragem concluzia că Energia Conştientă eliberată prin încetarea completă a funcţiilor corporale urmează acelaşi flux de retragere ca toate formele de Energie Conştientă analizate până acum.

Mai mult, avem dovezi empirice care susţin această afirmaţie. Pasul de la un ritm cardiac şi respirator foarte lent (în timpul somnului adânc) la încetarea funcţiilor corporale (în momentul morţii) este, ce-i drept, unul destul de mare. Din fericire, deţinem numeroase informaţii privind stările intermediare dintre somn şi moarte. Cum am menţionat mai devreme, ştiinţa yoghină, apărută acum câteva mii de ani în India, urmăreşte dobândirea controlului conştient asupra fluxului energetic cu ajutorul

voinţei. Asta nu implică doar capacitatea de a atrage o cantitate mai mare de energie în corp şi minte din Sursa Infinită, ci şi abilitatea de a canaliza şi concentra această energie în oricare centru (nivel) dorit. Lesne de imaginat, scopul suprem în yoga este retragerea Energiei Conştiente din corp, din minţile conştientă şi subconştientă (apa din ramificaţie) şi reunirea ei cu Sursa Infinită de Energie Conştientă din care curge ea (râul). De fapt, cuvântul „yoga" este un termen sanscrit antic ce înseamnă Unire cu Infinitul. Tehnicile străvechi de yoga au baze ştiinţifice şi îi călăuzesc pe oameni, inclusiv în ziua de azi, spre niveluri mai înalte de conştiinţă.

Ţinând cont de scopurile studiului de faţă, ne vom concentra atenţia exclusiv asupra stării yoghine (de unire) numite *Samadhi*. Începem prin a observa că un yoghin de nivel avansat îşi poate controla ritmul cardiac şi ritmul respirator după cum doreşte.[1] Face asta retrăgând energie din inimă şi plămâni, dar şi din celelalte organe, şi concentrând-o la nivelurile superioare. Însă cu toţii ştim că, dacă ne ţinem respiraţia prea mult timp sau dacă inima cedează, în mod normal creierul şi alte organe vitale vor

1. În urmă cu doar câţiva ani, o asemenea pretenţie ar fi fost negată categoric de către medicii occidentali. Totuşi, experimente de laborator întreprinse recent au determinat o revizuire majoră în gândirea apuseană. În manualul de psihologie *The Mind of Man*, de Nigel Calder, figurează relatarea unui experiment deosebit de interesant efectuat pe Ramanand Yogi, un bărbat de 46 de ani originar din Hyderabad, în India. Motivată de afirmaţia yoghinului că poate rămâne în viaţă timp de 28 de zile îngropat sub pământ, o echipă de specialişti în cercetarea creierului a calculat mai întâi metabolismul bazal (minimumul absolut de consum de oxigen necesar susţinerii funcţiilor vitale fundamentale) al lui Ramanand Yogi, după care l-au pus pe yoghin într-un mediu proiectat special, unde consumul de

suferi vătămări majore (și probabil permanente) din cauza lipsei de oxigen. Și totuși, dacă ne facem timp să cercetăm mai amănunțit modul de funcționare a acestor sisteme corporale, putem observa mijloacele științifice utilizate de yoghin pentru a evita astfel de vătămări.

Când suntem activi din punct de vedere fizic, celulele corpului consumă oxigenul și trimit sânge venos (fără oxigen) înapoi la inimă și plămâni, pentru a primi din nou oxigen. Cu cât suntem mai activi, cu atât oxigenul se consumă mai repede și cu atât mai rapid devine ritmul cardiac și respirator. Dimpotrivă, când corpul e inactiv, ca în timpul somnului, nu consumăm la fel de mult oxigen; prin urmare, funcțiile corporale încetinesc în mod natural. Observăm că această decelerare a ciclului oxigenului nu provoacă vătămarea celulelor cerebrale sau corporale, întrucât ele nu necesită o cantitate suplimentară de oxigen (cu alte cuvinte, nu suferă o privare de oxigen). Pe de altă parte, dacă în timpul unei activități fizice intense ne-am încetini forțat ritmul cardiac și pe cel respirator până la un nivel care e normal în timpul somnului, celulelor le-ar lipsi oxigenul și ar suferi leziuni. De aici putem trage concluzia că ritmul cardiac și respirator natural variază, fiind determinat de cererea de oxigen a corpului, care, la rândul

oxigen putea fi calculat riguros științific. Rezultatele (*vezi* Figura 14, pagina 139) au făcut înconjurul lumii: Ramanand Yogi a intrat într-o stare de meditație de cinci ore și jumătate, perioadă în care nu doar că și-a menținut consumul de oxigen cu mult sub frecvența bazală, dar în intervalul de mijloc al stării de transă și-a redus în mod voluntar necesitatea de oxigen la un sfert din valoarea considerată până atunci minimumul necesar pentru întreținerea vieții. Pentru o expunere amănunțită a acestui experiment, *vezi*: „An Inward Spaceflight", în Nigel Calder, *The Mind of Man*, The Viking Press, Inc., 1971, pp. 81–95.

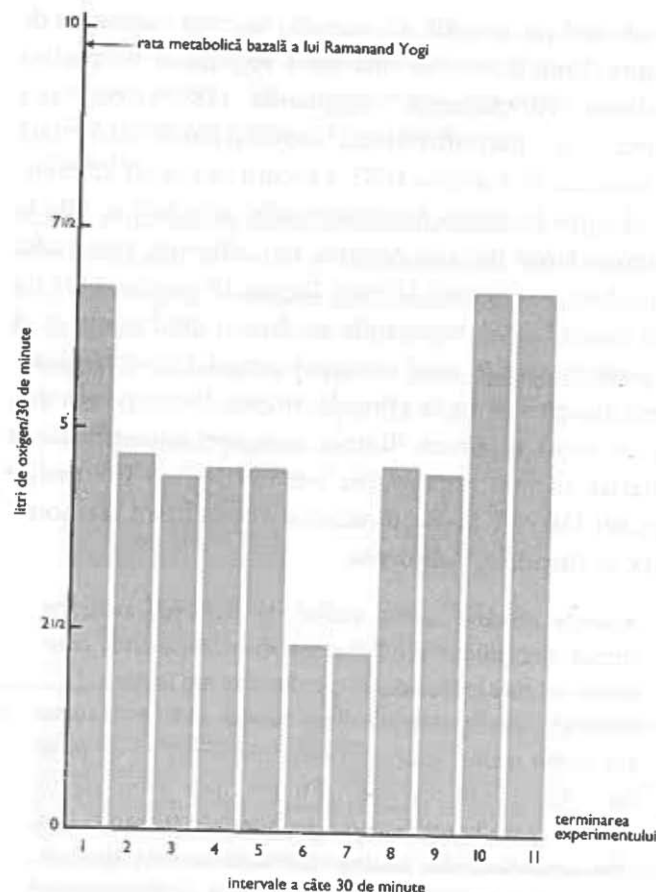
ei, e determinată de nivelul de activitate celulară. Iar faptul este valabil și pentru activitatea emoțională și cea mintală. Toate aceste activități consumă energie; la nivel fizic, ea trebuie refăcută prin procesul de oxigenare. Cu alte cuvinte, agitația minții și zbuciumul emoțional consumă oxigen, trimițând o cantitate mare de sânge venos la inimă și accelerând astfel ritmul cardiac și pe cel respirator. Rezultă, așadar, că atunci când îndepărtăm Energia Conștientă (conștiința) din mintea conștientă și o transferăm în subconștient, această frenetică activitate mintală și emoțională se moderează și, în consecință, funcțiile corporale de bază încetinesc de la sine. Însă și acțiunea de a visa în subconștient consumă oxigen. De pildă, constatăm frecvent că visele urâte determină o activitate emoțională foarte intensă, ba uneori chiar activitate fizică. Din acest motiv, pe parcursul stadiilor de somn adânc, fără vise, putem observa o încetinire adițională a ritmurilor cardiac și respirator.

Constatăm că, la încetarea activităților corpului, emoțiilor și minții, funcțiile corporale încetinesc în mod natural, fără a produce vătămări celulare. Exercitându-și voința, yoghinul are capacitatea de a reduce activitatea pe toate planurile, până într-acolo încât singura energie cerută e acea cantitate mică necesară desfășurării activității musculare a inimii și plămânilor într-un ritm foarte lent. Am putea considera starea respectivă ca fiind aproximativ echivalentă cu starea de somn profund, cu singura deosebire că yoghinul este pe deplin conștient. Acum, cu ajutorul unor tehnici speciale[1], el reduce încă puțin activitatea

1. *Pranayama* (controlarea forței vitale, *prana*) este numele generic dat acestor tehnici. Un exemplu de metodă specifică la care occidentalii au acces imediat este tehnica *Hong-Sau*. Pentru informații suplimentare, contactați Self-Realization Fellowship, 3880 San Rafael Avenue, Los Angeles, California, 90065. (Self-Realization Fellowship este organizația internațională fondată de Paramahansa Yogananda.)

pulmonară și direcționează întregul sistem spre un ciclu de decelerare. Această descreștere a activității musculare a plămânilor indică faptul că funcționarea aparatului respirator necesită mai puțin oxigen, așadar la inimă se întoarce mai puțin sânge venos. Asta îi permite inimii să încetinească și mai mult. Mai departe, descreșterea ritmului cardiac presupune un consum redus de energie și o cerință mai mică de oxigen; prin urmare, plămânii pot încetini încă mai mult. Procesul de încetinire continuă automat, până când nu se mai produce deloc sânge venos. Prin urmare, inima și plămânii încetează în mod natural să opereze, deoarece nu mai e nevoie de ele. Yoghinii numesc această stare *Sabikalpa Samadhi* (starea lipsită de respirație). În ea, conștiința se desprinde complet de legăturile cu trupul și intră în mod firesc în uniune cu Conștiința Universală.

Corpul neînsuflețit, lipsit de orice Energie Conștientă și, prin urmare, doar o masă de carne și oase, se află într-o stare foarte asemănătoare cu moartea. Și nu trebuie să facem presupuneri despre locul unde s-a dus Energia Conștientă — deoarece yoghinul poate să se întoarcă oricând dorește și să dea explicații! Însă de sensul plenar al expresiei „stare de moarte" ne putem apropia și mai mult examinând starea yoghină *Mahasamadhi*, care înseamnă literal „Marea *Samadhi*". Când yoghinul de nivel avansat simte că a venit vremea să-și părăsească definitiv templul trupesc, își adună în jur prietenii și discipolii, își ia rămas-bun și intră în această stare de *Samadhi*, din care nu se mai întoarce niciodată. Datorită procesului natural, liniștit, de încetare a funcțiilor vitale, se întâmplă frecvent ca trupul să rămână multă vreme într-o stare imuabilă după ce toate energiile l-au părăsit.

Din *The Mind of Man* de Nigel Calder. Copyright © 1970 de Nigel Calder. Preluat cu permisiunea The Viking Press, Inc.

Figura 14 — Consumul de oxigen al lui Ramanand Yogi, eșalonat pe intervale de câte 30 de minute, în cadrul experimentului efectuat la 4 martie 1970

(*Vezi* nota de subsol de la p. 132.)

Occidentul nu e străin de această manieră expresivă de a muri. Unul dintre cei mai mari yoghini ai timpurilor moderne, Paramahansa Yogananda (1893–1952) și-a petrecut mare parte din ultimii treizeci și doi de ani de viață în America. Pe 7 martie 1952, a socotit că a venit momentul să intre în starea *Mahadsamadhi*, pe când se afla la Biltmore Hotel din Los Angeles, în California. Fotografia reprodusă pe pagina 142 (*vezi* Figura 15, pagina 142) i-a fost făcută lui Sri Yogananda cu doar o oră înainte ca el să-și părăsească în mod conștient corpul. Cele întâmplate după moartea sa țin de arhivele istorice. Reproducem mai jos un scurt fragment dintr-o scrisoare, autentificată la notariat, trimisă organizației Self-Realization Fellowship de către Harry T. Rowe, director al Forest Lawn Memorial Park of Glendale, California:

> Absența oricărui semn vizibil de descompunere pe corpul neînsuflețit al lui Paramahansa Yogananda constituie cel mai extraordinar caz din câte am întâlnit. [...] Chiar și la douăzeci de zile după moarte, pe trupul său nu era vizibil niciun semn de descompunere. [...] Pe piele nu se vedea fir de mucegai, iar în țesuturile corporale nu a survenit niciun proces de deshidratare (uscare). Din câte cunoaștem din analele mortuare, această stare de conservare perfectă nu are precedent. [...] În momentul primirii corpului lui Yogananda, personalul morgii se aștepta să vadă, prin capacul de sticlă al sicriului, semnele obișnuite ale descompunerii progresive. Mare ne-a fost mirarea când zilele au trecut fără a aduce vreo schimbare vizibilă a corpului aflat sub observație. Aparent, trupul lui Yogananda se afla într-o stare fenomenală de imuabilitate. [...] Niciun fel de miros de putrefacție nu a emanat din corpul său. [...] Înfățișarea fizică a lui Yogananda, pe 27 martie, chiar înainte de acoperirea sicriului cu o lespede din bronz, era aceeași ca la 7 martie. Pe 27 martie arăta la fel de tânăr și neatins de descompunere ca în noaptea morții... Din aceste motive, reafirmăm unicitatea cazului lui Paramahansa Yogananda în experiența noastră.[1]

Putem conchide că dovezile adunate din examinarea stărilor *Sabikalpa Samadhi* și *Mahasamadhi* susțin concret inferența logică rezultată din modelul nostru — anume că moartea nu e decât o altă stare în procesul retragerii Energiei Conștiente din corp. Un proces pe care, cel puțin într-o anumită măsură, îl experimentăm cu toții în fiecare zi (*vezi* Figura 13, pagina 133).[2]

---

1. Textul complet al scrisorii poate fi obținut de la Self-Realization Fellowship, Los Angeles, California.
2. *Nu* trebuie trasă concluzia că, după moarte, toți ne unim cu Conștiința Universală. După ce ne desprindem mintal și emoțional (nu doar fizic) din identificarea cu trupul, canalele se degajează pentru ca Energia Conștientă să intre complet în starea supraconștientă. Într-un sens fizic, moartea ne lasă pe toți fără corp. Însă nu ne lasă neapărat fără gândurile și emoțiile existente pe planurile superioare celui fizic. Așadar, Energia Conștientă poate conștientiza în continuare aceste gânduri și emoții, în ciuda faptului că nu mai are un aspect fizic cu care să se identifice. Câtă vreme conștiința se găsește în planul astral și mintal, acolo ne situăm și „noi". Este la fel ca atunci când cădem pe gânduri: părăsim planul fizic și ne transferăm în planul mintal, doar că acum toată conștiința noastră se concentrează în planurile superioare. Nu suntem liberi să ne înălțăm la nivelurile superioare decât atunci când învățăm să ne detașăm complet de gânduri și emoții. Pentru a atinge Conștiința Universală, trebuie să ne retragem și din corpurile astral și mintal, nu doar din cel fizic.

PARAMAHANSA YOGANANDA — „ULTIMUL SURÂS"

O fotografie făcută cu o oră înainte de *Mahasamadhi* (ultima ieşire conştientă a unui yoghin din corp), la o recepţie organizată în onoarea ambasadorului Indiei în SUA, Binay R. Sen, pe 7 martie 1952, în Los Angeles, California.

Fotograful a surprins un zâmbet iubitor, ce pare o binecuvântare de rămas-bun pentru fiecare dintre milioanele de prieteni, studenţi şi discipoli ai maestrului. Ochii aţintiţi deja asupra Eternităţii sunt plini de căldură şi înţelegere omenească.

Moartea nu a avut putere de descompunere asupra acestui adept fără seamăn al Domnului: corpul său a demonstrat o stare fenomenală de imuabilitate.

Sursa: Paramahansa Yogananda, *Autobiography of a Yogi*, Self-Realization Fellowship, Los Angeles, 1972, p. 571

Figura 15 — Paramahansa Yogananda — „Ultimul surâs"

CAPITOLUL 6

Căutarea bazată pe învăţăturile religioase

Până acum, am elaborat un model de om care a explicat foarte bine multe dintre experienţele noastre cotidiene. Aşa cum ilustrează Figura 7 (*vezi* pagina 88), modelul nostru îl defineşte pe om în funcţie de trei aspecte principale: animalic, psihic şi spiritual. Deşi suntem foarte familiarizaţi cu primele două, adevărul e că, de regulă, nu ne identificăm cu Spiritualul. Totuşi, pe întregul parcurs al cărţii am analizat într-o asemenea măsură diversele caracteristici ale acestui „Sine Superior", încât toţi ar trebui să avem măcar o idee generală despre ce se înţelege prin Om Spiritual. Modelul nostru de om fiind complet, scopul capitolului prezent este să căutăm dovezi că au existat într-adevăr persoane care au reuşit să ajungă la aceste stări superioare. Căci dacă aceste stări există cu adevărat, atunci e cât se poate de îndreptăţit să presupunem că, de-a lungul istoriei omenirii, măcar câteva persoane au izbutit să le atingă. Cum e de aşteptat, ipotezele aflate la baza acestei etape a căutării noastre susţin: că toţi fondatorii principalelor religii din lume au fost oameni care s-au identificat mai mult cu Sinele Spiritual decât cu aspectele inferioare ale propriei fiinţe; şi că învăţăturile fundamentale ale religiei încearcă, în esenţă, să înfăţişeze Calea pe care

fiecare dintre noi poate ajunge la stările superioare descrise în capitolele precedente.

Oricum, pentru a susține aceste ipoteze nu este necesar să studiem toate religiile, trecute și actuale. Dacă putem arăta că adevărurile de bază din două sau trei culte religioase sunt aceleași, faptul va constitui un argument solid pentru susținerea modelului nostru, căci până acum modelul a fost construit doar pe bazele fizicii și psihologiei, fără a pune deloc accentul pe religie în sine. Așadar, dacă putem arăta că învățăturile a două sau trei dintre principalele religii ale lumii sunt compatibile cu modelul nostru, vom realiza ceea ce puține analize teoretice au izbutit — să se supună cunoștințelor umane din științele exacte, științele sociale, științele oculte și filozofiile religioase, și totuși să rămână o analiză intactă și coerentă.

Religiile pe care le vom examina sunt creștinismul, budismul și hinduismul. Încă o dată, nu avem nici timpul și nici nu simțim nevoia de a efectua un studiu aprofundat al fiecărei religii, ca să nu mai pomenim faptul că ar fi nevoie de un întreg tratat pentru a analiza riguros asemănările și deosebirile dintre ele. În vederea scopurilor noastre, ajunge să arătăm că învățăturile fundamentale ale fiecărei religii conțin numeroase dovezi care ne susțin modelul.

Cel mai bun „loc“ de unde să ne începem analiza e budismul, întrucât susține fățiș și limpede modelul nostru de om. Prima dovadă majoră pe care o vom examina este viața lui Buddha însuși.

> Siddhartha Gautama (cunoscut mai târziu ca Buddha) a trăit în India între anii 563(?) și 483(?) înainte de Hristos.

> A fost fiul unei familii regale bogate și și-a petrecut copilăria și primii ani de căsnicie în atmosfera idilică de la palat. Însă, când și-a dat seama de toate suferințele din afara zidurilor palatului, s-a înspăimântat din cale-afară. A cercetat adânc aspecte precum sărăcia, boala, bătrânețea și moartea, dar n-a găsit nicio explicație mulțumitoare. Așa că, într-o noapte, Gautama și-a părăsit soția și copilul și a pornit în căutarea Adevărului.
> S-a lepădat de averile pământești, ca și de statutul său măgulitor de membru al familiei regale. Se povestește că a petrecut șase ani rătăcind ca ascet prin India. A studiat cu mulți oameni învățați, însă răspunsurile căutate îi scăpau. Apoi, într-o bună zi, în al șaptelea an al căutării sale, pe când medita sub un arbore banyan în Bodh Gaya, a ajuns la Iluminare. Începând din acea zi, și-a propovăduit vestea cea bună de-a lungul și de-a latul țării. Mai târziu, religia budistă s-a răspândit în toată India, în Japonia și în alte regiuni ale lumii.[1]

Aici, întrebarea relevantă pentru noi este: „Ce s-a întâmplat cu Gautama pe când ședea sub acel arbore banyan?“ Probabil, s-a petrecut o schimbare atât de drastică, încât i-a modificat complet viața, transformându-se din Gautama (un om căutând Adevărul) în Buddha (care înseamnă Iluminatul/Cel Treaz). Iar vestea bună aflată de el nu numai că a trecut testul timpului, dar se răspândește și în ziua de azi, mai ales în culturile occidentale cu un nivel înalt de educație.

Ar fi cu neputință să descriem în cuvinte ce înseamnă starea budistă cunoscută ca „Nirvana“ (Iluminare). Tot

1. Pentru informații mai detaliate despre viața lui Buddha, *vezi* R.M. Bucke, *Cosmic Consciousness*, E.P. Dutton and Co., Inc., New York, 1969, pp. 83–97.

ce putem face este să examinăm stadiile care conduc la Nirvana şi apoi să vedem ce au afirmat aceia care au atins un asemenea nivel de conştiinţă. Ţinând cont de noţiunile prezentate în capitolele anterioare, mai ales cele referitoare la nivelurile superioare de conştiinţă, vom aduce acum dovezi că starea budistă Nirvana este ceea ce noi am numit „centrare în supraconştient" sau „identificare totală cu Sinele Spiritual".

Imaginile turmei de zece bivoli, devenite faimoase, sunt cele mai potrivite scrieri budiste pentru scopul nostru. Acestea reprezintă o secvenţă de zece ilustraţii, însoţite de comentarii în proză şi versuri, descriind diferitele niveluri ale realizării zenului.[1] Desenele şi notaţiile prezentate în paginile următoare îi sunt atribuite lui Kakuen Shien, un maestru zen chinez din secolul al XII-lea d.H.[2] Sub fiecare imagine originală am adăugat un scurt comentariu formulat în terminologia modelului nostru. În orice caz, întrucât scrieri atât de profunde şi vechi ca *Imaginile turmei de zece bivoli* au înţelesuri pe mai multe niveluri, în comentariile inserate de noi vom încerca doar să arătăm că ele zugrăvesc o Cale ce decurge direct din modelul nostru de om. În acest moment, esenţial este ca cititorul să treacă la imaginile care încep de la pagina următoare şi să le studieze atent.

1. Zen budismul este o ramură a budismului, foarte apropiată de învăţăturile lui Buddha. Este ortodox în învăţătura şi practicile sale, punând accent pe intensa, continua năzuinţă spre Iluminare mai degrabă prin meditaţia zilnică (*zazen*) decât prin ritual şi dogmă.
2. *Vezi*: Philip Kapleau, *The Three Pillars of Zen*, Beacon Press, Boston, 1967, pp. 301–313; prin amabilitatea Editurii John Weatherhill, Inc., New York şi Tokyo.

1 / CĂUTAREA BIVOLULUI / De fapt, Bivolul nici nu s-a rătăcit vreodată, aşa că de ce l-am căuta? Fiindcă a întors spatele adevăratei sale naturi, omul nu poate pricepe asta. Din pricina pângăririlor lui, a scăpat Bivolul din ochi. Deodată îi iese în cale un labirint de drumuri ce se întretaie. Lăcomia după câştigul lumesc şi groaza pagubei izbucnesc ca nişte flăcări dogoritoare, ideile despre bine şi rău împung asemenea unor pumnale.

Singur prin păduri şi temător prin junglă, caută un Bivol pe care nu-l găseşte.
De-a lungul râurilor întunecate, fără nume, învolburate, prin hăţişurile din inima munţilor, bate puzderie de poteci.
Sleit de puteri, cu inima frântă, caută mai departe ceva ce nu poate să găsească deocamdată.
Seara aude cicadele ţârâind în copaci.

Aici, omul se identifică total cu sinele inferior (omul animalic şi fizic). Dar fiindcă simte lăuntric că trebuie să existe ceva dincolo de chestiunile lumeşti, a pornit să se întrebe: „Cine sunt eu? Ce fac pe acest Pământ? Care este scopul vieţii?" Căutarea Bivolului (Sinele Superior) a început.

Figura 16 A — Căutarea Bivolului

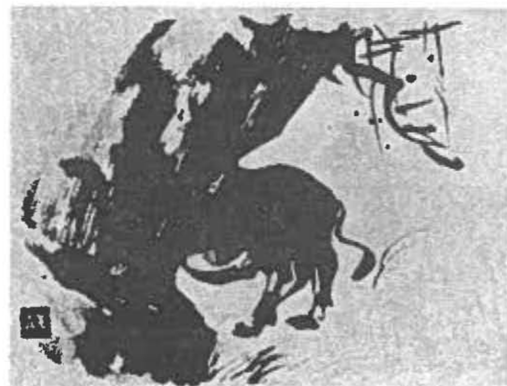

2 / DESCOPERIREA URMELOR / Cu ajutorul sutrelor şi a învăţăturilor, desluşeşte urmele Bivolului. [I s-a spus că după cum] toate vasele [de aur] de forme diferite sunt făcute din acelaşi aur, la fel toate lucrurile sunt o manifestare a Sinelui. Însă nu-i în stare să deosebească binele de rău, adevărul de minciună. Nu a intrat deocamdată pe poartă, dar întrezăreşte ca prin ceaţă urmele Bivolului.

A văzut nenumărate urme de copite
în pădure şi de-a lungul malurilor apei.
Vede oare hăt, departe, iarba călcată-n picioare?
Nici prăpăstiile cele mai adânci dintre piscurile munţilor
nu pot ascunde botul acestui Bivol, care ajunge până
la cer.

Întrebările privind sensul vieţii l-au condus, firesc, la învăţăturile religioase. Îşi dă seama că alţii (precum Buddha) au bătut această cărare înaintea lui şi au izbutit să dobândească Realizarea. Învăţăturile lor sunt urmele care stau ca dovezi clare pentru ceea ce simte el lăuntric — că există şi altceva. Află că toate lucrurile din lumea care-l înconjoară sunt doar manifestări diferite ale aceleiaşi Energii.

Figura 16 B — Descoperirea urmelor

3 / ZĂRIREA BIVOLULUI / Numai să asculte cu luare-aminte sunetele de zi cu zi, şi va ajunge să-şi dea seama, iar în clipa aceea va vedea însăşi Sursa. Cele şase simţuri nu se deosebesc de această Sursă adevărată. Sursa e prezentă fãţiş în orice lucru. E asemenea sării în apă sau a liantului în vopsea. Când vederea lăuntrică e concentrată cum se cuvine, omul ajunge să-şi dea seama că ceea ce vede e acelaşi lucru cu Sursa adevărată.

O privighetoare ciripeşte pe un ram,
soarele străluceşte peste sălciile mlădioase.
Iată acolo Bivolul — unde s-ar fi putut ascunde?
Capul său mândru, coarnele lui falnice,
oare ce artist le-ar putea zugrăvi?

Omul trebuie să înveţe să se concentreze profund, fiindcă numai prin concentrare poate dirija şi focaliza Energia din el. Ni se spune iarăşi că Energia e totul — este ceea ce este.

Figura 16 C — Zărirea Bivolului

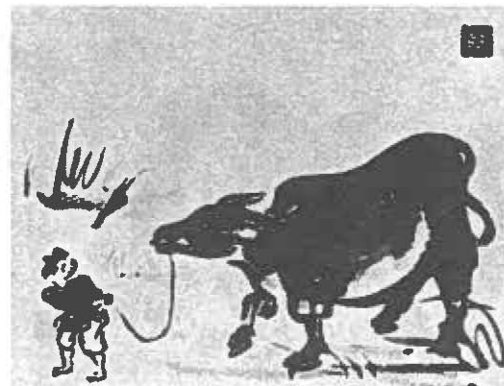

4 / PRINDEREA BIVOLULUI / Azi a întâlnit Bivolul, care zburda de mult pe câmpurile sălbatice, şi chiar l-a înşfăcat. Atâta amar de vreme a petrecut în aceste locuri, încât nu-i lesne să-l dezveţi de vechile năravuri. Tânjeşte după ierburile plăcut înmiresmate, e îndărătnic şi nestrunit. De vrea să-l îmblânzească întru totul, omul e nevoit să-şi întrebuinţeze gârbaciul.

Trebuie să apuce straşnic frânghia şi să nu-i dea drumul,
 căci Bivolul are încă apucături nesăbuite.
Ba se repede înspre dealuri,
 ba zăboveşte în vreo râpă neguroasă.

Omul a izbutit acum să înţeleagă că nu e identic cu sinele inferior. E capabil, măcar în treacăt, să observe corpul, emoţiile şi gândurile ca fiind distincte de „el", cel care observă. Începând din acest moment, vede sinele animalic şi psihic ca întruchipate în Bivol. Simţurile sunt desfătate şi emoţiile zboară liber de la exaltare la deprimare, la fel de iute pe cât îi vin şi gândurile. Dacă doreşte să fie liber să înainteze spre stadiile superioare, trebuie să-şi antreneze corpul şi mintea.

Figura 16 D — Prinderea Bivolului

5 / ÎMBLÂNZIREA BIVOLULUI / Când se înfiripă un gând, altele şi altele se nasc după el. Iluminarea aduce cu sine realizarea că asemenea gânduri nu sunt nereale, de vreme ce până şi ele se ivesc din Adevărata noastră natură. Ne închipuim că n-ar fi reale doar fiindcă iluzia persistă. Starea iluzorie nu izvorăşte din lumea obiectivă, ci din mintea noastră.

Trebuie să ţină strâns căpăstrul şi să nu lase Bivolul
 să hoinărească, ca nu cumva să răzleţească spre
 vizuini mocirloase.
Îndrumat cum se cuvine, devine curat şi blând.
Nelegat, îşi urmează de bunăvoie stăpânul.

Antrenarea minţii e cea mai dificilă sarcină. Ne ajută să ne dăm seama că gândurile sunt Energie, la fel ca orice altceva. Însă omul trebuie să rupă identificarea şi legăturile emoţionale cu ele, dacă vrea să le vadă obiectiv. Aspectul important aici este că sinele inferior *poate fi* antrenat.

Figura 16 E — Îmblânzirea Bivolului

6 / SPRE CASĂ PE SPINAREA BIVOLULUI / Lupta s-a încheiat, „câştigul“ şi „paguba“ nu-l mai tulbură. Omul îngână cântecul rustic al pădurarului şi cântecele simple ale copiilor din sat. Călare pe spinarea Bivolului, se uită senin la norii de deasupra. Capul nu-şi întoarce [în direcţia ispitelor]. Chiar de-ar încerca cineva să-l necăjească, el rămâne netulburat.

Călărind uşor ca gândul şi ca vântul, se întoarce voios
acasă, prin negura serii, cu pălărie mare de paie şi
mantie.
Oriunde s-ar duce, stârneşte o briză răcoroasă,
iar în inima lui domneşte o linişte adâncă.
Acestui Bivol nu-i mai trebuie nici fir de iarbă.

Odată ce sinele inferior a fost adus sub control, conştiinţa se centrează în Sinele Spiritual şi atunci se instalează o stare de calm profund. Dacă omul îşi aminteşte mereu că toate lucrurile sunt aceeaşi Energie, noţiuni precum câştigul şi paguba îşi pierd semnificaţia. Omul s-a eliberat de cererile constante ale simţurilor, fie ele fizice, emoţionale sau mintale.

Figura 16 F — Spre casă, pe spinarea Bivolului

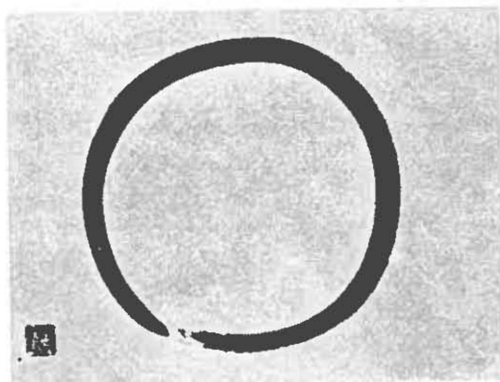

7 / UITAREA BIVOLULUI, SINELE RĂMAS SINGUR / În Dharma nu există dualitate. Bivolul este natura sa primitivă — acum şi-a dat seama de asta. După ce ai prins un iepure, nu mai e nevoie de capcană; plasa e de prisos după ce ai înhăţat un peşte. Ca aurul separat de zgură, ca luna care străpunge norii, o rază de Lumină curată străluceşte pe vecie.

Numai călare pe Bivol a izbutit să se întoarcă Acasă,
Dar, iată, Bivolul a dispărut acum, iar omul stă
singur şi senin.
Soarele purpuriu străbate cerul, sus,
în timp ce el visează în tihnă.
Sub acoperişul de stuf
zac biciul şi frânghia nefolositoare.

În Adevăr (Dharma), toate lucrurile sunt alcătuite din aceeaşi Energie non-unică. Perspectiva unui Sine Superior observând un sine inferior (Bivolul) l-a ajutat pe om să ajungă până aici; însă şi asta e o iluzie. Această dualitate şi-a pierdut rostul — Energia observă Energia şi, prin urmare, nu e necesară nicio observaţie.

Figura 16 G — Uitarea Bivolului, Sinele rămas singur

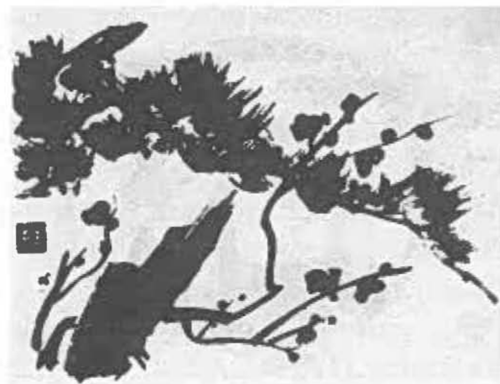

8 / ŞI BIVOLUL, ŞI SINELE CAD ÎN UITARE / Toate sentimentele amăgitoare s-au veştejit, ideile de sfinţenie s-au risipit şi ele. Omul nu mai lâncezeşte [în stadiul „Sunt un Buddha"] şi trece repede la [stadiul „Iar acum m-am purificat de sentimentul semeţ"] „nu sunt defel Buddha". Nici măcar cei zece mii de ochi [ai celor cinci sute de Buddha şi Patriarhi] nu pot zări în el o calitate anume. Şi dacă sute de păsări ar risipi flori în odaia lui, el nu s-ar putea simţi decât ruşinat.

Biciul, frânghia şi omul laolaltă aparţin Vidului.
Atât de întins şi nemărginit e albastrul cerului,
încât niciun concept nu îl poate ajunge.
Un fulg de nea nu supravieţuieşte deasupra unui foc aprins.
Când se ajunge la această stare a minţii,
vine în sfârşit înţelegerea spiritului Patriarhilor din vechime.

Omul atinge acum Conştiinţa Universală, Toate-sunt-Una. S-a ridicat deasupra EULUI—inclusiv a celui mai alambicat dintre toate, EUL spiritual. Nu mai are un concept de sine care să-l limiteze, nu mai are calităţi specifice cu care să se identifice.

Figura 16 H — Şi Bivolul şi Sinele cad în uitare

9 / ÎNTOARCEREA LA SURSĂ / De la bun început n-a fost nici măcar un fir de praf [care să păteze Puritatea lăuntrică]. Observă creşterea şi descreşterea vieţii în lume, stăruind modest într-o stare de seninătate neclintită. Ea [creşterea şi descreşterea] nu e închipuire sau iluzie [ci o manifestare a Sursei]. De ce ar trebui atunci să tânjim după ceva? Apele sunt albastre, munţii sunt verzi. Singur cu el însuşi, observă schimbarea nesfârşită a lucrurilor.

S-a întors la Origine, a venit înapoi la Sursă,
însă paşii lui au fost făcuţi în zadar.
Ca şi cum orb şi surd ar fi acum.
Şezând în coliba lui, nu pofteşte după lucrurile de afară.
Pâraiele şerpuiesc singure,
florile roşii înfloresc roşii de la sine.

Omul e instalat complet în Conştiinţa Universală (starea supraconştientă). A dobândit unirea cu Energia în starea ei pură, anterioară tuturor manifestărilor sale. Se află la Sursa din care pornesc toate vibraţiile şi care se manifestă pe diverse planuri. Nu numai că a văzut Adevărul, e Una cu El. Nu mai rămâne nimic în afară de pacea şi serenitatea absolute.

Figura 16 I — Întoarcerea la Sursă

10 / ÎN TÂRG, ÎNTINZÂND O MÂNĂ DE AJUTOR / Uşa bordeiului său e închisă şi nici măcar cei mai înţelepţi nu pot da de el. Priveliştea lui mintală a dispărut, în sfârşit. Merge pe calea lui, fără a încerca să urmeze paşii înţelepţilor dinainte. Purtând o ploscă dintr-o tigvă, cutreieră piaţa; sprijinindu-se în toiag, dă să se întoarcă acasă. Îi călăuzeşte pe cârciumari şi pe negustorii de peşte pe Calea lui Buddha.

Cu pieptul dezvelit, în picioarele goale, vine în târg.
Murdar de noroi şi plin de colb, cât de larg surâde!
Fără a se sluji de puteri mistice,
la iuţeală face copacii uscaţi să înflorească.

Omul porneşte să răspândească Adevărul. Viaţa lui serveşte acum ca „urmă" pentru ceilalţi semeni care caută cunoaşterea.

Figura 16 J — În târg, întinzând o mână de ajutor

După ce am examinat imaginile de mai sus, sesizăm limpede că învăţăturile budismului se concentrează în jurul omului care dobândeşte Conştiinţa Universală. Aceasta este starea pe care budiştii o numesc „Nirvana". În ciuda faptului că budismul e etichetat frecvent ca fiind „ateist", el ne arată această unire cu Sursa unică fundamentală, pe care alte religii o numesc „Conştiinţă Dumnezeiască". În plus, studiind imaginile, vedem nu numai că dogma budistă susţine modelul nostru de om, dar şi că învăţăturile ei au explicat, deja din anul 1100 d.H., existenţa unei singure Surse non-unice din care toate celelalte lucruri au devenit manifeste. Ba chiar înaintea epocii lui Buddha (cca 500 î.H.), *Vedele*, în India (cca 2000 î.H.), adoptaseră deja existenţa Elementului Unic (*Anu*) din care s-au format toate celelalte lucruri ale Creaţiei. Aşadar, având în vedere că toate sunt Una, omul poate găsi adevărurile Universului fie căutându-şi adevărata natură, fie examinând ştiinţific lumea din afara sa. Aici se întâlnesc cunoaşterea orientală şi cea occidentală. Şi, după cum s-a dovedit în această lucrare, ele sunt într-o armonie desăvârşită.

Însă, în ochii occidentalului, probabil cele mai puternice argumente în favoarea modelului nostru sunt constituite de numeroasele pasaje din Noul Testament care dovedesc că Iisus a înţeles pe deplin tot ce am expus în cartea de faţă. De dragul simplităţii, vom aborda această analiză studiind în paralel învăţăturile yoghine (care formează o parte importantă din hinduism) şi Evanghelia lui Hristos.[1]

1. *Bhagavad-Gita*, numită adesea „Biblia hindusă", este cuvântarea Domnului Krişna, care îl învaţă ştiinţa yoghină pe Arjuna, prinţ al Indiei. Aşadar, referinţele la yoga vor avea funcţia de a încorpora hinduismul în analiza de faţă.

Desigur, se admite fără rezerve că o mare parte din Biblie e simbolică, îndeosebi Apocalipsa; în consecință, de-a lungul veacurilor au fost formulate numeroase interpretări conflictuale. Din acest motiv, ne vom ocupa doar de acele citate din Scripturi care nu se pretează aproape deloc la o înțelegere bazată exclusiv pe cunoștințele occidentale. În aceste cazuri, comparația între învățăturile orientale antice (de exemplu, știința yoghină) și pasajele biblice va furniza un sprijin solid pentru modelul nostru de om.[1]

Un „loc" foarte bun pentru a ne începe analiza comparativă este „Facerea". Doctrinele orientale (precum *Vedele*, în India) ne învață că toată Creația se întemeiază pe diversele manifestări ale unei singure vibrații. Și că această vibrație este Cuvântul Sacru—*Aum* (*Om*).[2] Yoghinului i se spune să mediteze la acest sunet până când intră pe aceeași lungime de undă și se contopește cu el, devenind literalmente vibrația. În felul acesta, yoghinul pătrunde în Conștiința Universală, deoarece a devenit una cu vibrația aflată în spatele tuturor lucrurilor. Sunetul *Aum* se aude ca sunet lăuntric (nu cu urechile fizice) când persoana se concentrează asupra *chakrelor* superioare. Yoghinii l-au descris vag ca fiind: marea revărsare a unei cascade; vuietul oceanului; tunetul unor trâmbițe.

1. Adresăm mulțumiri speciale lui Paramahansa Yogananda și gurului său, Swami Sri Yukteswar, pentru munca depusă în scopul interpretării multora dintre citatele biblice prezentate în capitolul de față. Pentru informații suplimentare, *vezi și* Paramahansa Yogananda, *Autobiography of a Yogi*, Self-Realization Fellowship, Los Angeles, 1969; și Swami Sri Yukteswar, *The Holy Science*, Self-Realization Fellowship, Los Angeles, 1972.
2. *Vezi*: Swami Sri Yukteswar, *The Holy Science*, pp. 3–4.

Întorcându-ne spre Biblie, găsim numeroase pasaje care sugerează că Iisus și ucenicii săi cunoșteau această vibrație sacră, modul de a o contacta și semnificația ei în Creație. Ea e numită simbolic „Cuvântul" (glasul lui Dumnezeu), iar în literatura creștină apare ca *Amin*.[1] Explicând întreaga Creație ca rezultat al acestei vibrații, avem:

> La început era Cuvântul și Cuvântul era la Dumnezeu și Dumnezeu era Cuvântul. Acesta era întru început la Dumnezeu. Toate prin El s-au făcut; și fără El nimic nu s-a făcut din ce s-a făcut. [Evanghelia după Ioan 1:1–3][2]

și:

> ...Acestea zice Cel ce este Amin, martorul cel credincios și adevărat, începutul zidirii lui Dumnezeu... [Apocalipsa 3:14]

E și mai limpede că Sfântul Ioan Teologul, cel căruia i se atribuie compunerea cărții Apocalipsei, avea capacitatea de a intra în stările superioare de conștiință și, prin urmare, știa foarte bine învățăturile din Yoga. El și-a dezvăluit o mare parte din cunoștințe în Apocalipsă, după cum exemplifică următoarele relatări ale experiențelor sale cu *Aum*:

> Am fost în duh în zi de duminică și am auzit, în urma mea, glas mare de trâmbiță... [Apocalipsa 1:10]

1. De remarcat asemănarea sonoră între hindusul *Aum*, creștinul *Amen/Amin* și musulmanul *Amin*.
2. Biblia sau Sfânta Scriptură, tipărită sub îndrumarea și cu purtarea de grijă a Prea Fericitului Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu aprobarea Sfântului Sinod, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1988. Toate citatele din Biblie au fost preluate din această versiune. (*N. trad.*)

Tot Ioan spune:

> Atunci am auzit un glas din cer, ca un vuiet de ape multe și ca bubuitul unui tunet puternic, iar glasul pe care l-am auzit ca glasul celor ce cântă cu alăutele lor... [Apocalipsa 14:2]

Abordarea științifică pe care am prezentat-o în capitolul 3 a adus dovezi solide — atât din știința occidentală, cât și din mărturia a doi mediumi faimoși — că vitezele de vibrație sunt răspunzătoare pentru lumea din jurul și dinăuntrul nostru. Aici vedem că doctrinele străvechi ale religiei hinduse și ale celei creștine afirmă același lucru. Mai mult, analiza făcută unei stări mai înalte de conștiință (prezentată în capitolul 4), privind posibilitatea ca o persoană să poată dobândi cunoștințe despre viitor, concordă total cu abilitatea lui Ioan de „a fi în duh" și de a scrie cartea Apocalipsei.

Ne îndreptăm acum spre o altă parte simbolică a Bibliei, care are, de asemenea, paralele în învățăturile din știința yoghină. În capitolele 2 și 4 am menționat cele șapte *chakre* care fac parte din corpul astral al omului. Guru indieni — sfinți care ne învață Calea spre Dumnezeire — spun că, pentru a ajunge la Iluminare, omul trebuie să „deschidă" aceste „șapte uși" și să lase energia (*prana*) să curgă liber prin ele. Când se întâmplă așa, fiecare centru metapsihic se „luminează". Adică, meditația asupra lor dă la iveală o lumină strălucitoare în ariile corespondente de pe coloana vertebrală și creier. A șasea *chakră*, situată în mijlocul frunții, etalează apogeul acestei lumini și deseori e numită Ochiul

Spiritual.[1] Când este capabil să deschidă Ochiul Spiritual (în sensul că adună suficientă energie pentru a vedea Lumina), yoghinul de nivel avansat poate atinge Iluminarea dacă se concentrează profund asupra acestui punct. De aceea îl vedem des pe Buddha înfățișat cu un diamant în mijlocul frunții, iar la anumite sărbători, atât hindușii, cât și creștinii își pun „cenușă" pe punctul respectiv.

Ținând cont de cele prezentate, examinarea anumitor pasaje biblice ne va arăta limpede că și creștinismul se bazează pe astfel de cunoștințe. Iată ce spune Luca despre Ochiul Spiritual (numit și luceafărul de dimineață, ochiul curat, sau al treilea ochi):

> Luminătorul trupului este ochiul. Când *ochiul tău* este curat, atunci tot trupul tău e luminat; dar când *ochiul tău* e rău, atunci și trupul tău e întunecat. Ia seama deci ca lumina din tine să nu fie întuneric. [Evanghelia după Luca 11:34-35]

Iar în Apocalipsă stă scris:

> Și vor vedea fața Lui și numele Lui *va fi* pe frunțile lor. Și noapte nu va mai fi; și nu au trebuință de lumina lămpii sau de lumina soarelui, pentru că Domnul Dumnezeu le va fi lor lumină... [Apocalipsa 22:4-5]

Cât privește cele șapte *chakre* (învăluite în simbolismul profund care e tipic întregii Apocalipse), Ioan explică ce a

1. Pentru o analiză orientală amănunțită despre Ochiul Spiritual și restul sistemului *chakrelor*, *vezi*: Swami Vishnudevanda, *The Complete Illustrated Book of Yoga*, Bell Publishing Co., New York, 1960, pp. 292-299. Pentru o abordare occidentală, *vezi*: C.W. Leadbeater, *The Chakras*, Theosophical Publishing House, Wheaton, Illinois, 1972.

văzut când a privit în spatele său (adică, a meditat la nivelul coloanei vertebrale):

> Şi, întorcându-mă, am văzut şapte sfeşnice de aur. Şi în mijlocul sfeşnicelor pe *Cineva* asemenea Fiului Omului... [Apocalipsa 1:12–13]
>
> În mâna Lui cea dreaptă avea şapte stele... [Apocalipsa 1:16]
>
> Cele şapte stele sunt îngerii celor şapte Biserici, iar sfeşnicele cele şapte sunt şapte Biserici. [Apocalipsa 1:20]

O persoană hotărâtă să dobândească Iluminarea e învăţată să „intre" în fiecare *chakră* (sfeşnic aprins), cu ajutorul concentrării profunde asupra lor. De aceea se numesc „biserici".

Remarcăm din cele de mai sus că trei faţete esenţiale ale literaturii yoghine — *Aum*, cele şapte *chakre* şi luminarea Ochiului Spiritual — le erau bine cunoscute lui Iisus şi ucenicilor săi. Aceasta n-ar trebui să ne surprindă, din moment ce giganţi spirituali ca Iisus şi Ioan erau evident capabili să intre în nivelurile superioare de conştiinţă (adică în Duh/Spirit). De fapt, controlul şi conştiinţa avute de Iisus asupra propriului flux energetic reprezintă scopul tuturor yoghinilor avansaţi. Pentru a vedea cât de sensibil poate deveni un om la acest flux, iată următoarea relatare:

> Şi era o femeie care avea, de doisprezece ani, curgere de sânge. Şi multe îndurase de la mulţi doctori, cheltuindu-şi toate ale sale, dar nefolosind nimic, ci mai mult mergând înspre mai rău. Auzind ea cele despre Iisus, a venit în mulţime şi pe la spate s-a atins de haina Lui. Căci îşi zicea: De mă voi atinge măcar de haina Lui, mă voi vindeca! Şi îndată izvorul sângelui ei a încetat şi ea a simţit în trup că s-a vindecat de boală. Şi îndată, cunoscând Iisus în Sine puterea ieşită din El, întorcându-Se către mulţime, a întrebat: Cine s-a atins de Mine? [Evanghelia după Marcu 5:25–30]

În acest citat, cuvântul „putere" se referă la fluxul energetic pe care yoghinii îl numesc *prana*. Puterile manifestate de Iisus au fost împărtăşite de numeroşi yoghini de-a lungul veacurilor.[1] Mergând mai departe, cuvântul „Învăţător" sau „Maestru" se aplică unei persoane care a dobândit un control atât de înalt asupra energiei, încât nu numai că ştie când intră şi iese din propriul corp, dar poate să şi vindece şi să săvârşească multe alte aşa-numite „miracole". Având în vedere că întreaga Creaţie este energie care vibrează cu viteze diferite şi că, după cum am arătat, omul are control potenţial asupra acestor frecvenţe, rezultă că faptele care se pot împlini nu cunosc îngrădiri:

> Adevărat, adevărat zic vouă: cel ce crede în Mine va face şi el lucrările pe care le fac Eu... [Evanghelia după Ioan 14:12]

Urmându-ne ideea, Biblia revelează clar că Iisus înţelegea că omul poate lua această energie din Sursa Infinită după cum doreşte. Ne amintim că atunci când am discutat despre sursele de energie accesibile omului (*vezi* capitolul 4), am arătat că energia poate fi obţinută din nivelul supraconştient. Această viteză mare de vibraţie a energiei constituie o sursă foarte directă, foarte apropiată de vibraţia Cuvântului originar — *Aum*. Biblia spune:

1. Pentru o relatare fascinantă despre foarte mulţi sfinţi indieni şi despre miracolele săvârşite de ei, *vezi*: Yogananda, *Autobiography of a Yogi*.

> Scris este: „Nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu". [Evanghelia după Matei 4:4]

și:

> Între timp, ucenicii Lui îl rugau, zicând: Învățătorule, mănâncă. Iar El le-a zis: Eu am de mâncat o mâncare pe care voi nu o știți. [Evanghelia după Ioan 4:31–32][1]

Discuția noastră din capitolul 4 explică, de asemenea, ce se întâmplă în cazul renașterilor spirituale. Când mai multe persoane se întrunesc, cântând muzică ritmică și concentrându-și toată atenția asupra a ceva din afara lor (de pildă, Dumnezeu), se pot pierde în această identificare mai înaltă. În asemenea condiții, omul poate transcende EUL, *chakrele* se deschid, iar energia e lăsată să se reverse liber în ele. Senzația provocată de această cantitate extremă de energie care curge în tot corpul poate fi atât de euforică, încât e cu neputință să rămâi nemișcat. Hindușii se pornesc pe dansuri și cântări dezlănțuite. Cât despre pastorii occidentali, se cunosc cazuri când literalmente au început să se rostogolească pe coridorul bisericii.[2] Dacă această energie ar fi canalizată adecvat, astfel încât să se ridice pe coloana vertebrală, așa cum învață tehnicile yoga, ea ar lumina Ochiul Spiritual și l-ar înălța pe individ

1. Cei interesați pot studia, de asemenea, viețile mai multor sfinți orientali și occidentali care au trăit ani la rând fără să mănânce. De exemplu, catolica stigmatizată Therese Neumann, aflându-se sub supravegherea atentă a numeroși medici germani, și-a petrecut ultimii treizeci și nouă de ani din viața ei consumând zilnic doar câte o ostie sfințită.
2. Astfel a apărut expresia „Holy roller" („sfânt care se tăvălește/rostogolește").

la stările mai înalte de Realizare-de-Dumnezeu, poate chiar în mod permanent.

Noul Testament atestă faptul că în nivelul de conștiință al unei persoane se poate petrece o asemenea schimbare permanentă. Când un om începe să se identifice cu Sinele Spiritual (conștiința pură), vede sinele animalic și psihic (corpul, emoțiile și gândurile) ca foarte distincte de Sinele său real. Trece, într-adevăr, printr-o perioadă de tranziție, când sinele inferior se diminuează și Sinele Superior urmează a fi întronat. În Biblie, acest proces este numit „a doua naștere", sau „nașterea în Duh":

> Adevărat, adevărat zic ție: De nu se va naște cineva de sus, nu va putea să vadă împărăția lui Dumnezeu. Iar Nicodim a zis către El: Cum poate omul să se nască, fiind bătrân? Oare poate să intre a doua oară în pântecele mamei sale și să se nască? Iisus a răspuns: Adevărat, adevărat zic ție: De nu se va naște cineva din apă și *din* Duh, nu va putea să intre în împărăția lui Dumnezeu. Ce este născut din trup, trup este; și ce este născut din Duh, duh este. [Evanghelia după Ioan 3:3–6]

Iar Iisus spune foarte limpede că și el a trebuit să transceandă conștiința eului pentru a se uni cu Dumnezeu:

> Celui ce biruiește îi voi da să șadă cu Mine pe scaunul Meu, precum și Eu am biruit și am șezut cu Tatăl Meu pe scaunul Lui. [Apocalipsa 3:21]

Aceasta ne trimite la un pasaj care este, probabil, și cel mai neînțeles din Biblie. În capitolele anterioare am văzut în numeroase rânduri că, în starea axată pe EU, omul se identifică total cu trupul, cu un set de emoții și cu o matrice de gânduri. Așadar, îi consideră „tată și mamă" pe cei care

au dat naştere corpului cu care se identifică. Iar utilizarea cuvântului „eu" în expresiile de zi cu zi se referă la aceste obiecte ale falsei identificări. Când un om dobândeşte Iluminarea (aşa cum a făcut Iisus), se identifică cu starea lui superioară de conştiinţă la fel de deplin cum se identifică alţi oameni cu conştiinţa eului. Prin urmare, pentru Iisus era foarte firesc să-l vadă pe Dumnezeu ca pe Tatăl său, având în vedere că părinţii noştri pământeşti nu sunt în niciun caz răspunzători pentru crearea Omului Spiritual (adică Energia Conştientă Pură).[1] Iisus, fiind identificat în totalitate cu Spiritul/Duhul, s-a referit la acest nivel de conştiinţă când a folosit pronumele „Eu":

> Iisus i-a zis: Eu sunt Calea, Adevărul şi Viaţa. Nimeni nu vine la Tatăl Meu decât prin Mine. [Evanghelia după Ioan 14:6]

Nivelul de conştiinţă (viteza de vibraţiei a energiei) cu care se identifica Iisus a primit diverse denumiri — Conştiinţă Hristică, Conştiinţă de Krişna, Conştiinţă Universală, Supraconştiinţă şi Nirvana, pentru a menţiona doar câteva. Altfel spus, nu contează cât de înaltă este frecvenţa, tot o manifestare a energiei vibrante avem (*Aum*, Cuvântul). Însă scripturile hinduse şi creştine ne învaţă că Tatăl este *mai presus* de Creaţie şi că nu se poate ajunge la el decât parcurgând nivelurile superioare din interiorul Creaţiei. Aşadar, pasajul de mai înainte spune că nimeni nu poate ajunge la Tatăl decât dacă trece mai întâi prin nivelul de

1. Genele părinţilor tereştri sunt răspunzătoare pentru feluritele calităţi ale omului animalic. Iar în măsura în care instrumentele intelectului şi memoriei sunt afectate de perechile lor fiziologice din creier, şi acestea pot fi afectate genetic. Mai mult, calităţile omului fizic sunt influenţate puternic de creşterea lui, petrecută în contact nemijlocit cu părinţii lumeşti.

conştiinţă cu care Iisus însuşi se identifica total. Acest nivel al Conştiinţei Hristice este primul pas de la „nemanifest" la „manifest". Este inteligenţa din Creaţie. Şi întrucât e cea dintâi scoasă din Tatăl, e numită, în general, „Fiul". Având în vedere că se identifica total cu Conştiinţa Hristică, aşa cum oricare dintre noi se identifică cu conştiinţa de a avea părinţi lumeşti, e oare de mirare că Iisus s-a numit făţiş Fiul lui Dumnezeu? Însă Iisus nici măcar n-a insinuat vreodată că el e singurul Fiu al lui Dumnezeu; dimpotrivă, ne-a învăţat că toţi suntem Copiii lui Dumnezeu, că acesta este dreptul nostru din naştere.[1]

Întorcându-ne acum atenţia spre Prima Epistolă a Sfântului Pavel către Corinteni, găsim şi mai multe elemente care susţin modelul nostru despre om şi despre relaţia sa cu Universul. Aici, Pavel îşi dezvăluie cunoştinţele privind capacitatea omului de a exista în planuri mai înalte, descriind diferitele corpuri în care e închis omul:

> *Sunt* şi trupuri cereşti, şi trupuri pământeşti; dar *alta este* slava celor cereşti şi *alta* a celor pământeşti. [1 Corinteni 15:40]

> Se seamănă trup firesc, înviază trup duhovnicesc. Dacă este trup firesc, este şi trup duhovnicesc. [1 Corinteni 15:44]

Observăm din nou că termenul „spiritual", „duhovnicesc", e folosit cu referire la esenţa fină a vibraţiilor energetice mai înalte. Ne amintim că în analiza făcută textelor din *Thought-Forms*, de Besant şi Leadbeater (*vezi* capitolul 3),

1. Cititorul interesat e invitat să compare Sfânta Treime din scripturile creştine (Tată, Fiu şi Duh Sfânt) cu Treimea explicată în scrierile hinduse străvechi (*Sat*, *Tat* şi *Aum*). Ambele explică limpede aceleaşi aspecte ale lui Dumnezeu şi ale Creaţiei Sale. *Vezi*: Swami Sri Yukteswar, *The Holy Science*.

am numit aceste corpuri mai înalte „corp astral" și „corp mintal". Mai mult, dat fiind accentul care se pune astăzi pe fenomenele metapsihice, mulți dintre noi sunt familiarizați probabil cu expresia „proiecție astrală" — capacitatea de a separa corpul astral de corpul fizic și de a-l proiecta la distanțe mari. Asta se întâmplă uneori în timpul somnului, însă se poate petrece la fel de ușor și când suntem complet treji. Odată ce o persoană experimentează un asemenea fenomen, nu mai există îndoială privind detașarea sa de corpul fizic. Mai mult, la moarte, corpul sălășluiește în corpul astral, în sferele superioare. De aceea stă scris:

> Iar când acest (trup) stricăcios se va îmbrăca în nestricăciune și acest (trup) muritor se va îmbrăca în nemurire, atunci va fi cuvântul care este scris: „Moartea a fost înghițită de biruință. Unde îți *este*, moarte, biruința ta? Unde îți *este*, moarte, boldul tău?" [1 Corinteni 15:54-55]

Adevărata frumusețe a mesajului oriental stă în aceea că ne învață *cum* să detașăm corpul astral de corpul fizic încă din timpul în care trăim în lumea fizică. Toate fac parte din Calea spre Iluminare și, ca atare, aceste puteri pot fi dezvoltate de către oricine.[1]

1. Cititorul interesat de alte dovezi privitoare la persoanele care au intrat în nivelurile mai înalte de conștiință poate consulta: R.M. Bucke, *Cosmic Consciousness*, în care operele unor personalități însemnate, ca Dante, Francis Bacon, Alfred Tennyson, Walt Whitman, William Wordsworth, Blaise Pascal, Ralph Waldo Emerson, Henry David Thoreau și mulți alții, sunt studiate pornind de la ipoteza că acești autori au avut o anumită experiență privind stările superioare de conștiință și s-au referit explicit la ele în scrierile lor. De asemenea, Bucke reușește să facă o analiză mult mai detaliată a unor lideri religioși, precum Iisus, Buddha, Mohammed și Sfântul Pavel, decât studiul de față.

Am putea continua astfel la nesfârșit, găsind citate biblice care susțin existența altor planuri, necesitatea smeririi EULUI, unitatea în Spirit/Duh (energie) a tot ceea ce există, afirmația că „împărăția se găsește înăuntru" și așa mai departe. Cât despre învățăturile orientale, nu trebuie să le analizăm pentru a dovedi că ele ne susțin modelul, căci yoga *este* știința care arată cum să ne transcendem conștiința axată pe „eu" și să intrăm în Conștiința Universală. Așadar, nu ne-a rămas decât să adunăm laolaltă lucrurile evidente în ce privește cuvântul „Dumnezeu". Referințele la „Duh" din Biblie trimit clar la energia care vibrează la frecvențe mai înalte. Iar această afirmație nu presupune vreo blasfemie, din moment ce fizica occidentală a recunoscut de mult că energia e omniprezentă. Mai mult decât atât, în capitolul 4 am arătat că această energie omniprezentă este identică, în mod evident, cu conștiința și, prin urmare, e omniscientă. Dat fiind faptul că energia constituie singura forță activă din Univers, i se poate pune deopotrivă eticheta „omnipotentă". Acum putem înțelege ce l-a făcut pe Mahatma Gandhi să spună:

> El cârmuiește până și cel mai mărunt detaliu din viața mea; cred în toată puterea cuvântului că nicio frunză nu se clintește decât prin voința Lui.[1]

Tot astfel, Iisus a afirmat:

> Nu se vând oare cinci vrăbii cu doi bani? Și niciuna dintre ele nu este uitată înaintea lui Dumnezeu. Ci și

1. *Harijan*, 16 februarie 1934; retipărit în R.K. Prabhu (compilator), *Mohan-Mala (A Gandhian Rosary)*, Navajivan Publishing House, Ahmedabad-14, India, 1949, p. 5. Deși Gandhi e cunoscut în Vest mai mult ca figură politică, el a fost — fapt mai însemnat — un iluminat guru. Gandhi practica tehnicile yoghine și avea un grup de discipoli pe care îi îndruma de-a lungul Căii.

perii capului vostru, toţi sunt număraţi. [Evanghelia după Luca 12:6–7]

Iar Krişna spune:

Eu sunt gustul apei,
lumina soarelui şi a lunii,
silaba om din mantrele vedice;
Eu sunt sunetul în eter
şi destoinicia în oameni.
Eu sunt mireasma originară
a pământului, Eu sunt dogoarea din foc.[1]

Într-unul dintre aspectele Sale, Dumnezeu *este* frunza, vrabia, pământul şi focul. El *este* Energia Conştientă din care se manifestă toate lucrurile; aşadar, toate lucrurile sunt în El şi El e în toate lucrurile.

În final, ne vom întoarce la cartea Facerii (Geneza), unde stă scris că omul a fost creat după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu. În cadrul modelului nostru, am analizat trei aspecte diferite ale omului: animalic, psihic şi spiritual. Cu siguranţă, în cartea Facerii nu se face referire la corpul omenesc, din moment ce ţelul vădit al Bibliei e să-l încunoştinţeze pe om că el nu este corpul fizic. A-l vedea pe Dumnezeu ca având un EU în jurul căruia El trebuie să lucreze este iarăşi absurd. Scripturile spun că omul trebuie să se ridice mai presus de (să-şi depăşească) sinele inferior pentru „a intra în împărăţia lui Dumnezeu". Ne rămâne, deci, Omul Spiritual ca acel

1. *Bhagavad-Gita aşa cum este ea*, ediţia a II-a, textul original sanscrit, transcrierea cu caractere romane, echivalentele româneşti; traducere şi comentarii detaliate de Graţia Sa Divină A.C. Bhaktivedanta Swami Braphupada, The Bhaktivedanta Book Trust, 2007, pp. 382–383. (*N. trad.*)

aspect al omului făcut după chipul lui Dumnezeu. Şi exact asta am arătat pe parcursul întregii cărţi. Omul Spiritual *este* Energia Conştientă care devine conştientă de — şi insuflă viaţă în — corp, emoţii şi gânduri. În această stare pură, omul e una cu moştenirea lui divină. Aşadar, când un om dobândeşte Realizarea-de-Sine, el dobândeşte şi Realizarea-de-Dumnezeu:

Nu crezi tu că Eu sunt întru Tatăl şi Tatăl este întru Mine? Cuvintele pe care vi le spun nu le vorbesc de la Mine, ci Tatăl — care rămâne întru Mine — face lucrările Lui. Credeţi Mie că Eu sunt întru Tatăl şi Tatăl întru Mine. [Evanghelia după Ioan 14:10–11]

Astfel, putem conchide că eticheta „Dumnezeu" se referă, din multe privinţe, la aceeaşi Forţă Inteligentă pe care noi am numit-o Energie Conştientă. Fiindcă dacă e adevărat că Universul se dilată la infinit, atunci, potrivit descoperirilor fizicii occidentale, Energia trebuie considerată *infinită*. De asemenea, rezultă că Energia este şi *eternă*. *Energia era*, la început, înainte ca toate celelalte lucruri să fi fost create; *Energia va fi*, la sfârşit, după ce toate celelalte vor pieri — ÎNTRUCÂT ENERGIA NU POATE FI NICI CREATĂ, NICI DISTRUSĂ.[1]

1. „Religia mea constă într-o admiraţie smerită a spiritului superior ilimitabil care se revelează pe sine în cele mai mărunte detalii pe care le putem percepe cu mintea noastră plăpândă, slabă. Această convingere emoţională profundă a prezenţei unei puteri raţionale superioare, care se revelează în universul incomprehensibil, formează ideea mea de Dumnezeu" — Albert Einstein, în Lincoln Barnett, *The Universe and Dr. Einstein*, Bantam Books, colecţia Science and Mathematics, New York, 1968, p. 109.

CAPITOLUL 7

Aplicarea rezultatelor

Capitolele precedente ale studiului de față au elaborat și susținut un model de om bazat pe lucrări fundamentale din domeniile psihologiei, fizicii, biologiei, precum și doctrine religioase occidentale și orientale. Acest model (*vezi* Figura 7, pagina 88) nu este doar explicit și aplicabil, ci și îndeajuns de general pentru a-i include pe toți oamenii care au trăit vreodată, indiferent când și unde. Deși modelul nostru pune accentul pe asemănările covârșitoare dintre oameni, e capabil totodată să explice toate deosebirile fiziologice și psihologice existente între ei. Acum, că avem un model de om atotcuprinzător, sarcina noastră este să aplicăm ce am învățat.

Înainte de toate, am constatat că Energia Conștientă este cea care curge în grupul particular de atomi legați între ei pe care îl numim, la modul general, „corp". Mai mult, acest flux energetic dirijat de voință răspunde de toate activitățile corporale — voluntare și involuntare. Prin urmare, ori de câte ori o persoană dorește să se exprime în exterior, o face dirijând fluxul energetic prin canalele potrivite. De exemplu, când un om sculptează o statuie, pictează un tablou

sau cântă la un instrument muzical, fiecare act presupune un consum precis de energie. Rezultatul final al actului (sculptura, pictura etc.) e o combinație de „materie" din planul fizic și energie (spirit) din planurile superioare. Dacă privim cu atenție lucrurile produse de om în lumea care ne înconjoară, ne formăm o imagine clară despre canalele specifice prin care trebuie să fi circulat energia. Când vedem Natura modelată în obiecte sexuale (sau orice altă formă de satisfacere a impulsurilor primare), putem fi siguri că fluxul energetic corespondent a trecut prin sinele animalic, iar conștiința a fost centrată mai mult sau mai puțin la acest nivel. Pe de altă parte, *cel mai rapid* automobil construit vreodată, ori *cel mai lung* pod, ori *cea mai înaltă* clădire, ori *cea mai scumpă* casă sunt, toate, manifestări ale unui flux energetic orientat spre „eu". Apelând la o analogie, e ca și cum am turna apă în mai multe pahare, fiecare pahar având în interior un labirint încâlcit de tuburi prin care apa trebuie să curgă înainte de a ieși pe planul fizic. În funcție de tuburile care au fost deschise, apa poate ieși din pahar printr-o infinitate de locuri posibile. Apa reprezintă Energia Conștientă; fiecare pahar reprezintă un „om" în care tiparul complex de canale alcătuiește caracteristicile sale particulare (cu alte cuvinte, personalitatea sa). La intrarea inițială în „pahar", energia este intrinsec neutră. Dirijarea energiei prin fiecare „om-labirint" este cea care „colorează" fluxul energetic, înainte de a deveni manifest pe planul fizic. Altfel spus, această energie infinită care curge prin aspectele inferioare ale omului (sinele animalic și cel psihic) constituie baza prin care fiecare individ se va manifesta în societate. *Așadar, aspectele unei societăți nu sunt decât rezultatul interacțiunii dintre fluxurile energetice exteriorizate ale indivizilor care o compun.*

Pentru a înțelege mai exact, să vizualizăm mintal această energie de diverse „culori" revărsându-se din toți indivizii unei societăți. În plus, să admitem că motivul pentru care această energie e canalizată într-o direcție exterioară constă în faptul că există anumite dorințe pe care „omul lăuntric" simte că le poate satisface interacționând pe planul fizic.

Ținând cont de toate cele expuse, acum putem da un exemplu general de aplicare a modelului nostru. În acest scop, ne putem ocupa îndeaproape de orice domeniu de cunoaștere care l-a interesat pe om. Totuși, având în vedere că științele sociale depind incontestabil de presupoziții despre comportamentul uman, să ne concentrăm pe această sferă. Să punem accentul în mod deosebit pe știința economică, pentru a vedea dacă acum, cunoscând adevărata natură a omului, am putea aboli porecla ei, veche de secole, anume „știința întunecată". Întrebarea pe care ne-o vom pune este: „Care tip de structură economică poate fi considerat a fi cel mai bun?" Oare cel mai eficient pentru a ne duce la „punctul de fericire" economică (și socială) ar fi un sistem *laissez-faire* capitalist, cvasicapitalist, sau unul socialist? Întrucât oamenii sunt cei care realizează interacțiunea, răspunsul la această întrebare importantă depinde, evident, de ceea ce susținem despre om. Din fericire, având de-acum un model teoretic bine construit cu care să lucrăm, vom putea arunca un pic de lumină asupra însemnatei probleme a sistemelor economice optime.

Dacă dorim să evaluăm care dintre sistemele menționate mai sus este cel mai eficient, înainte de toate trebuie să convenim asupra unui criteriu de eficiență. Să ne amintim că la începutul acestui capitol am formulat concluzia potrivit căreia răspunzătoare pentru toate aspectele societății este

combinația fluxurilor energetice exteriorizate și dirijate de dorință ce provin de la fiecare individ. Cum economia e doar un aspect al unei societăți, rezultă că la baza tuturor activităților economice se află forța generată de aceste fluxuri energetice. În esență, respectivele fluxuri alcătuiesc „sala mașinilor", de unde e pusă în funcțiune economia. Așadar, întrebarea privind eficacitatea unui sistem economic devine, de fapt: „Cum putem exploata cel mai eficient această sursă exteriorizată de energie, astfel încât să satisfacă cel mai bine dorințele interne care o dirijează?" Prin urmare, eficiența sistemului depinde în întregime de calitățile fluxului energetic. De pildă, dacă i-am cere unui inginer să compare eficiențele relative generate de o moară de vânt și o roată hidraulică (moară de apă), cu siguranță n-ar putea face asta fără informații privind *sursa* de putere pe care încearcă să o exploateze respectivele sisteme. O roată hidraulică se dovedește inutilă într-un deșert vântos, dar, amplasată pe un râu cu ape repezi, întrece cu mult o moară de vânt. *Factorul care determină eficiența relativă a unor sisteme diferite este sursa de energie pe care încearcă să o exploateze fiecare sistem, nu sistemul însuși.* Așadar, noi trebuie să ne utilizăm modelul astfel încât să putem spune ceva specific despre fluxul energetic subiacent pe care sistemul economic încearcă să-l exploateze.

Bazându-ne pe cele expuse în capitolele precedente, am putea susține aici că omul a evoluat, atât pe orizontală, cât și pe verticală, și că sistemul economic trebuie să se adapteze la această evoluție. Evoluția pe orizontală e de natură tipic darwinistă (adică, omul animalic adaptându-se la mediul exterior). Pe de altă parte, evoluția pe verticală este procesul lent al întregii civilizații care își mută centrul de identificare de la omul animalic la omul psihic și, în sfârșit,

la Omul Spiritual. Ținând cont de desfășurarea acestei evoluții, și presupozițiile pe baza cărora determinăm un sistem economic teoretic optim trebuie să se schimbe. De exemplu, pe parcursul secolelor anterioare, condițiile generale, chiar și în țările „avansate", erau marcate de o stare de sărăcie, de lipsa aferentă de provizii pentru nevoile trupești de bază. În astfel de împrejurări, „sinele animalic" ne acaparează, evident, mare parte din atenție, iar energiile noastre se îndreaptă spre acest aspect al ființei. Având în vedere subsecventa cerere mare de bunuri și servicii *fizice*, deducem că, în acest stadiu, obiectivele unui sistem economic eficient trebuie să fie creșterea la maximum a producției și, totodată, furnizarea capitalului necesar dezvoltării viitoare. Mai mult, întrucât în această fază, omul e dirijat în principal de instinctele sale primare, putem conchide că omul animalic este exemplul perfect de interes personal. Cu acest tipar comportamental ce formează canalul prin care curge energia în planul fizic, „energia interesului personal" trebuie dirijată acum într-un sistem economic care exploatează cât mai eficient acest flux specific. Și nu încape îndoială, nici măcar pentru un marxist, că un cadru pur capitalist reprezintă „mașinăria" cea mai capabilă să utilizeze cu eficiență fluxul energetic ce operează la acest nivel. Iar asta pentru că un sistem capitalist se bizuie exclusiv pe interesul personal, ca stimulent pentru a-i face pe oameni să muncească și pentru a reglementa producția și prețurile. De aceea, Adam Smith și alții[1] au

1. *Vezi*: Adam Smith, *An Inquiry into the Nature and Causes of Wealth of Nations* (publicat pentru prima oară în 1776), editat de Edwin Cannan, Random House, colecția Modern Library, New York, 1937. Pentru o trecere în revistă a opiniilor celorlalți gânditori din tradiția economică clasică, *vezi*: Jacob Oser, *The Evolution of Economic Thought*, Harcourt, Brace, and World, Inc., New York, 1970, pp. 55–130.

argumentat că sistemul capitalist *laissez-faire* ne va duce cu necesitate, de unul singur, la „punctul fericirii optime".

Măsura în care sistemul nostru capitalist s-a ridicat la înălțimea promisiunii în perioada de dezvoltare este o chestiune ce ține deja de istorie. Fluxul energetic al omului animalic a fost exploatat la maximum, iar curba de creștere a Produsului Intern Brut (PIB)[1] ilustrează strădania, imboldul și caracterul exploziv al acestui aspect al omului. Însă asta înseamnă oare că sistemul capitalist e cel mai bun sistem de exploatare a fluxului energetic în toate circumstanțele? Întotdeauna trebuie să ținem seama de faptul că sistemul nu e decât o mașină folosită pentru exploatarea energiei și că la anumite tipuri de fluxuri se potrivesc anumite tipuri de exploatare.

Tocmai succesul sistemului *laissez-faire* capitalist în exploatarea fluxului energetic al omului animalic i-a permis omului să evolueze și energiei să-și mute centrul. Asta deoarece, pe măsură ce un sistem economic crește, apare o mișcare naturală spre centralizare. O asemenea mișcare se impune atât din perspectiva eficienței economice, cât și fiindcă, pe măsură ce nevoile de bază ale omului sunt satisfăcute, energia lui e liberă să fie întrebuințată la niveluri superioare, mai apropiate de social. Așadar, pe măsură ce ne centrăm pe omul fizic, tindem să organizăm forme mai înalte de utilizare a energiei, nu doar cele care lucrează direct pentru asigurarea hranei, îmbrăcăminții și adăpostului omului animalic. Interesul pentru artă, educație și călătorii începe să crească; împreună cu această creștere,

1. Produsul Intern Brut (PIB) este un indicator economic ce reflectă suma valorii totale a bunurilor și serviciilor create în cadrul unui sistem economic în decurs de un an.

apare și recunoașterea faptului că toți oamenii depind unul de altul, fie direct, fie indirect. Odată ce are loc colectivizarea intereselor (altfel spus, pe măsură ce omul fizic începe să dicteze fluxul energetic), se face simțită nevoia unei schimbări corespunzătoare în sistemul economic.

După cum am văzut mai sus, capitalismul *laissez-faire* dă randament maxim cu oameni care acționează ca individualități în interesul omului animalic. Evident, chestiunea „externalităților"[1] are o importanță relativ minoră când vine vorba de alimente, îmbrăcăminte și adăpost, în comparație cu educația, călătoriile, activitățile recreative, arta etc. S-ar părea, așadar, că centrarea fluxului energetic în omul psihic ar necesita mai multă activitate colectivă în economie, mai ales că și alte interese se colectivizează. Și, exact cum impune evoluția naturală, asta s-a și întâmplat: statul a devenit puternic și, încetul cu încetul, conceptul de *laissez-faire* a fost marginalizat. Unii economiști au început să argumenteze că sistemul capitalist *laissez-faire* nu avea cum să funcționeze, deoarece Adam Smith a comis greșeala teoretică de a neglija bunurile colective. Însă genul de argument „el a greșit, acum noi avem dreptate" ignoră total faptul că lucrurile evoluează. Un sistem pur

1. Pentru cei care nu sunt familiarizați cu sensul dat de economiști termenului „externalitate", acesta poate fi descris cel mai bine ca un efect de „deversare". Cu alte cuvinte, despre orice formă de activitate din economie, care, pe lângă actorul principal, are și un efect semnificativ asupra oamenilor, se spune că are „efecte externe". Aceste efecte pot fi pozitive, ca în cazul înfrumusețării fațadei casei dintr-o zonă suburbană, sau negative, ca în cazul unei fabrici care poluează atmosfera. Și cu cât operăm cu mai multe bunuri purtătoare de efecte externe, cu atât avem mai multă de nevoie de decizii economice colective (guvernamentale, la nivel de stat). Asta deoarece piața privată, motivată de interese personale, e incapabilă să ia în calcul valoarea externalităților.

capitalist a fost teoretic corect pentru exploatarea omului animalic, însă un sistem cvasicapitalist e, tot la modul teoretic, mai eficient pentru exploatarea fluxului energetic venit prin omul psihic. Vedem astfel că există un sistem de feedback — acțiune-reacțiune-interacțiune — între om și sistemul economic. Pe măsură ce omul evoluează, sistemul necesar pentru a-i exploata fluxul energetic evoluează și el în mod natural. La rândul lor, rezultatele sistemului evoluat îi permit omului să evolueze și mai mult.[1]

Acum, după ce fluxul energetic al omului s-a ridicat de la sinele animalic la sinele psihic, sistemul economic a evoluat treptat de la *laissez-faire* la cvasicapitalism. Pe măsură ce fiecare generație care se succedă e din ce în ce mai puțin îngrijorată în privința surselor de alimente, îmbrăcăminte și adăpost, și asistăm la o expunere tot mai extinsă la educație și artă, omul va fi din ce în ce mai liber să-și dezvolte calități compatibile cu Sinele Spiritual. Altfel spus, cu cât omul are mai mult timp să gândească, cu atât mai mult tinde să se centreze în el însuși. În orice caz, programul universitar tipic, care are efectul de a-l scoate temporar pe individ din „curentul predominant de gândire", s-a dovedit a fi o mare binefacere pentru trezirea Omului Spiritual. Apelul la iubire, pace și frăție lansat în prezent de tineretul din toate țările dezvoltate e doar un indiciu al acestei treziri lente.

Bineînțeles, asta nu înseamnă că unii dintre tinerii fiecărei generații nu au luat parte la o astfel de redeșteptare, însă

1. Generațiile anterioare, care au construit cu multă trudă un sistem economic prosper, nu greșesc atunci când se plâng că libertățile care prevalează în cazul generației actuale se datorează doar eforturilor *lor*. Însă a spune că e ceva greșit sau incorect în legătură cu asta este ca și cum o gorilă s-ar uita cu ranchiună la un *homo sapiens*!

istoria a arătat că numărul lor a fost relativ mic şi că impactul existenţei lor nu a avut un efect major asupra sistemului. De fapt, având în vedere că sistemele economice din trecut erau mai puţin avansate decât cele de astăzi, aproape toţi, cu excepţia celor mai radicali partizani ai schimbării economice, intrau şi erau asimilaţi în sistemul prevalent.

Însă lucrurile stau altfel în ziua de azi. Condiţiile economice sunt capabile să garanteze, cu un efort foarte redus, nevoile minime ale omului animalic. Drept rezultat, din ce în ce mai mulţi oameni progresează spre centre mai înalte de conştiinţă. Şi, pe măsură ce această evoluţie naturală continuă să ia amploare în rândurile generaţiei tinere, ea reînvie scânteia aprinsă odinioară în generaţia mai vârstnică. Aşadar, succesul sistemului economic curent (în cazul de faţă, sistemul cvasicapitalist) a început din nou să creeze o atmosferă compatibilă cu evoluţia pe verticală a omului.

Însă dacă oamenii încep să se schimbe, cum rămâne cu sistemul existent? Pentru a exploata eficient fluxul energetic modificat şi a ne duce la un „punct optim", atunci şi el trebuie să se schimbe. Căci dacă sistemul se împotriveşte schimbării în temeiul succesului din trecut, atunci ineficienţa (şi, prin urmare, eşecul) este certă.

Iar transformările încep să se petreacă. Din ce în ce mai mulţi tineri „ies din competiţie" — călătoresc în lungul şi în latul ţării, se mută în păduri, îşi iau slujbe modeste şi aşa mai departe. *E vina sistemului.* La urma urmei, un sistem eficient, flexibil, nu încearcă să modifice natura omului pentru ca sistemul să poată opera mai bine; dimpotrivă, se schimbă pe sine, astfel încât să poată exploata mai eficient fluxul energetic evoluat care, treptat, îşi mută centrul în

Omul Spiritual. Iar acest proces *va* avea loc. Nu va fi nevoie de o revoluţie, deoarece nu există un „establishment", nişte „ei" suficient de puternici pentru a se opune formidabilei forţe a fluxului energetic subiacent. În procesul de schimbare există totuşi stadii intermediare, în care rigidităţile sistemului provoacă „dureri de creştere". Însă dacă dorim să ne folosim intelectul pentru a diminua aceste „dureri", mai întâi trebuie să ne uităm la Omul Spiritual şi să încercăm să extrapolăm direcţia probabilă pe care o va lua evoluţia naturală. Atunci vom putea ajunge la un echilibru, permiţându-ne „să curgem odată cu el".

După cum interesul personal caracterizează omul animalic, iar năzuinţa spre acceptarea grupului şi superioritatea sunt calităţi ale omului psihic, cuvântul „altruism" ne oferă o idee bună despre Omul Spiritual. În primul rând, îndată ce ne înălţăm deasupra conştiinţei corporale, realizăm că cele „cinci simţuri" nu constituie cel mai avantajos canal prin care să dirijăm fluxul energetic. Învăţăm repede că satisfacţia absolută, permanentă, nu se poate dobândi cu ajutorul simţurilor fizice. Pricepem cu toţii că simţurile, cu cât le „hrănim" mai mult, cu atât cer mai mult pentru a fi stimulate pozitiv. În esenţă, simţurile sunt o bătălie pierdută — pe această cale nu se poate ajunge la pacea sau la mulţumirea lăuntrică permanentă. Prin urmare, în loc să ne investim toată energia în slujirea corpului, învăţăm să îl antrenăm, astfel ca el să ne slujească mai bine. Şi în timp ce se desfăşoară acest proces, întrucâtva negativ, al aducerii omului animalic sub control, urcăm pe scara necesităţilor, iar omul psihic e cel care începe să primească fluxul energetic.

După cum am menţionat mai devreme, omul încearcă acum să dobândească siguranţă, pace, iubire şi

mulțumire lăuntrică slujind EUL. Și cum stimulii EULUI țin de comparația interpersonală (câtă vreme satisfacerea cerințelor omului animalic e o activitate mai degrabă individuală), asta impune de la sine o existență mai socializată. Cu modalitățile de stimulare a EULUI suntem foarte familiarizați, dat fiind că ele constituie în general impulsul din spatele majorității acțiunilor noastre. Dar, vai, încetul cu încetul omul descoperă că gratificația absolută, permanentă, nu poate fi găsită nici prin intermediul omului psihic. Stimulările pozitive — ca mândria, realizarea personală și siguranța (de obicei, prin acumularea de bunuri materiale) — sunt temporare. Așa cum se întâmplă și cu simțurile fizice, cantitatea stimulentelor necesare pentru a mulțumi EUL crește de fiecare dată când îl satisfacem. De exemplu, când eram săraci, cinci sute de dolari în bancă ne dădeau senzația unei siguranțe supreme. Când am devenit mai prosperi, a fost nevoie de cinci mii pentru a genera aceeași senzație lăuntrică, apoi de zece mii — și tot așa. Știm cu toții că există multe persoane care au sute de mii de dolari la bancă și care, totuși, nu se bucură de senzația de siguranță și nu se simt eliberați de grijile financiare. Cu un efort minim de introspecție, observăm că același lucru e valabil în ce privește mândria privind propriile realizări și siguranța în relațiile de grup. Conceptul de sine al unei persoane e contestat în mod continuu și întreaga noastră viață se axează pe atingerea obiectivelor idealizate ale grupului. Atunci când ne căutăm satisfacția în ochii altora, nu există o senzație absolută de genul: „Uf, am reușit, în fine! Acum nu mai trebuie să-mi fac nicio grijă!" Totul e relativ și temporar. Impulsurile noastre naturale spre iubire, pace lăuntrică, fericire și libertate nu își pot găsi împlinirea mulțumitoare cu ajutorul fluxului energetic venit

prin EU, deoarece EUL nu poate fi satisfăcut o dată pentru totdeauna.

Nicio persoană care a examinat obiectiv evenimentele petrecute până în prezent în viața sa nu poate să nege adevărul celor descrise mai sus. Cu timpul, din ce în ce mai mulți oameni coboară din „carusel" și pornesc în căutarea a ceva mai înalt. Acel moment marchează debutul evoluției de la omul psihic la Omul Spiritual. Când a ajuns în punctul respectiv, omul a încetat, măcar parțial, să se identifice cu propriul corp, cu emoțiile și gândurile lui, și a început să se concentreze asupra adevăratei sale naturi.

Dar cum se vede lumea din jur prin ochii unei persoane care se orientează spre această stare? Înainte de toate, chestiunile privitoare la posesiunile materiale și la noțiunea de proprietate devin relativ nesemnificative. Persoana a încetat să-și mai caute mulțumirea în obiectele exterioare, privindu-le mai degrabă ca pe simple organizări diverse de atomi. Acceptă foarte pasiv lucrurile care-i ies în cale — bucurându-se de ele, însă fără a se atașa de ele. Ideea deținerii de terenuri, în special, devine aproape hilară. În Starea Superioară, omul — independent de voința lui conștientă — trăiește într-un corp care sălășluiește pe (și e alcătuit din) planeta Pământ. Imaginați-vă, dacă doriți, că vă nașteți din nou (vă treziți, ca să zicem așa) și vă găsiți în situația existențială de a fi prinși într-un corp care e limitat la o planetă măruntă ce plutește prin spațiu. Ultimul lucru care v-ar veni în minte ar fi dorința (sau chiar o vagă idee că ar fi cu putință) de a „deține" o bucată din planetă.[1] Odată ce își lărgește cadrul de referință la scară univer-

1. Dacă privim economia din perspectiva fizicii, se pune întrebarea: „O persoană are dreptul de a «deține» un atom?" În ultimă instanță, oare conceptul de a deține obiecte fizice (inclusiv corpurile noastre) nu se bazează cu necesitate pe un principiu de acest gen?

sală, omul realizează că n-a avut nicio legătură cu crearea obiectului în cauză (și că a avut relativ puțin de-a face cu prezervarea sau distrugerea lui). Pe măsură ce tot mai multe persoane vor începe să simtă cu adevărat astfel, pe planetă va evolua o formă sau alta de „gestiune comună".[1]

O altă schimbare majoră ce tinde să aibă loc pe măsură ce omul evoluează într-o Ființă Spirituală se petrece în domeniul „muncii". În cultura noastră avem trei concepții (sau atitudini) distincte privitoare la muncă. Cea dintâi și cea mai obiectivă este accepțiunea în care folosesc cuvântul fizicienii, anume aceea care presupune orice consum de energie. Pe de altă parte, economiștii au întrebuințat termenul în mod tradițional pentru a desemna doar consumurile de energie încărcate cu o valoare subiectivă negativă — sau „inutilitate". Altfel spus, ceva ce trebuie compensat în cazul în care acțiunea are loc. Însă odată ce învățăm să ne antrenăm corpul și mintea, vedem că lucrurile care odinioară produceau inutilitate produc acum utilitate. Fiindcă atunci când o persoană începe să-și controleze fluxul energetic interior constată repede că, la fel ca toate celelalte fluxuri, dacă energia nu e liberă să iasă, rata intrării fluxului în corp va fi restricționată. Și, după cum am menționat în capitolele anterioare, având în vedere că libera trecere a acestui flux energetic prin corp și minte este cea care creează senzațiile numite în mod obișnuit extaz, iubire, pace lăuntrică și mulțumire, ca și stările mai dezvoltate ținând de inteligență, atunci cel mai bun lucru pe care îl poate face un om pentru a-și satisface dorințele e să mențină circulația fluxului. În această lumină, „munca" (așadar, consumul de energie) capătă un înțeles cu totul nou. Învățăm să muncim

1. Un prim exemplu privind o astfel de mișcare poate fi remarcat în „comunele" care se formează în zonele urbane și rurale din țările foarte dezvoltate.

de dragul muncii, nu pentru roadele trudei noastre. Asta fiindcă în însuși actul muncii ne exprimăm fluxul interior și, prin urmare, ne înălțăm mai mult. Pentru a ne face o idee despre cum vede „munca" o persoană aflată în stadiile superioare de conștiință, să îl ascultăm pe Kahlil Gibran, care ne vorbește de la acest nivel:

> Atunci un lucrător spuse: „Vorbește-ne despre Muncă."
> Și el răspunse zicând:
> „Munciți spre a vă ține pasul cu ritmul pământului și cu sufletul său.
> Fiindcă a trândăvi înseamnă să rămâneți străini anotimpurilor, să ieșiți din alaiul vieții care înaintează maiestuos și în nobilă supunere spre infinit.
> Când munciți deveniți un fluier, prin care murmurul orelor se schimbă în cântece;
> Care dintre voi ar dori să fie o trestie mută și liniștită, atunci când totul cântă la unison? [...]
>
> Munca este dragostea scoasă la lumină.
> Și, dacă nu poți să muncești cu dragoste, ci cu scârbă, atunci mai bine părăsește lucrul tău și așază-te la poarta templului spre a primi pomană de la cei care cu bucurie muncesc.
> Iar dacă, cu nepăsare, vei face pâinea, va fi o pâine amară, care nu va potoli decât pe jumătate foamea omului.
> Deoarece dacă, fără tragere de inimă, vei stoarce mustul din struguri, atunci nepăsarea ta ca o otravă se va răspândi în acel vin.
> Și chiar dacă vei cânta asemeni îngerilor, dar nu vei iubi cântecul, auzul oamenilor va rămâne surd la glasul zilei ca și la cel al nopții.[1]

1. Text preluat din Kahlil Gibran, *Profetul*, prefață și traducere de Radu Cârneci, Editura Orion, București, 1991, pp. 20, 22–23.

Din nefericire, ar fi ridicol să susținem că multe persoane simt așa astăzi, pentru că fluxul energetic prevalent în societate este cel venit din conștiința axată pe sine. Obiectivul nostru aici este să ne facem o idee despre direcția spre care ne-ar putea purta propria evoluție. Un studiu al persoanelor care s-au identificat mai mult cu Omul Spiritual decât cu aspectele inferioare ale ființei lor ar scoate la iveală perspective similare celor prezentate în cartea noastră.

Totuși, înainte de a vedea ce sistem economic ar exploata cu maximă eficiență fluxul energetic exteriorizat prin Omul Spiritual, să mai examinăm un aspect al acestui nivel mai înalt de conștiință. Când un om își dă seama, în sfârșit, că nu este nici corpul, nici emoțiile sau gândurile sale, ajunge să înțeleagă totodată că nu e răspunzător nici pentru cât de bine funcționează instrumentul corporal sau cât de performante sunt intelectul și memoria, nici pentru mediul din care provine (bogat, sărac, educat, needucat) și așa mai departe.[1] Din punctul de vedere numai și numai al Sinelui Superior, ajungem să realizăm că „mijloacele" noastre actuale (capacitatea de a munci și de a ne câștiga traiul) și „nevoile" curente (cele privind sănătatea fizică și mintală) au relativ puțină legătură cu orice am fi făcut noi concret, fie în trecut, fie în prezent.

O persoană care are un trup bolnăvicios și provine dintr-o familie care n-a avut nici mijloacele, nici motivația de a o trimite la facultate, are tot dreptul să se ridice și să strige: „Ce-am făcut să merit asta?" De cealaltă parte se

1. Facem abstracție aici de conceptul oriental de reîncarnare. Doctrina reîncarnării ne învață că aceste „variabile" aparent „aleatorii", într-o lume guvernată de „cauză și efect", nu sunt deloc întâmplătoare; sunt determinate de adevăratul „Tu", în timp ce operează în diversele corpuri ocupate în viețile anterioare.

află persoanele născute cu un trup armonios și o voce frumoasă, care de obicei ajung pe culmile succesului. Și totuși, dacă stau să reflecteze, și ele s-ar putea întreba: „Ce-am făcut să merit asta?" Când izbutim să vedem lucrurile așa cum sunt de fapt (în loc să ne identificăm, fals, cu trupul, emoțiile și mintea), constatăm că singura modalitate echitabilă de a acoperi nevoile sinelui inferior este „de la fiecare potrivit mijloacelor sale și pentru fiecare potrivit nevoilor sale". Asta deoarece, cum am arătat mai sus, starea curentă a mijloacelor și nevoilor noastre are o legătură relativ restrânsă cu deciziile pe care le luăm în mod conștient.[1]

Din această scurtă analiză a fluxului energetic prin Omul Spiritual conchidem că sistemul cel mai potrivit pentru a exploata cu eficiență maximă fluxul energetic ar fi unul cu tendințe socialiste. Să subliniem încă o dată că acesta este un proces natural, evoluționist — el nu poate fi forțat. De fapt, conform analizei noastre teoretice, sistemul socialist nu va fi cel mai eficient sistem decât atunci când un segment major al populației își va fi înlocuit motivele-dorințe curente cu obiective mai altruiste. Până atunci, pe măsură ce o cantitate tot mai mare din fluxul energetic va rămâne nefolosită în cadrul sistemului cvasicapitalist, va exista automat din ce în ce mai multă presiune în vederea schimbării.

1. Asta nu înseamnă să negăm că pe parcursul vieții nu ne-am folosit întru câtva voința pentru a ne îmbunătăți și dezvolta instrumentele fizice și mintale sau pentru a ne îngriji bolile. Însă efectele voinței pozitive, personale, sunt relativ minore în comparație cu efectul potențialului originar al acestor instrumente... instrumente care pur și simplu ne-au fost date de la început. La aceasta trebuie să adăugăm diferitele circumstanțe pe care viața ni le-a scos în cale fără voia noastră. Facem încă o dată abstracție de gândirea orientală, care spune că toate „întâmplările aleatorii" exterioare sunt determinate de propriile noastre acțiuni și gânduri pre- și postnatale.

Sintetizând, aplicarea modelului nostru de om la domeniul economiei a demonstrat că, pentru menţinerea eficienţei, e necesară o evoluţie naturală a sistemelor economice. Aceasta datorită evoluţiei omului de la conştiinţa corporală la conştiinţa axată pe „eu" şi apoi la Conştiinţa Universală. Am mai văzut, de asemenea, că exploatarea de către sistemul economic a fluxului energetic al omului şi procesul evoluţiei conştiinţei lui sunt interdependente — schimbările survenite într-unul dintre aspecte constituie temeiul schimbărilor în celălalt. Figura 17 rezumă analiza pe care am făcut-o raportului dintre nivelul de conştiinţă al omului şi sistemul economic eficient corespondent.

Fluxul energetic al omului	*Cel mai eficient sistem economic*
Omul Spiritual – asigurarea nevoilor Sinelui Superior, precum dragostea necondiţionată fraternitatea, altruismul; externalităţile sunt preocuparea principală a tuturor –	**Socialism**
Omul psihic – asigurarea nevoilor mintale şi emoţionale mai înalte, ca educaţia, cultura, acceptarea eului; accent puternic pe externalităţi –	**Cvasicapitalism**
Omul animalic – asigurarea nevoilor fizice individuale; accent redus pe externalităţi –	**Capitalism *laissez-faire***

Figura 17 — Raportul dintre nivelul de conştiinţă al omului şi cel mai eficient sistem economic

Trecând acum la un alt subiect, ne amintim că în capitolul 1 am spus că şi „ştiinţele exacte" au nevoie de un model analitic de om. Câteva descoperiri recente, făcute în domeniul biologiei plantelor, ne oferă un bun prilej de a ne aplica modelul în această sferă a cunoaşterii umane. În primul rând, s-a descoperit că plantele manifestă o receptivitate incontestabilă la gândurile şi emoţiile altor creaturi.[1] Astfel, experimentele au arătat că plantele reacţionează la lumea din jur într-un mod care semnalează că sunt „conştiente" de sentimentele şi intenţiile altor fiinţe, umane şi non-umane. Bunăoară, un cercetător a îngrijit o plantă cu bunătate şi dragoste; un altul i-a cauzat sistematic aceleiaşi plante vătămări fizice. După o scurtă perioadă de aplicare a acestui tratament, de fiecare dată când „vătămătorul" intra în laborator, planta reacţiona ostil (în sensul că echipamentul electronic folosit pentru monitorizarea plantei înregistra reacţii „înnebunite"). Pe de altă parte, asemenea reacţii nu surveneau atunci când în prezenţa plantei se afla „prietenul".[2] O altă etapă a aceluiaşi experiment a arătat că planta manifesta reacţii clare, constante, de fiecare dată când cercetătorii aruncau un crevete viu în apă clocotită. Dar când în apă a fost aruncat un crevete mort, nu a fost detectată o astfel de reacţie.[3]

Deşi asemenea constatări îl pot consterna pe biolog, ele n-ar trebui să-i surprindă pe cei familiarizaţi cu modelul

1. C. Backster, „Evidence of a Primary Reception in Plant Life", *International Journal of Parapsychology*, 10, numărul 4, 1968; şi „Do Plants Feel Emotion?", *Electro-Technology*, 83, aprilie 1969, p. 27. Rezultatele acestor experimente sunt prezentate în: Lyall Watson, *Supernature*, Anchor Press/Doubleday, New York, 1973, pp. 247–249.
2. Backster, „Evidence of a Primary Reception in Plant Life", *International Journal of Parapsychology*.
3. *Ibid.*

nostru. Corpul astral (emoțional) al unui obiect este, după cum am arătat, ca o aură ce vibrează în jurul formei fizice. Aceste frecvențe mai înalte de vibrație energetică variază de la o persoană la alta și ne ilustrează starea emoțională dintr-un anumit moment. Receptivitatea la gândirea umană manifestată de plantele studiate în cadrul experimentelor se datorează în realitate corpului astral al omului, care vibrează în conformitate cu intențiile lui, prietenoase sau dușmănoase. Această vibrație se transferă apoi asupra aurei plantei, alterându-i frecvența de vibrație. Și același lucru se întâmplă între plantă și crevete. Prin urmare, așa cum noi primim „vibrații negative" de la alți oameni, tot astfel plantele și animalele pot primi „vibrații negative" din partea noastră.[1] Ceea ce înseamnă că multe dintre așa-numitele „experimente în condiții controlate" au omis, în realitate, o variabilă foarte importantă — starea sufletească a experimentatorului. Implicațiile acestui fapt pentru „științele vieții" sunt copleșitoare.

Totuși, probabil cea mai importantă aplicație a modelului dezvoltat în această lucrare privește lucrurile pe care ni le spune despre viața noastră pe Pământ. Pentru a înțelege MOTIVUL Creației, trebuie mai întâi ca fiecare dintre noi să-și armonizeze viața cu Adevărul. Căci nu putem ajunge să cunoaștem pe deplin Adevărul *decât* devenind Adevăr — dispersând ignoranța și frica și trăind în Adevăr în fiece clipă din fiece zi. Asta sună mai degrabă poetic, fără îndoială, iar toate figurile religioase însemnate au rostit vorbe asemănătoare de-a lungul veacurilor; însă noi, datorită modelului de om pe care l-am elaborat în

1. Mulți indivizi sunt conștienți de faptul că pisicile și câinii sunt mult mai receptivi la vibrațiile unor străini decât suntem noi, oamenii.

capitolele precedente, dispunem acum de un concept concret, pe temeiuri științifice, despre ce înseamnă „Adevăr". Ca să înțelegem ce ne poate învăța știința despre viața pe Pământ (și implicațiile acestui fapt pentru înțelegerea relației noastre cu Creația), să examinăm preț de o clipă situația noastră prezentă.

Să ne închipuim că de jur împrejur există o mare de atomi care se întinde cât vedem cu ochii sub forma unor bule mici de diferite culori. Așa este, în Adevăr, planul Pământului. Însă „Tu" ești conștiința, spiritul care plutește deasupra acestei mări de atomi pe un alt plan — „Tu" nu ești făcut din atomi. Atomii se mișcă încontinuu, unii în grupuri fixe, alții formând grupuri noi. Tu privești „dansul Creației", și totuși ești complet detașat de orice mișcare particulară sau configurație particulară de atomi.

Apoi, un anumit grup îți atrage atenția și începi să-ți focalizezi întreaga conștiință asupra lui. Te concentrezi asupra acelor atomi ca și cum i-ai privi printr-un telescop, uitând de orice altceva în afara imaginii văzute prin lentilă. Să zicem acum că respectivul grup de atomi la care „te uiți" sunt atomii care formează ochiul uman. Și — surpriză! — chiar în locul unde nu exista decât o mișcare de atomi de diverse tipuri vezi copaci, mașini, nori, case, trenuri și oameni. Ce miraculos e grupul de atomi pe care ai ales să te concentrezi! Un grup de atomi care are puterea de a distorsiona toată Creația într-o asemenea măsură, încât feluritele combinații de protoni, neutroni și electroni țes iluzia lumii atât de variate din viața de toate zilele. Aici este prima cheie spre Adevăr: *simțurile sunt un șiretlic — ele creează o iluzie.*

Nu doar „atomii optici" au acest efect. Singurul lucru care ne redă distincția abruptă dintre „corpul nostru" și

„ceea ce nu reprezintă corpul nostru" este tiparul particular al „atomilor tactili", adică acel sistem de atomi care generează simţul pipăitului. Aşadar, „noi", receptorii conştienţi ai mesajelor simţurilor, identificându-ne cu ele, cădem pradă şiretlicului lor. Dacă vrem să trăim efectiv în Adevăr, trebuie să ne folosim mintea pentru a ne reaminti constant lucrurile descoperite de cercetarea ştiinţifică. În loc să ne ataşăm de forme specifice luate de atomi şi apoi să nutrim dorinţe pentru ele, trebuie *să ne amintim Adevărul*. Întrucât, dacă tânjim după ceea ce vedem printr-un telescop, vom continua doar să privim prin ocular. Însă odată ce ne eliberăm de aceste dorinţe, înţelegându-le pe deplin natura iluzorie, suntem liberi să ne îndepărtăm de ocularul telescopului şi să ne experimentăm în mod direct adevărata natură. Cunoaşterea ştiinţifică a marcat limpede Calea aflată dinaintea noastră. E aceeaşi Cale la care au meditat înţelepţii din toate timpurile. Este...

Căutarea Adevărului.

BIBLIOGRAFIE

Arnold, Sir Edwin, traducător, *The Song Celestial (Bhagavad-Gita)*, The Theosophical Publishing House, Wheaton, Illinois, 1970.

Backster, Cleve, „Evidence of a Primary Perception in Plant Life", *International Journal of Parapsychology*, 10, nr. 4, 1968.

Barnett, Lincoln, *The Universe and Dr. Einstein*, Bantam Books, seria Science and Mathematics, New York, 1957.

Besant, Annie, şi Leadbeater, C.W., *Thought-Forms*, The Theosophical Publishing House, Wheaton, Illinois, 1971.

Bucke, Richard Maurice, *Cosmic Consciousness*, E.P. Dutton and Company, Inc., New York, 1969.

Calder, Nigel, *The Mind of Man*, The Viking Press, Inc., New York, 1971.

„Do Plants Feel Emotion?", *Electro-Technology*, 83, aprilie 1969, 27.

Eisenbud, Jule, *The World of Ted Serios*, William Murrow and Co., New York, 1967.

Freud, Sigmund, *The Ego and the Id*, W.W. Norton & Company, Inc., New York, 1962.

Freud, Sigmund, *On Dreams*, W.W. Norton & Company, Inc., New York, 1952.

Gibran, Kahlil, *The Prophet*, Alfred A. Knopf, New York, 1973.

The Holy Bible, Versiunea King James, The World Publishing Co., New York, 1974.

The Holy Bible, Ediţia Oxford adnotată (Revised Standard Version), Oxford University Press, New York, 1962.

Jung, Carl G., *Man and His Symbols*, Doubleday & Co., Inc., Garden City, New York, 1964.
Kapleau, Philip, *The Three Pillars of Zen*, Beacon Press, Boston, 1967.
Leadbeater, C.W., *The Chakras*, The Theosophical Publishing House, Wheaton, Illinois, 1969.
Leadbeater, C.W., *Man Visible and Invisible*, The Theosophical Publishing House, Wheaton, Illinois, 1971.
Lorenz, Konrad, *On Aggression*, Bantam Books, New York, 1969.
Moss, Thelma, și Johnson, Kendall, „Radiation Field Photography", *Psychic*, iulie 1972.
Oser, Jacob, *The Evolution of Economic Thought*, Harcourt, Brace, and World, Inc., New York, 1970.
Ostrander, Sheila, și Schroeder, Lynn, *Psychic Discoveries Behind the Iron Curtain*, Prentice Hall, Englewood Cliffs, New Jersey, 1970.
Prabhu, R.K. (compilator), *Mohan-Mala (A Gandhian Rosary)*, Navajivan Publishing House, Ahmedabad-14, India, 1949.
Smith, Adam, *An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations*, Edwin Cannan (editor), Random House (colecția Modern Library), New York, 1937. Publicat pentru prima oară în 1776.
Tales and Parables of Sri Ramakrishna, Sri Ramakrishna Math, Mylapore, Madras-4, India, 1971.
Vishnudevananda, Swami, *The Complete Illustrated Book of Yoga*, Bell Publishing Company, New York, 1960.
Watson, Lyall, *Supernature*, Anchor Press/Doubleday, New York, 1973.
Yogananda, Paramahansa, *Autobiography of a Yogi*, Self-Realization Fellowship, 1969.
Yukteswar, Swami Sri, *The Holy Science*, Self Realization Fellowship, Los Angeles, 1972.

Lista ilustrațiilor

Mulţumiri

Doresc să profit de acest prilej pentru a-mi exprima recunoştinţa sinceră faţă de toţi cei care au ajutat ca lucrarea prezentă să devină o realitate fizică. Este vorba în mod deosebit de Sandy Boone şi Mithran Cabot, care au dăruit foarte mult din energia lor în stadiile incipiente ale proiectului. Apoi, nu există cuvinte în stare să exprime pe deplin recunoştinţa pentru devotamentul sincer dovedit de William şi Reva Huey, de la Anhinga Press, pentru a aduce cartea la forma finală actuală. Aş vrea să mulţumesc, de asemenea, colectivului de la Santa Fe Community College, pentru atitudinea liberală şi progresistă ce a îngăduit modelarea acestor gânduri în aula facultăţii. Merită subliniat că nimeni dintre cei care au atins cartea de faţă, de la ciorna necizelată până la fişierul gata de tipar, nu a considerat lucrul la ea ca fiind o sarcină de serviciu — totul a fost făcut „în numele Adevărului".

Indice

Cuprins

În căutarea adevărului este o încercare filozofică de a afla sensul vieții, o călătorie care te va purta în adâncurile ființei tale și te va ajuta să-ți descoperi Sinele Spiritual.

Adevărurile revelate la fiecare pas îți vor transforma viziunea asupra vieții! Odată ce dobândești gradul de introspecție necesar, vei putea experimenta toate aceste lucruri la un nivel profund și te vei vedea pe tine însuți, dar și lumea din jur, într-o nouă lumină.

Michael A. Singer reconciliază cunoașterea științifică occidentală cu înțelepciunea orientală pentru a da un răspuns fundamental singurei chestiuni realmente semnificative pentru cercetare — Adevărul din spatele existenței noastre pe Pământ!

„Multe dintre adevărurile prezentate în cartea de față sunt atât de profunde, încât își află repede locul în viața noastră de zi cu zi și nu mai pot fi ignorate. Recomand volumul lui Michael A. Singer tuturor celor care caută adevărul — tineri și vârstnici."

DR. IRVING J. GOFFMAN, președintele Departamentului de economie, Universitatea Florida

„*În căutarea adevărului* oferă acea punte îndelung căutată între «omul de știință» și «omul spiritual». E o veritabilă capodoperă."

ELOISE PAGE, consilier spiritual, președintă a Taberei Spiritualiste din Cassadaga, Florida

BIBLIOTERAPIA

curteaveche.ro
ISBN 978-606-588-994-1

CURTEA VECHE